

۴۴۱. نماد ریاضی عبارت «اگر از مجذور عددی معکوس آن عدد کم شود حاصل برابر است با دو برابر ثلث آن عدد» کدام است؟ ($x \neq 0$)

$$\begin{aligned} \text{①} \quad x^2 - \frac{1}{x} &= \frac{2x^2}{3} \\ \text{②} \quad \frac{1}{x} - x^2 &= \frac{2}{3}x \\ \text{③} \quad x - \frac{1}{x^2} &= \frac{2x}{3} \\ \text{④} \quad x^2 - \frac{1}{x} &= \frac{2}{3}x \end{aligned}$$

(اعداد و نمادها)

۴۴۲. اگر A و B دو مجموعه‌ی غیرتهی باشند، در این صورت حاصل $(A-B) \cup B$ همواره کدام است؟

$$\begin{aligned} \text{①} \quad A \\ \text{②} \quad B \\ \text{③} \quad \phi \\ \text{④} \quad A \cup B \end{aligned}$$

(مجموعه‌ها)

۴۴۳. حاصل $(\frac{\sqrt{12}}{\sqrt{18}} - \frac{\sqrt{6}}{3})$ کدام است؟

$$\begin{aligned} \text{①} \quad \frac{1}{2} \\ \text{②} \quad -1 \\ \text{③} \quad -\frac{1}{2} \\ \text{④} \quad 1 \end{aligned}$$

(توان‌رسانی و ریشه‌گیری)

۴۴۴. در تجزیه‌ی $4a^4 - 64$ کدام عامل وجود ندارد؟

$$\begin{aligned} \text{①} \quad a^2 + 4 \\ \text{②} \quad a + 2 \\ \text{③} \quad a - 2 \\ \text{④} \quad a^2 - 8 \end{aligned}$$

(چند جمله‌ای‌ها و اتحادها)

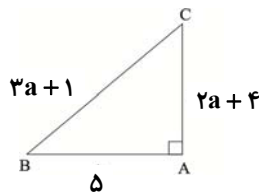
۴۴۵. فاصله‌ی نقطه‌ی A به طول ۲ روی خط $y = 2x + 1$ از محل برخورد دو خط $y = x + 3$ و $2y = x + 7$ کدام است؟

$$\begin{aligned} \text{①} \quad \sqrt{2} - 4 \\ \text{②} \quad \sqrt{2} \\ \text{③} \quad 2\sqrt{2} \\ \text{④} \quad \sqrt{5} \end{aligned}$$

(معادلات درجه اول و معادله خط)

۴۴۶. در مثلث قائم‌الزاویه‌ی ABC ، مقدار $\sin \hat{B}$ کدام است؟

$$\begin{aligned} \text{①} \quad \frac{3}{5} \\ \text{②} \quad \frac{5}{13} \\ \text{③} \quad \frac{12}{13} \\ \text{④} \quad \frac{4}{5} \end{aligned}$$

(نسبت‌های مثلثاتی)

۴۴۷. ساده شده‌ی عبارت تعریف‌شده‌ی $\frac{x^2 - 9}{15x} \times \frac{10x^2}{x^2 - 3x}$ کدام است؟

$$\begin{aligned} \text{①} \quad 2x + \frac{2}{3} \\ \text{②} \quad \frac{2}{3}x + 1 \\ \text{③} \quad \frac{2x + 6}{3} \\ \text{④} \quad 2x + 3 \end{aligned}$$

(عبارت‌های گویا)

۴۴۸. معادله‌ی درجه‌ی دوم $4x^2 - 3x = x - 1$ دارای چند جواب است؟

$$\begin{aligned} \text{①} \quad \text{یک جواب مضاعف دارد.} \\ \text{②} \quad \text{دو جواب مختلف‌العلامت دارد.} \\ \text{③} \quad \text{دو جواب متمایز هم‌علامت دارد.} \\ \text{④} \quad \text{جواب حقیقی ندارد.} \end{aligned}$$

(معادلات درجه دوم و حل آن‌ها)

۴۴۹. کدام معادله تعداد جواب بیش‌تری نسبت به دیگر معادله‌ها دارد؟

① $x^2 + 4 = 3x$

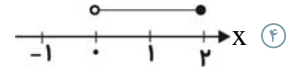
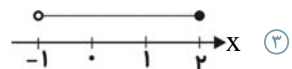
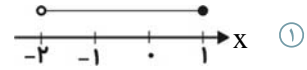
② $x^2 + 5x = 3x - 4$

③ $x^2 + 6x = -9$

④ $x^2 + 3x = -2x^2 + 3$

(معادلات درجه دوم و حل آن‌ها)

۴۵۰. مجموعه‌ی جواب نامعادله‌ی $\frac{1}{2} < \frac{3x+4}{2} \leq 5$ روی محور اعداد حقیقی کدام است؟

(نامعادلات درجه اول)

آمار و مدل‌سازی

۵

آزمون

۴۵۱. در یک استوانه‌ی قائم، شعاع قاعده ۳ سانتی‌متر و ارتفاع استوانه ۸ سانتی‌متر اندازه‌گیری شده است. مدل حجم استوانه بر حسب سانتی‌متر مکعب کدام است؟ (E_1 خطای اندازه‌گیری شعاع قاعده و E_2 خطای اندازه‌گیری ارتفاع استوانه است.)

② $24\pi + 8\pi E_2 + 3\pi E_1$

① $72\pi + 48\pi E_1 + 9\pi E_2$

③ $72\pi + 24\pi E_1 + 3\pi E_2$

④ $24\pi + 3E_1 + 8E_2$

(اندازه‌گیری و مدل‌سازی)

۴۵۲. کدام گزینه درست است؟

① وقتی تمام افراد جامعه‌ی آماری را مورد مطالعه قرار می‌دهیم، سرشماری صورت گرفته است.

② تعداد اعضای جامعه‌ی آماری را اندازه‌ی نمونه می‌گویند.

③ نتایج حاصل از بررسی جامعه‌ی آماری را نمونه می‌گویند.

④ در تهیه‌ی پرسش‌نامه‌ی کتبی باید از سوالات هدایت‌کننده استفاده کنیم.

(جامعه و نمونه)

۴۵۳. تعداد تصادفات رانندگی، گروه خون افراد و میزان آلودگی هوا به ترتیب چه نوع متغیرهای آماری هستند؟

① کمی پیوسته، کیفی اسمی، کمی پیوسته

② کمی گسسته، کیفی ترتیبی، کمی پیوسته

③ کمی گسسته، کیفی اسمی، کمی پیوسته

④ کمی پیوسته، کیفی ترتیبی، کمی گسسته

(دسته‌بندی داده‌ها)

۴۵۴. چند مورد از موارد زیر متغیر کیفی اسمی است؟

«مراحل تحصیلی - وزن دانش‌آموزان یک کلاس - وضعیت تأهل - رنگ اتومبیل‌های موجود در

یک نمایشگاه - زمان طی‌شدن یک مسافت مشخص توسط ۱۲ دوندۀ»

(دسته‌بندی داده‌ها)

④ ۳

③ ۲

② ۱

① صفر

۴۵۵. در یک جدول آماری، نماینده‌ی دسته‌ی سوم ۲۰ و فاصله‌ی دسته‌ها ۴ است. اگر داده‌ها در

۶ دسته با طول یکسان، دسته‌بندی شده باشند، کران بالای دسته‌ی آخر کدام است؟

(دسته‌بندی داده‌ها و جدول فراوانی)

- ۳۰ (۱)   ۳۶ (۲)   ۳۲ (۳)   ۳۴ (۴)

۴۵۶. جدول زیر، مرتبط با جدول فراوانی نسبی ۳۰۰ داده‌ی آماری است. مساحت مستطیل مربوط

به دسته‌ی سوم در نمودار مستطیلی این داده‌های آماری کدام است؟

مرکز دسته	۱۱	۱۵	۱۹	۲۳	۲۷	۳۱
فراوانی نسبی	۰/۲	۰/۱۵	a	۰/۴	۰/۰۵	۰/۰۹

(ترکیبی)

- ۸۱ (۱)   ۱۳۲ (۲)

- ۳۳ (۳)   ۱۵۶ (۴)

۴۵۷. در یک جدول توزیع فراوانی، درصد فراوانی تجمعی دسته‌ی سوم ۷۵ و درصد فراوانی تجمعی

دسته‌ی دوم ۵۰ است. اگر فراوانی مطلق دسته‌ی سوم ۵ باشد، تعداد کل داده‌ها کدام است؟

(دسته‌بندی داده‌ها و جدول فراوانی)

- ۱۵ (۱)   ۲۰ (۲)   ۲۵ (۳)   ۵۰ (۴)

۴۵۸. در نمودار ساقه و برگ زیر، درصد فراوانی نسبی عدد ۲۳ کدام است؟ (کلید نمودار

		برگ								
ساقه		۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	
۱										۱۰ (۱)
۲		۲	۳	۳	۴	۹	۹	۹		۲۰ (۲)
۳		۶	۷	۸	۸	۹				۳۰ (۳)

(نمودارها و تحلیل داده‌ها)

$$2 = 23 \quad (2)$$

- ۲۵ (۴)

۴۵۹. با توجه به جدول زیر، مد داده‌ها کدام است؟

داده‌ها	۳	۵	۶	۹
فراوانی تجمعی	۲	۴	۷	۸

(شاخص‌های مرکزی)

- ۳ (۱)

- ۵ (۲)

- ۶ (۳)

- ۹ (۴)

۴۶۰. اگر واریانس داده‌های $5 + x_1$ ، $5 + x_2$ و $5 + x_3$ برابر ۳ باشد، واریانس

داده‌های x_1 ، x_2 ، x_3 کدام است؟

(شاخص‌های پراکندگی)

- ۳/۵ (۱)   ۸ (۲)   ۱۰ (۳)   ۱۲ (۴)

ریاضی سال سوم

۵

آزمون

۴۶۱. اگر $f(x) = \frac{x}{2-x}$ و $g(x) = \sqrt{x-1} + 5$ باشد، مقدار $|f(4)| - 2g(5)$ کدام است؟

(تابع)

- ۱۶ (۱)   -۱۴ (۲)

- ۱۲ (۳)   -۱۰ (۴)

۴۶۲. رأس سهمی $y = -3(x+2)^2 - 1$ کدام است و از کدام ناحیه‌ها نمی‌گذرد؟

(تابع)

- (۱) $(-2, -1)$ ، ناحیه‌های اول و دوم   (۲) $(-2, -1)$ ، ناحیه‌ی سوم

- (۳) $(2, -1)$ ، ناحیه‌ی چهارم   (۴) $(3, 2)$ ، ناحیه‌های دوم و چهارم

۴۶۳. ضابطه‌ی تابع $y = f(x)$ که به صورت جدول زیر نمایش داده شده، کدام است؟

x	۱	۲	۳	۴	۵	۶
y	۴	۱۱	۳۰	۶۷	۱۲۸	۲۱۹

① $y = 2x + 2$

② $y = 3^x + 1$

③ $y = 3x + 1$

④ $y = x^3 + 3$

(تابع)

۴۶۴. تعداد جواب‌های حقیقی معادله‌ی $\sqrt{4x^2 - 1} = 2(x + 1)$ کدام است؟

(معادله و تابع‌های درجه ۲)

④ یک

③ فاقد جواب

② دو

① سه

۴۶۵. اگر حاصل ضرب ریشه‌های معادله‌ی درجه‌ی دوم $3mx^2 - (m-1)x + 2 = 0$ برابر $-\frac{1}{3}$

باشد، قدرمطلق تفاضل ریشه‌ها کدام است؟

② $\frac{7}{3}$

① $\frac{7}{6}$

④ $\frac{\sqrt{57}}{3}$

③ $\frac{\sqrt{57}}{6}$

(معادله و تابع‌های درجه ۲)

۴۶۶. به ازای چه مقدار m ، معادله‌ی $m = 0$ ، $1 + 2x^2 - 5x + (\sqrt{2} + \sqrt{3})m = 0$ دارای یک ریشه‌ی صفر

است؟

(معادله و تابع‌های درجه ۲)

④ صفر

③ ۱

② $\sqrt{2} + \sqrt{3}$

① $\sqrt{2} - \sqrt{3}$

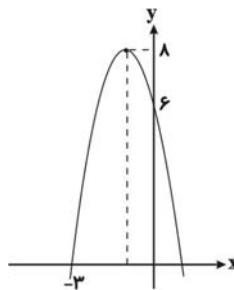
۴۶۷. شکل روبه‌رو نمودار کدام تابع است؟

① $y = 2x^2 + 4x + 6$

② $y = -\frac{x^2}{2} - \frac{x}{2} + 6$

③ $y = -2x^2 - 4x + 6$

④ $y = -\frac{x^2}{2} - \frac{x}{2} - 3$

(معادله و تابع‌های درجه ۲)

۴۶۸. چند عدد چهاررقمی وجود دارد که تمام ارقام آن فرد است؟ (تکرار مجاز است.)

(ترکیبیات)

④ ۴۲۵

③ ۲۵۵

② ۲۵۲

① ۵۵

۴۶۹. می‌خواهیم کارت‌هایی بسازیم که در سمت راست آن‌ها یکی از حروف {ن، ی، ب، ج، الف} و

در سمت چپ آن‌ها عدد ۳ رقمی بدون رقم صفر نوشته شود. چند کارت می‌توانیم بسازیم؟

(ترکیبیات)

④ ۴۵۰۰

③ ۳۶۴۵

② ۷۲۹

① ۵۰۰۰

۴۷۰. با حروف کلمه‌ی «ایرانا» چند کلمه‌ی ۳ حرفی می‌توان نوشت؟

(ترکیبیات)

④ ۳۴

③ ۳۳

② ۳۲

① ۳۰

۴۷۱. با این فرض که در کشوری فقط کالاهای A و B تولید می‌شود و با توجه به اطلاعات جدول زیر و با در نظر گرفتن سال ۱۳۹۳ به عنوان سال پایه، اگر تولید کل به قیمت ثابت در سال ۱۳۹۴، ۶۳۲،۰۰۰ تومان بوده باشد، الف) قیمت هر واحد کالای A در سال ۱۳۹۳، ب) تولید کل در سال ۱۳۹۳، ج) تولید کل به قیمت جاری در سال ۱۳۹۴ و د) میزان افزایش تولید کل ناشی از افزایش قیمت در سال ۱۳۹۴، چند تومان است؟

کالا	سال ۱۳۹۳		سال ۱۳۹۴	
	مقدار	قیمت هر واحد (به تومان)	مقدار	قیمت هر واحد (به تومان)
A	۵۰۰	؟	۳۵۰	۷۰۰
B	۴۰۰	۷۵۰	۶۰۰	۹۰۰

(آشنایی با شاخص‌های اقتصادی)

۱ الف) ۵۲۰، ب) ۵۶۰، ج) ۸۷۵، د) ۱۳۵، ۲ الف) ۵۲۰، ب) ۵۶۰، ج) ۷۸۵، د) ۱۵۳، ۳ الف) ۱۸۲، ب) ۶۵۰، ج) ۷۸۵، د) ۱۵۳، ۴ الف) ۱۸۲، ب) ۶۵۰، ج) ۸۷۵، د) ۱۳۵

۴۷۲. جدول زیر، مبین «اقلام مختلف درآمدی» است که در طول یک‌سال نصیب اعضای یک جامعه‌ی فرضی شده است. چنان‌چه جمعیت کل جامعه «۷۰ میلیون نفر باشد»، در این صورت:

الف) درآمد ملی این جامعه چند ریال است؟
ب) درآمد سرانه‌ی آن چند ریال است؟
ج) مفهوم و معنای «شاخص‌های سرانه» چیست؟
د) کدام ردیف جدول سودی است که به «سرمایه» تعلق می‌گیرد و کدام ردیف جدول، «جاره‌بها» یا «مال‌الاجاره» است؟

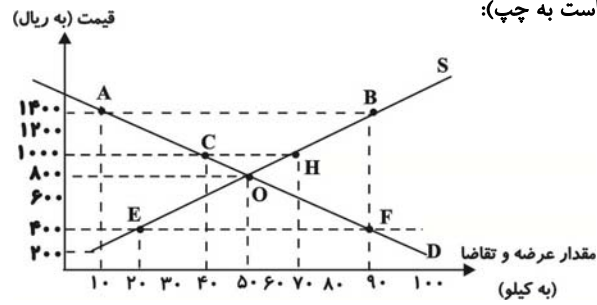
ردیف	اقلام درآمدی	مبلغ (به ریال)
۱	درآمد حقوق‌بگیران (دستمزدها)	۳۸۲,۳۸۴,۰۰۰
۲	درآمد صاحبان سرمایه	۹۸۶,۷۲۸,۰۰۰
۳	درآمد صاحبان املاک و مستغلات	$\frac{1}{4}$ درآمد صاحبان سرمایه
۴	درآمد صاحبان مشاغل آزاد	$\frac{3}{5}$ سود شرکت‌ها و مؤسسه‌ها
۵	سود شرکت‌ها و مؤسسه‌ها	۹۹۵,۷۸۸,۰۰۰

۱ الف) ۳,۲۰۹,۰۵۴,۸۰۰ (ب) ۴۵/۸۴۳۶۴ (ج) سهم متوسط هر فرد جامعه در میزان تولید یا درآمد آن جامعه د) ردیف «۲»، ردیف «۳»
۲ الف) ۳,۲۰۹,۰۵۴,۸۰۰ (ب) ۴۸/۵۴۳۶۴ (ج) سهم متوسط هر فرد جامعه در میزان درآمد آن جامعه د) ردیف «۲»، ردیف «۳»
۳ الف) ۳,۹۰۲,۵۴۰,۸۰۰ (ب) ۴۵/۸۴۳۶۴ (ج) سهم متوسط هر فرد جامعه در میزان تولید آن جامعه د) ردیف «۵»، ردیف «۳»
۴ الف) ۲,۳۰۹,۰۴۵,۸۰۰ (ب) ۴۵/۸۴۳۶۴ (ج) سهم متوسط هر فرد جامعه در میزان تولید یا درآمد آن جامعه د) ردیف «۵»، ردیف «۳»

(آشنایی با شاخص‌های اقتصادی)

۴۷۳. در دستگاه محورهای مختصات زیر، منحنی‌های عرضه و تقاضای یک کالای مصرفی نشان داده

شده است. به ترتیب (از راست به چپ):

الف) نشان‌دهنده‌ی چه نوع مازادی است و در این وضعیت، قیمت گرایش به افزایش دارد یا کاهش؟

ب) بازار، در چه قیمت‌هایی با کمبود تقاضا مواجه است؟

ج) در حالت «مازاد عرضه» قیمت بازار نسبت به قیمت تعادلی، چه وضعیتی دارد؟

د) اگر قیمت کالا، ۱۴۰۰ ریال باشد، چه تغییری باید پیدا کند تا بازار به حالت تعادلی برگردد؟

۱ الف) تقاضا، افزایش، ب) ۱۰۰۰، ۱۲۰۰، ۱۴۰۰، پ) بالاتر از قیمت تعادلی، ت) ۶۰۰

ریال کاهش

۲ الف) عرضه، کاهش، ب) ۶۰۰، ۴۰۰، ۲۰۰، پ) پایین‌تر از قیمت تعادلی، ت) ۷۰۰

ریال افزایش

۳ الف) تقاضا، افزایش، ب) ۱۰۰۰، ۱۲۰۰، ۱۴۰۰، پ) پایین‌تر از قیمت تعادلی، ت)

۷۰۰ ریال افزایش

۴ الف) عرضه، کاهش، ب) ۲۰۰، ۴۰۰، ۶۰۰، پ) بالاتر از قیمت تعادلی، ت) ۶۰۰ ریال افزایش

(بازار)

۴۷۴. پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر در کدام «گزینه» مطرح شده است؟

الف) بنگاه‌های اقتصادی، سهم عوامل تولید را متناسب با قیمت آن‌ها به صورت ... به خانوارها می‌پردازند.

ب) برای این‌که اثر تغییرات قیمت را در محاسبه‌ی تولید کل از بین ببریم، باید از شاخص ... استفاده کنیم.

ج) در کدام‌یک از روش‌های «محاسبه تولید کل جامعه»، ارزش افزوده‌ی هر مرحله از تولید را با هم جمع می‌کنند و این رقم برابر با «ارزش نهایی محصول تولید شده» است؟

د) نحوه‌ی تصمیم‌گیری و اقدام تولیدکنندگان و نیز واکنش آن‌ها نسبت به تغییرات وضعیت اقتصادی با عنوان ... شناخته می‌شود.

۱ الف) مزد، سود و اجاره، ب) تولید کل به قیمت ثابت، ج) روش هزینه‌ای، د) بازار

۲ الف) مزد، سود و اجاره، ب) تولید کل به قیمت ثابت، ج) روش تولید، د) رفتار

اقتصادی

۳ الف) بهره، سود و مزد، ب) تولید کل به قیمت جاری، ج) روش هزینه‌ای، د) بازار

۴ الف) بهره، سود و مزد، ب) تولید کل به قیمت جاری، ج) روش تولید، د) رفتار اقتصادی

(ترکیبی)

۴۷۵. با توجه به جدول زیر که مربوط به یک بنگاه اقتصادی است، الف) میزان هزینه‌ی استهلاک

سالانه‌ی بنگاه چند ریال است؟ ب) مقدار درآمد خالص سالیانه‌ی این بنگاه چند ریال است؟ ج)

این بنگاه هر سال چند ریال را باید صرف جای‌گزینی سرمایه‌های فرسوده‌شده کند؟

۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال	قیمت ساختمان
۱۰ سال	عمر مفید ساختمان
۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال	خرید ماشین‌آلات
۲۰ سال	عمر مفید ماشین‌آلات
۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال	میزان درآمد ناخالص سالانه‌ی بنگاه

① الف) ۹۰,۰۰۰,۰۰۰ (ب) ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ (ج) ۹۰,۰۰۰,۰۰۰

② الف) ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ (ب) ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ (ج) ۸۰,۰۰۰,۰۰۰

③ الف) ۹۰,۰۰۰,۰۰۰ (ب) ۴۰,۰۰۰,۰۰۰ (ج) ۹۰,۰۰۰,۰۰۰

④ الف) ۸۰,۰۰۰,۰۰۰ (ب) ۴۰,۰۰۰,۰۰۰ (ج) ۸۰,۰۰۰,۰۰۰

(ترکیبی)

۴۷۶. اطلاعات مندرج در جدول زیر، نشانگر وضعیت «توزیع درآمد» در کشور A در سال ۱۹۹۰

میلادی بر اساس «شاخص دهک‌ها» است.

جدول A وضعیت «توزیع درآمد» در کشور مربوط به سال ۱۹۹۰ میلادی	
۷ درصد	سه‌م دهک اول
۷/۵ درصد	سه‌م دهک دوم
۸ درصد	سه‌م دهک سوم
۸/۵ درصد	سه‌م دهک چهارم
۹/۵ درصد	سه‌م دهک پنجم
؟	سه‌م دهک ششم
۱۰ درصد	سه‌م دهک هفتم
۱۱ درصد	سه‌م دهک هشتم
؟	سه‌م دهک نهم
۱۶/۵ درصد	سه‌م دهک دهم
۱۰۰ درصد درآمد ملی	۱۰۰ درصد جمعیت کشور

الف) شاخص دهک‌ها با محاسبه‌ی نسبت

۱۰ درصد بالا به ۴۰ درصد پایین

جامعه کدام است؟

ب) چنانچه تفاوت سهم «دهک‌های ششم

و نهم» ۳ درصد باشد، در این صورت،

سهم «دهک‌های ششم و نهم»

به ترتیب چند درصد است؟

ج) اگر در کشور B سهم دهک اول ۷ درصد و سهم دهک دهم ۲۱ درصد باشد، آن‌گاه وضعیت

توزیع درآمد در کدام کشور (A یا B) عادلانه‌تر است؟

① الف) ۲/۳۵، (ب) ۹ - ۱۲، (ج) A

② الف) ۲/۳۵، (ب) ۹/۵ - ۱۲/۵، (ج) B

③ الف) ۰/۵۳، (ب) ۹/۵ - ۱۲/۵، (ج) A

④ الف) ۰/۵۳، (ب) ۹ - ۱۲، (ج) B

(توزیع درآمد و فقر)

۴۷۷. کدام گزینه مبین پاسخ درست و کامل پرسش‌های زیر است؟

الف) هرگاه جامعه‌ای با برخورداری از عوامل تولید بیش‌تر مثل سرمایه‌گذاری بیش‌تر یا به‌کارگیری روش‌های بهتر و فناوری مناسب‌تر، ظرفیت تولید خود را افزایش دهد و بدین ترتیب، از امکانات و منابع خویش به شکل بهتری استفاده کند، می‌گوییم در مسیر ... گام برداشته است. اما دست‌یابی به ...، علاوه بر این موارد، مستلزم دست‌یابی به یک‌سری شاخص‌های دیگر نیز هست.

ب) درصد نرخ بی‌سوادی بزرگسالان و امید به زندگی در بدو تولد، به‌ترتیب در ۵۰ کشور در حال توسعه (با پایین‌ترین سطح درآمد سرانه) ... و ... است. نرخ مرگ‌ومیر نوزادان (در هر ۱۰۰۰ نفر) در ۲۲ کشور توسعه‌یافته ... نفر است.

ج) بهترین ملاک برای تعیین سطح رفاه اجتماعی یک جامعه، آگاهی یافتن از ... و ... در آن جامعه است.

د) از جمله مشکلات اساسی بر سر راه توسعه‌ی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در بسیاری از کشورهای در حال توسعه، ... است.

ه) به اعتقاد اقتصاددانان طرفدار مداخله‌ی دولت، در کشورهای در حال توسعه دولت چگونه می‌تواند شتاب حرکت به سمت توسعه را تا حد امکان افزایش دهد؟

و) به‌ترتیب هریک از موارد زیر، مربوط به کدام دوره‌ی تاریخی ایران است؟

«دولت با هدف کاهش ابعاد فعالیت خود در اقتصاد و دادن آزادی عمل بیش‌تر به بخش خصوصی، تلاش‌هایی را آغاز نمود. - عمده‌ی تلاش حاکمان، صرف خلق آثار هنری و معماری می‌شد. - دولت وارث اقتصادی بیمار و به‌شدت وابسته بود. - دولت حضوری گسترده در عرصه‌ی اقتصاد کشور داشت و توانست سازمان و تشکیلات خود را نوسازی کند و شکل جدیدتری به خود بگیرد.»

① الف) توسعه - رشد، ب) کم‌تر از ۳۰ درصد - بیش از ۷۰ سال - بیش از ۵، ج) درآمد سرانه - میزان نابرابری در توزیع درآمد، د) بالا بودن نرخ بی‌سوادی بزرگسالان، ه) با اعمال مدیریت بر جریان توسعه‌ی کشور و تجهیز منابع و امکانات، و) دهه‌ی دوم عمر انقلاب اسلامی - دوران پهلوی

② الف) رشد - توسعه، ب) بیش از ۳۵ درصد - کم‌تر از ۵۰ سال - کم‌تر از ۶، ج) وضعیت فقر - توزیع درآمد، د) توزیع نامتعادل درآمدها، ه) با اعمال مدیریت بر جریان توسعه‌ی کشور و تجهیز منابع و امکانات، و) دهه‌ی دوم عمر انقلاب اسلامی - دوران حکومت صفویه - دهه‌ی اول عمر انقلاب اسلامی - دوران پهلوی

③ الف) رشد - توسعه، ب) بیش از ۳۵ درصد - کم‌تر از ۵۰ سال - کم‌تر از ۶، ج) درآمد سرانه - میزان نابرابری در توزیع درآمد، د) بالا بودن نرخ بی‌سوادی بزرگسالان، ه) با اعمال مدیریت بر جریان توسعه‌ی کشور در مراحل ابتدایی و کم کردن تدریجی حضور خود پس از طی مراحل اولیه‌ی توسعه، و) دوران پهلوی - دوران حکومت قاجار - دوران حکومت صفویه - دهه‌ی دوم عمر انقلاب اسلامی

④ الف) توسعه - رشد، ب) کم‌تر از ۳۰ درصد - بیش از ۷۰ سال - بیش از ۵، ج) وضعیت فقر - توزیع درآمد، د) توزیع نامتعادل درآمدها، ه) با اعمال مدیریت بر جریان توسعه‌ی کشور در مراحل ابتدایی و کم کردن تدریجی حضور خود پس از طی مراحل اولیه‌ی توسعه، و) دوران پهلوی - دوران حکومت قاجار - دوران حکومت صفویه - دهه‌ی دوم عمر انقلاب اسلامی

۴۷۸. با توجه به اطلاعات جدول زیر، به ترتیب:

- (الف) میزان حجم پول و نقدینگی به ترتیب چند میلیارد ریال است؟
(ب) میزان سپرده‌ی غیردیداری چند میلیارد ریال است؟
(ج) میزان بدهی بانک‌ها به مشتریانشان چند میلیارد ریال است؟

۴,۰۰۰ میلیارد ریال	حسابی که پول مشتری برای مدتی تقریباً طولانی در آن نگهداری می‌شود و مشتری تا زمان سررسید، حق برداشت از آن را ندارد.
۱۰,۰۰۰ میلیارد ریال	حسابی که موجودی آن به محض این‌که مشتری مطالبه کند، باید به او یا هرکس دیگری که او بخواهد، پرداخت شود.
۵,۰۰۰ میلیارد ریال	حسابی که پول مشتری برای مدتی نامعین در آن نگهداری می‌شود اما مشتری می‌تواند با مراجعه به بانک، موجودی این حساب را در هر زمان که بخواهد، دریافت کند.
$\frac{1}{4}$ سپرده‌ی دیداری	مجموع اسکناس‌ها و مسکوکات موجود در دست مردم

۱ (الف) ۲۴,۰۰۰ - ۱۵,۰۰۰ (ب) ۸,۰۰۰ (ج) ۳۹,۰۰۰

۲ (الف) ۲۴,۰۰۰ - ۱۵,۰۰۰ (ب) ۸,۰۰۰ (ج) ۱۹,۰۰۰

۳ (الف) ۱۵,۰۰۰ - ۲۴,۰۰۰ (ب) ۹,۰۰۰ (ج) ۳۹,۰۰۰

۴ (الف) ۱۵,۰۰۰ - ۲۴,۰۰۰ (ب) ۹,۰۰۰ (ج) ۱۹,۰۰۰

۴۷۹. کدام گزینه مبین پاسخ درست سؤال‌های زیر است؟

- (الف) بانک‌های «...» به منظور کسب سود، «...» را که دولت یا مؤسسات اعتباری منتشر کرده است، خریداری می‌کنند. آن گاه این اوراق را به مبلغی بیش از مبلغ خرید به سپرده‌گذاران خود می‌فروشند. این فعالیت بانک را «...» می‌گویند.
(ب) طریق «مستقیم» کسب درآمد، برای بانک‌های اسلامی کدام است؟
(ج) عبارت «طی این قرارداد، بانک‌ها می‌توانند «اسناد و اوراق تجاری» متعلق به واحدهای تولیدی، بازرگانی و خدماتی را «تنزیل» کنند.» بیانگر کدام یک از عقود اسلامی است؟
(د) بانک‌ها چگونه در تورم‌زایی اقتصاد جامعه اثر می‌گذارند؟
(ه) بانک مرکزی با ایجاد ...، سیاست‌های خود را از طریق سیاست‌های پولی متناسب با ... اعمال می‌کند و این بانک مسئولیت ... را با هدف ... برعهده دارد.
(و) منظور از «...» اوراقی است که برای «...» صادر می‌شود و به سه دسته‌ی کلی، با عناوین «...»، «...» و «...» تقسیم می‌شود.

۱ (الف) تجاری - اسناد خزانه‌ای - عملیات تجاری، (ب) سرمایه‌گذاری در «طرح‌های تولیدی و عمرانی»، (ج) معاملات سلف، (د) نقل و انتقال وجوه در داخل کشور، (ه) سیستم خاص کنترل - شرایط اقتصادی کشور - کنترل شبکه‌ی بانکی و اداره‌ی سیاست پولی - حفظ ثبات پولی کشور، (و) اسناد اعتباری - تخصیص اعتباری بلندمدت - اوراق سهام - اسناد خزانه - اوراق مشارکت

۲ (الف) تجاری - اسناد خزانه‌ای - عملیات تجاری، (ب) اعطای تسهیلات مالی از طریق عقود اسلامی مجاز، (ج) خرید دین، (د) اعطای تسهیلات اعتباری، (ه) عقود اسلامی - شرایط مالی کشور - کنترل شبکه‌ی بانکی و اداره‌ی سیاست مالی - کنترل حجم اعتبارات، (و) اسناد اعتباری - تخصیص اعتباری بلندمدت - اوراق سهام - اسناد خزانه - اوراق مشارکت

۳ (الف) تخصصی - اوراق مشارکتی - عملیات مالی، (ب) سرمایه‌گذاری در «طرح‌های تولیدی و عمرانی»، (ج) خرید دین، (د) اعطای تسهیلات اعتباری، (ه) سیستم خاص کنترل - شرایط اقتصادی کشور - کنترل شبکه‌ی بانکی و اداره‌ی سیاست پولی - حفظ ثبات پولی کشور، (و) اوراق بهادار - تأمین منابع مالی - اوراق سهام - اسناد خزانه - اوراق مشارکت

۴ (الف) تخصصی - اوراق مشارکتی - عملیات مالی، (ب) اعطای تسهیلات مالی از طریق عقود اسلامی مجاز، (ج) معاملات سلف، (د) نقل و انتقال وجوه در داخل کشور، (ه) عقود اسلامی - شرایط مالی کشور - کنترل شبکه‌ی بانکی و اداره‌ی سیاست مالی - کنترل حجم اعتبارات، (و) اوراق بهادار - تأمین منابع مالی - اوراق سهام - اسناد خزانه - اوراق مشارکت

(پول)

(ترکیبی)

۴۸۰. کدام گزینه در ارتباط با تجارت بین‌الملل درست است؟

- ① در زمان حاضر، به دلیل پیشرفت دانش فنی بشر، وجود امنیت نسبی در سرزمین‌ها، راه‌های مناسب و مقررات مورد قبول بین‌المللی، هزینه‌های تجارت نه تنها در داخل مرزها بلکه در خارج از آن نیز افزایش یافته‌است.
- ② این مطلب که انار و فرش در اغلب کشورهای دنیا و آناناس در ایران تولید نمی‌شود یا بسیاری از واکسن‌ها در کشورهای همسایه‌ی ما امکان تولید ندارد، به ترتیب به شرایط اقلیمی متفاوت و یکسان نبودن کشورها از نظر دسترسی به فناوری که موجب روی آوردن کشورها به تجارت بین‌الملل می‌شود، اشاره دارند.
- ③ اگر کشور نیجریه به تولید کاکائو و کشور غنا به تولید نفت بپردازد، این دو کشور اصل مزیت نسبی را رعایت کرده‌اند.
- ④ روابط اقتصادی بین کشورها در فضای بین‌الملل فقط به مبادله‌ی نیروی کار و سرمایه از نقطه‌ای از دنیا به نقطه‌ای دیگر که شرایط بهتری دارد، محدود می‌شود.

(تجارت بین‌الملل)

تاریخ ادبیات ایران و جهان (۱)

۵

آزمون

۴۸۱. کدام گزینه درباره‌ی خیام نادرست است؟

- ① زادگاه خیام، نیشابور، از اختلاف‌های فرقه‌ای به دور بوده و به همین دلیل، او توانسته است در آرامش تأملات فلسفی خود را در قالب رباعی بسراید.
- ② فیتز جرالد، شاعر نامور انگلیسی، ترجمه‌ی موزون و زیبایی از رباعیات خیام به دست داده و به حق به «خیام انگلیسی» شهرت یافته‌است.
- ③ قالب ترانه را خیام ابداع نکرده، اما نام‌بردارترین ترانه‌ها در ادب فارسی به نام او ثبت شده است. تکیه‌ی اصلی معنا در این قالب در مصراع چهارم است.
- ④ بسیاری از رباعیاتی که به خیام نسبت داده شده، قطعاً از او نیست. حتی تذکره‌نویسان و شعردوستان، اشعار اعتراض‌آمیز و تردیدبرانگیز را، بدون دانستن نام شاعرشان، به خیام نسبت داده‌اند.

(عصر مولوی)

۴۸۲. موضوع کدام کتاب، مقابل آن نادرست آمده است؟

- ① دانشنامه‌ی علایی: پزشکی
- ② التفهیم لاوائل صناعةالتنجیم: نجوم و هندسه و حساب
- ③ زادالمسافرین: کلام
- ④ سیاست‌نامه: راه و رسم پادشاهی

(عصر بیهقی)

۴۸۳. مؤلف آثار «گرشاسپ‌نامه، وامق و عذرا، تفسیر طبری و الابنیه» به ترتیب در کدام گزینه درست آمده است؟

- ① اسدی توسی - ابوبکر اخوینی - محمد بن جریر - عنصری
- ② دقیقی توسی - عنصری - ابومنصور موفق هروی - محمد بن جریر
- ③ اسدی توسی - عنصری - محمد بن جریر - ابومنصور موفق هروی
- ④ دقیقی توسی - عنصری - محمد بن جریر - ابوبکر اخوینی

(عصر فردوسی)

۴۸۴. همه‌ی گزینه‌های زیر به جز گزینه‌ی ... درست است.

- ① ایرانیان در دوره‌ی پادشاهی هخامنشیان، علامت‌های میخی بابلی را اقتباس کردند.
- ② خط اوستایی در اواخر دوره‌ی ساسانی، با الگوبرداری از خطوط سامی اختراع شد.
- ③ علامت‌نویسی حد فاصل «خط تصویری» و «خط الفبایی» است.
- ④ خط پهلوی را که دارای اصلی آرامی بود، در عصر اشکانی و ساسانی به کار می‌بردند.

(پیش از رودکی)

۴۸۵. همه‌ی گزینه‌های زیر به جز گزینه‌ی ... درست هستند.

- ① رنگارنگی تشبیهات منوچهری در وصف طبیعت، تصویر خاطراتی است که او در گرگان و طبرستان گذرانده است.
- ② دقیقی نخستین کسی است که پس از مسعودی مروزی به نظم داستان‌های ملی ایران همت گماشت.
- ③ امتیاز عنصری نسبت به شاعران پیش از خود، برخورداری از دانش‌های زمان خود، علاوه بر فنون شعری است.
- ④ عنصری برخلاف فرخی به جای روی آوردن به وصف، بیش‌تر به تغزل می‌پردازد.

(ترکیبی)

۴۸۶. کدام گزینه در مورد واقع‌گرایی جادویی نادرست است؟

- ۱) بنیانگذار این مکتب با نوشتن رمان صد سال تنهایی، این مکتب را بنیان نهاد.
- ۲) در داستان‌هایی که به این سبک نوشته شده‌اند، همه چیز عادی است اما عنصری جادویی در آن‌ها وجود دارد.
- ۳) در داستان «زیباترین غریق جهان» که به این سبک است، مردم نجات‌دهنده‌ی غریق، نماد فرهنگ فراموش‌شده‌ی جامعه هستند.
- ۴) داستان کوتاه «آئورا» نوشته‌ی «کارلوس فوننتس» به این شیوه نوشته شده است.

(رنالیسم)

۴۸۷. فرهنگ دوستی که یکی از جریان‌های سرنوشت‌ساز قرن چهاردهم میلادی است، نتیجه‌ی چه اتفاقی بود؟

- ۱) تکیه بر تعالیم کلیسا و حقیرشماردن انسان، با جان‌مایه‌ی تجسم مرگ و رنج و عذاب
- ۲) افسول قدرت مطلقه‌ی مسیحیت در اندیشه و عمل و رویارویی کلام، فلسفه، هنر و ادبیات با آن
- ۳) بازگشت به دوران ادب و هنر گذشته و اعتلای اندیشه و تفکر بشر
- ۴) رونق و شکوفایی فلورانس به عنوان مهد شکل‌گیری این جریان

(امانیسم)

۴۸۸. در کدام گزینه به ترتیب دو اثر از «استفان مالارمه» و دو اثر از «ادگار آلن پو» آمده است؟

- ۱) سایه، خانه‌ی عروسک / اشراق، بعدازظهر یک فون
- ۲) اشباح، فصلی در دوزخ / اشباح، نامه‌ی دزدیده‌شده
- ۳) نظم و نثر، بعدازظهر یک فون / سایه، نامه‌ی دزدیده‌شده
- ۴) اشراق، خانه‌ی عروسک / فصلی در دوزخ، نظم و نثر

(سمبولیسم)

۴۸۹. نویسنده‌ی چند اثر نادرست نوشته شده است؟

- خسیس (مولیر)، مهرداد (راسین)، بایزید (پی‌یر کورنی)، جنگ و صلح (داستایوسکی)، زیباترین غریق جهان (مارکز)، سیمان (پیلنیاک)، مادر (ماکسیم گورکی)، دُن آرام (شولوخف)، مادام بوآری (گی دوموپاسان)

(ترکیبی جهان)

- ۱) چهار   ۲) دو   ۳) یک   ۴) سه

۴۹۰. کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) عنصری می‌کوشید در خلال ستایش‌های خود حماسه‌ی سلطان وقت را بسراید و آن را به‌جای حماسه‌ی ملی فردوسی بنشانند.
- ۲) دیوان شعر فرخی - که بالغ بر چند هزار بیت می‌شود - مجموعه‌ای است از قصاید، چند ترکیب‌بند و تعدادی غزل و قطعه و رباعی.
- ۳) با توجه به زمان وفات ابوبکر اخوینی، مؤلف کتاب هدایة‌المتعلمین فی‌الطب، باید تاریخ تألیف این کتاب را در نیمه‌ی اول قرن چهارم هجری بدانیم.
- ۴) آن‌چه شعر ناصرخسرو را دلنشین می‌کند و تأثیر سخنش را بالا می‌برد، قدرت بیان و والایی معنا و از همه مهم‌تر، صداقت و سوز دل است.

(ترکیبی ایران)

تاریخ ادبیات ایران و جهان (۲)

۵

آزمون

۴۹۱. کدام گزینه درباره‌ی شعر حافظ نادرست است؟

- ۱) دیوان حافظ تنها شامل کم‌تر از پانصد غزل و مقداری رباعی است.
- ۲) برخی حافظ را خاتم شعرای ایران می‌دانند و بر آن اند که پس از او سخن پارسی رو به انحطاط و زوال رفته است.
- ۳) لحن حافظ گزنده و تلخ و توأم با نیشخند و کنایه‌آمیز است و در آن مایه‌ای از خیرخواهی و اصلاح‌طلبی هم دیده می‌شود.
- ۴) در غزل اجتماعی حافظ، فرهنگ گذشته‌ی ایران با همه‌ی کمال ایرانی اسلامی خود رخ می‌نماید.

(عصر حافظ)

۴۹۲. کدام گزینه درباره‌ی عصر هانف نادرست است؟

- ۱) شاعران این عصر، غزل را بر شیوه‌ی سعدی، حافظ و امیرخسرو و قصیده را عموماً به طرز خاقانی و انوری می‌سرودند.
- ۲) در این دوره هم مثل گذشته قصیده قالب عمده‌ی شعر بود و پس از آن غزل، اندکی بارونق‌تر به حیات خود ادامه می‌داد.
- ۳) در این دوره در قلمرو تخیل و موسیقی شعر و حتی زبان چیز تازه‌ای به شعر افزوده نشد و تحول شگرفی در فضای شعر پیش نیامد.
- ۴) مضمون قصاید، مدح و وصف بود و نکته‌های اخلاقی و مناقب و مراثی اهل بیت.

(عصر هاتف)

۴۹۳. آثار ... منشی مخصوص نادرشاه، نماینده‌ی نثر ... است.

- ۱) ابوالقاسم فراهانی - مسجع
- ۲) میرزا مهدی‌خان استرآبادی - ساده
- ۳) میرزا مهدی‌خان استرآبادی - متکلف
- ۴) ابوالقاسم فراهانی - فتی

(قائم مقام)

۴۹۴. در همه‌ی گزینه‌ها به‌جز گزینه‌ی ... اشکالی هست.

- ۱) نشاط اصفهانی در چهل‌وسه‌سالگی به تهران رفت و به دربار فتحعلی شاه راه یافت و به سمت دبیری او و لقب «اعتماد‌الدوله» سرفراز گردید و در سال ۱۲۴۴ هجری قمری درگذشت.
- ۲) وصال شیرازی در سایه‌ی استعداد ادبی و خط شیرین و آواز خوش و مهارتی که در نوازندگی داشت، به محافل انس راه یافت اما شاعری را نردبان ترقی در دستگاه دیوانی قرار نداد.
- ۳) میرزا حبیب قآنی بعد از مرگ خاقان، مورد حمایت حاجی میرزا آقاسی قرار گرفت و به دریافت لقب «حسان العجم» سرفراز گردید. آن‌چه قدرت طبع او را نشان می‌دهد، مسقط‌های اوست.
- ۴) وصال قصیده را به سبک قدما اما اغلب با لطف و شیرینی خاص خود می‌گفت و در غزل - مخصوصاً مرثیه‌سرایی به شیوه‌ی محتشم - نیز دستی قوی داشت.

(عصر صبا)

۴۹۵. کدام گزینه درباره‌ی زندگی و شعر «ادیب‌الممالک فراهانی» نادرست است؟

- ۱) مقارن صدور فرمان مشروطیت و گشایش مجلس شورای ملی، سردبیر روزنامه‌ی مجلس بود. سال‌های آخر عمر وی در خدمت عدلیه گذشت.
- ۲) دیوان او شامل قصیده‌ها، مسمط‌ها و ترجیع‌بندهاست که به طرز بارزی از حوادث و مسائل سیاسی آن روزگار متأثرند.
- ۳) در قصیده بیش‌تر از دیگر قالب‌ها درخشید. قصایدش بر تقلید از شاعران دوره‌های پیش به‌ویژه انوری استوار است.
- ۴) ادیب چکامه‌ای نیز در مولود امام علی (ع) دارد که نمودار سبک عمومی شعر اوست و از شهرت و اهمیت بیش‌تری برخوردار است.

(عصر بیداری)

۴۹۶. در کدام گزینه به‌ترتیب نام اثر دیگری از پدیدآورندگان آثار زیر آمده است؟

- «امام حماسه‌ای دیگر - شاعر در آسمان - دو مرغ بهشتی - پرنده‌ی منزوی»
- ۱) مقالات ادبی - تیرانا - آب در خوابگاه مورچگان - عشق دربه‌در
  - ۲) تصحیح دیوان سلمان ساوجی - شیوه‌های نو - مومیایی - خروس و بوقلمون
  - ۳) پالیزبان - پیام به انشتین - طلسم شکسته - دریای گوهر
  - ۴) بز ملاحسن مسئله‌گو - حافظ جاودان - ققنوس - فرشتگان زمین

(عصر بیداری)

۴۹۷. نام اثر دیگری از نویسندگان آثار زیر به‌ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- «دوبلینی‌ها، وداع با اسلحه، مسخ، بازی با مهره‌های شیشه‌ای»
- ۱) بیداری فین‌گان‌ها، سرزمین هرز، طاعون، بیگانه
  - ۲) یولیسز، برف‌های کلیمانجارو، محاکمه، دمیان
  - ۳) بیداری فین‌گان‌ها، گالیگولا، تصویر هنرمند در مقام یک مرد جوان، سیدارتا
  - ۴) یولیسز، زنگ‌ها برای که به صدا درمی‌آیند، گرتروود، سوء تفاهم

(پست مدرن)

۴۹۸. کدام گزینه درباره‌ی «جبران خلیل جبران» نادرست است؟

- ۱ در سال ۱۹۲۰ در امریکا انجمن رابط‌های قلمی را به راه انداخت.
- ۲ برای تکمیل آموخته‌های خود درباره‌ی نقاشی به فرانسه رفت و از محضر رودن بهره‌ها برد.
- ۳ مشهورترین کتابش، العبرات نام دارد که به اکثر زبان‌های زنده‌ی جهان برگردانده شده است.
- ۴ قصه‌های وی به شدت سمبلیک و در عین حال شاعرانه‌اند. المواکب از دفترهای شعری اوست.

(ارتباطات داستانی معاصر عرب)

۴۹۹. در کدام گزینه نام خالق اثری نادرست آمده است؟

- ۱ جامع‌التواریخ: خواجه رشیدالدین فضل‌الله / یوسف و زلیخا: آذر بیگدلی
- ۲ رساله‌ی تعریفات: عبید زاکانی / سلامان و ابدال: جامی
- ۳ عشاق‌نامه: فخرالدین عراقی / قندهارنامه: صائب تبریزی
- ۴ کمال‌نامه: خواجوی کرمانی / جلالیه: کلیم کاشانی

(ترکیبی ایران)

۵۰۰. هر کدام از عبارات زیر، به ترتیب معرف چه کسانی هستند؟

«از شاعران عرب غیرفلسطینی که با ایجاد شعر مقاومت، در شعر عرب شور و حالی تازه ایجاد کرد.» «از اساتید فرانسه که جبران خلیل جبران از محضر او بهره برد.» «از نویسندگان مشهور عرب که در آثارش همواره با بدی درگیر است و رئالیسمی کوبنده و نو را به کار می‌گیرد.» «در بازار عکاظ مگه به نقد اشعار شاعران بزرگ می‌پرداخت.»

- ۱ محمود درویش - رودن - یوسف ادیس - طرفه‌بن عبد
- ۲ نزار قبانی - رودن - یوسف ادیس - نابغه‌ی ذبیانی
- ۳ محمود درویش - نیچه - مصطفی لطفی المنفلوطی - نابغه‌ی ذبیانی
- ۴ نزار قبانی - نیچه - مصطفی لطفی المنفلوطی - طرفه‌بن عبد

(ترکیبی جهان)

آرایه‌های ادبی

۵

آزمون

۹۲

جمع‌بندی دروس اختصاصی پایه‌ی انسانی (۹۵)

کد ۶۹۵۶

۵۰۱. توضیح کدام قالب شعری کاملاً درست است؟

- ۱ ترجیع‌بند غزل‌هایی است با قافیه‌های مختلف که بیت یک‌سان مصرعی با قافیه‌ای مستقل آن‌ها را به هم وصل می‌کند. به هر یک از غزل‌ها خانه یا رشته می‌گوییم. این قالب، خاص شعر فارسی است.
- ۲ شمار رشته‌های مسمط نامعین و به اختیار شاعر است. درون‌مایه‌ی این قالب، غالباً تغزل و مدح، اشعار سیاسی، ملی و میهنی است. منوچهری و خاقانی شاعران برگزیده‌ی عرصه‌ی مسمط‌سرایی هستند.
- ۳ چهارپاره در وزن آزاد است. این قالب پیش از مشروطیت در ایران رواج یافت و تلاشی بود در جهت ایجاد یک قالب نو که درون‌مایه‌ی تازه‌ای داشته باشد.
- ۴ با افزودن واژه یا واژه‌هایی به پایان مصراع‌های قطعه، دوبیتی و غزل می‌توان مستزاد سرود. قدیمی‌ترین مستزاد در دیوان مسعود سعد آمده‌است.

(مقدمات)

۵۰۲. علاقه‌ی مجاز در هر دو بیت کدام گزینه نادرست آمده است؟

- (الف) هزاران نرگس از چرخ جهانگرد / فروشد تا برآمد یک گل‌زرد (شباهت)
- (ب) خسروی کار گدایی کی بود / این به بازوی چو مایی کی بود (کلیه)
- (ج) من آن نگین سلیمان به هیچ نستانم / که گاه‌گاه بر او دست اهرمن باشد (جزئیه)
- (د) دل آن بی‌وفا در بند ما نیست / دگر بارش سر پیوند ما نیست (محلّیه)
- (ه) دیدی که خون ناحق پروانه شمع را / چندان امان نداد که شب را به‌سر کند (آلیه)
- (و) مستند همه خانه کسی را خبری نیست / از هر که درآید که فلان است و فلان است (محلّیه)

(بیان)

۴ - ج - ه

۳ - ه - ب

۲ - الف - و

۱ - ج - د

۵۰۳. در همه‌ی ابیات به‌جز بیت گزینده‌ی ... ، هر دو آرایه‌ی «کنایه» و «استعاره» یافت می‌شود.

- ۱) چون خلیل از طالب حبّ خلیلی هستی‌ات بر باد ده / شو در آتش گر سر آن ماه داری
ز آتش هجران بسوز
- ۲) چون سلیمان هم گره بر باد نتوانست زد / ای حباب این سرکشی بر عمر مستعجل چرا؟
- ۳) ای زلف تو سر تا قدم آشوب جهانی / وی در چمن حسن، قدت سرو روانی
- ۴) نخواهم دامن مهرت ز دست دل رها کردن / مگر روزی که دور از تو اجل گیرد گریبانم
۵۰۴. در کدام بیت علاوه بر «لفّ و نشر»، آرایه‌های «تلمیح، جناس تام و ایهام تناسب» نیز دیده می‌شود؟

- ۱) معنی آب زندگی و روضه‌ی ارم / جز طرف جویبار و می خوشگوار چیست؟
- ۲) غلام آن لب ضحاک و چشم فتّانم / که کید و سحر به ضحاک و سامری آموخت
- ۳) از غفو و خشم تو، دو نمونه است روز و شب / وز مهر و کین تو دو نمونه است شهد و سم
- ۴) ای نور چشم مستان در عین انتظارم / چنگی حزین و جامی، بنواز یا بگردان
۵۰۵. آرایه‌های مقابل همه‌ی ابیات به‌جز بیت گزینده‌ی ... تماماً درست است.

- ۱) گنج زر گر نبود کنج قناعت باقی است / آن‌که آن داد به شاهان به گدایان این داد
(تضاد - لف و نشر)
- ۲) گفתי از حافظ ما بوی ریا می‌آید / آفرین بر نفست باد که خوش بردی بوی (جناس - حس‌آمیزی)
- ۳) چشم حافظ زیر بام قصر آن حوری‌سرشت / شیوه‌ی جنّات تجری تحت‌الانهار داشت
(اغراق - تضمین)
- ۴) هم‌چو آب است این سخن به جهان / پاک و روشن، روان‌فزا و روان (حس‌آمیزی - جناس تام)

۵۰۶. همه‌ی آرایه‌های کدام گزینه در بیت زیر وجود دارد؟

- «هم‌چو چنگم سر تسلیم و ارادت در پیش / تو به هر ضرب که خواهی بزن و بنوازم»
- ۱) استعاره‌ی مصرّحه، تشبیه، جناس، مراعات‌نظیر
- ۲) تشبیه، مراعات‌نظیر، ایهام تناسب، جناس
- ۳) تشبیه، لف‌ونشر مشوّش، ایهام تناسب، استعاره
- ۴) استعاره‌ی مصرّحه، مجاز، تناقض، ایهام

۵۰۷. ترتیب ابیات زیر به لحاظ داشتن آرایه‌های «اضافه‌ی تشبیهی - تلمیح - تشخیص - تشبیه اسنادی - حسن تعلیل» کدام است؟

- الف) او خاتم انبیاست زان سنگ / بر سینه بیست هم‌چو خاتم
- ب) تو خانه‌ی شرع را چراغی / عالم همه روشن از زبانت
- پ) زد معجزه‌ات شب ولادت / بر طاق سرای کسروی چاک
- ت) شرع بر مسند نشسته عقل تمکین یافته / جهل دست و پا شکسته فتنه در زندان اوست
- ث) صفحه‌ی تیغ زبانت عاری از عیب خلاف / روی مرآت ضمیرت صافی از رنگ ریاست
- ۱) ث - ب - پ - الف - ت
- ۲) الف - ب - ت - ث - پ
- ۳) ث - پ - ت - ب - الف
- ۴) الف - ث - پ - ب - ت

۵۰۸. آرایه‌های بیت زیر کدام اند؟

- «جگر سنگ به نومیدی من می‌سوزد / آب حیوانم و از ریگ روان تشنه‌ترم»
- ۱) تشخیص - تشبیه - ایهام تناسب - اغراق
- ۲) تشبیه - کنایه - تناقض - حسن تعلیل
- ۳) تناقض - اغراق - استعاره‌ی مکنیه - تشبیه
- ۴) جناس - ایهام - حس‌آمیزی - تشخیص

۵۰۹. آرایه‌های مقابل ابیات همه‌ی گزینه‌ها به‌جز گزینه‌ی ... تماماً در آن‌ها وجود دارد.

- ۱) شاخ شمشاد است یا سرو سهی یا نارون / یا صنوبر یا بلای خلق یا بالای دوست
(مراعات‌نظیر - جناس)
- ۲) دل عاشق آن است که بی عشق نباشد / ای وای دلی کو ز پی عشق برآید (اشتقاق - تضاد)
- ۳) زبان خامه ندارد سر بیان فراق / وگر نه شرح دهم با تو داستان فراق (مجاز - تشخیص)
- ۴) تشنه‌ی دیدار ساقی رونق مستی شکست / هیچ کس بویی ز می در شیشه و ساغر
ندید (کنایه - حس‌آمیزی)

(ترکیبی)

۵۱۰. ترتیب ابیات زیر به لحاظ داشتن آرایه‌های «استعاره‌ی مکنیه - موازنه - کنایه - سجع مطرف - تشبیه» در کدام گزینه درست آمده است؟

- الف) آن منم یا رب در این مجلس به کف جزو مدیح / وان تویی یا رب در آن مسند به کف جام شراب
ب) طاووس ما درآید وان رنگ‌ها برآید / با مرغ جان سراید بی‌بال‌وپر به رقص آ
ج) در پاکی گهر ز صدف دست برده‌ایم / آبی که می‌خوریم گهر می‌کنیم ما
د) گر با زمانه کلک تو گوید که در زمین / منظور کیست؟ حکم قضا گوید آن تو
ه) سینه شکاف گشته دل عشق‌یاف گشته / چون شیشه صاف گشته از جام حق تعالی
- ① د - الف - ج - ه - ب
② الف - د - ج - ه - ب
③ ج - الف - د - ب - ه
④ ه - د - ج - ب - الف

(ترکیبی)

عربی (۲) و (۳)

۵

آزمون

■ عین الأصح و الأدق في الأجابة للترجمة أو التعريب أو المفهوم: (۵۱۱-۵۱۸)

۵۱۱. «لأنقدر أن نرد السلام ببرودة حينما يسلم أبونا علينا»:

- ① وقتی پدر با سردی به ما سلام می‌کند، نمی‌توانیم سلامش را برگردانیم!
② آن‌گاه که پدرمان به ما سلام می‌کند، سلامش را به سردی بر نمی‌گردانیم!
③ نمی‌توانیم که پاسخ سلام را به سردی بدهیم، زمانی که پدرمان به ما سلام می‌کند!
④ ممکن نیست سلام پدرمان را به هنگام سلام کردن، سرد پاسخ دهیم!

(ترجمه)

۵۱۲. «متسلق الجبال الذي يخفق قلبه للكفاح الطويل لا يرى القمم العالية بعيدة»:

① کوهنوردی که دلش برای تلاش کردن به تپش می‌افتد قلّه‌ی مرتفع را هم دور از دسترس نمی‌بیند!

- ② قلّه‌های بلند، دور به نظر نمی‌رسند هنگامی که کوهنورد قلبش برای مبارزه‌ای طولانی بتپد!
③ کوهنورد قلّه‌ی کوه‌های بلند دوردست را نمی‌بیند وقتی قلبش برای کوشش مستمر می‌گیرد!
④ کوهنوردی که دلش برای مبارزه‌ی مستمر می‌تپد قلّه‌های مرتفع را دور نمی‌بیند!

(ترجمه)

۵۱۳. «العقل قوة إدراكية ترتبط بقوة الله و لذلك جعله ربنا في باطن الإنسان حجة عليه»:

① عقل قدرتی درکی است که با قدرت خداوند ارتباط پیدا می‌کند و خداوند آن را در درون انسان حجت قرار داد!

- ② عقل قوه‌ی ادراکی است که با قدرت الهی ارتباط برقرار می‌کند و به همین جهت پروردگار آن را در درون انسان‌ها حجت خود بر آنان قرار داد!
③ عقل قوه‌ی ادراکی است که با قدرت خداوند ارتباط دارد و به همین جهت پروردگارمان آن را در درون انسان حجت خود بر او قرار داد!
④ عقل همان قدرت درکی است که با قدرت الهی ارتباط برقرار می‌کند و پروردگار ما آن را در درون انسان حجتی برای خود قرار داد!

(ترجمه)

۵۱۴. «لن ينصرنا على الطغاة لأننا أعرضنا حينما كتب علينا القتال»:

① در برابر طغیان‌گران ما را یاری نمی‌کند، چون هنگامی که جنگ بر ما واجب شد، روی برگردانیم!
② از آن‌جایی که به هنگام واجب شدن جهاد روی گردانیدیم، بر قوم متجاوز یاری نخواهیم شد!

- ③ ما را بر گردن‌کشان یاری نخواهد داد، زیرا زمانی که جنگ بر ما واجب گشت، روی گردانیدیم!
④ برابر متجاوزان به ما کمک نخواهد کرد، چرا که ما روی برگردانیدیم هنگامی که جنگ را بر ما واجب کرد!

(ترجمه)

۵۱۵. عَيْنُ الْخَطَا:

- ① «علی العاقل أن لا یصحب المائق حتی لا یندم من صحبتہ!»: کسی که خردمند است، نباید با حقیق، هم‌کلام شود تا آن که از هم‌سخن شدن با او، پشیمان نگردد!
- ② «إن تحبب أن لا تظلم فلا تظلم الناس أبداً»: اگر دوست داری که به تو ستم نشود، پس هرگز به مردم ستم مکن!
- ③ «إننا نستقبح من أنفسنا ما نستقبح من غیرنا»: ما آن‌چه را که از غیر خودمان ناپسند می‌داریم، از خودمان ناپسند می‌داریم!
- ④ «إن نکرّم صِغارنا یُکبروا علی مودّتنا!»: اگر کوچک‌هایمان را گرامی بداریم، با دوستی ما بزرگ می‌شوند!

(ترجمه)

۵۱۶. عَيْنُ الْمُنَاسِبِ لِلْمَفْهُومِ: «سل تفقها و لا تسأل تغتتا»

- ① الأفضّل هو أن لا تسأل ما لا جواب له!
  - ② خیر السّؤال یسأل لفهم الغوامض!
  - ③ أكبر العیب أن تعیب ما فیک مثله!
  - ④ ما أجمل أن تحرص علی التفقّه!
۵۱۷. «پادشاه واقعی همان کسی است که هرگاه غریبه‌ای او را ببیند، با خود می‌گوید آیا از این، نیازمندتر وجود دارد؟!»:

(مفهوم)

- ① الملك الحقیقی هو الذی إذا رآه غریبٌ یقول فی نفسه هل هناک أحوج من هذا؟!
- ② الأمير الواقعی إنسانٌ حین یشاهده أجنبیٌّ یقول معه آیا يوجد شخصٌ فقیرٌ غیرک؟!
- ③ الملك الحقیقی الذی لَمَّا رآه شخصٌ غریبٌ یقل فی نفسه هل هناک أحوج من هذا؟!
- ④ الملك حقیقیٌّ إن شاهده المرء الغریب یقول فیهِ هل يوجد أفقر من هذا شخص؟!

(تعریب)

۵۱۸. عَيْنُ الصَّحِيحِ:

- ① این فعل‌ها از نظر معنی به سه قسم تقسیم می‌شوند: «هذه أفعال تنقسم إلى ثلاث أقسام»،
- ② قسم اول افعالی هستند که بر نزدیکی وقوع خبر دلالت می‌کنند: «القسم الأول أفعال تدلّ علی قُرب وقوع الخبر»،
- ③ و قسم دوم افعالی هستند که بر امید به وقوع خبر دلالت دارند: «و قسم الثانی أفعال یدلّ علی رجاء وقوع الخبر»،
- ④ و قسم سوم افعالی هستند که بر شروع وقوع خبر دلالت دارند: «والثالث الأقسام أفعال تدلّ علی شروع وقوع الإسم»!

(تعریب)

■ اقرّ النّصّ التّالی بدقّة ثمّ أجب عن الأسئلة (۵۱۹ - ۵۲۷) بما یناسب النّصّ:

«قال الحكماء: کلّ ذی نعمة محسود علیه إلّا المتواضع. و قال عبدالملک: أفضل الرّجال من تواضع عن رفعة و عفا عن قدرة و أنصف عن قوة. و قال رجل لبکر بن عبدالله: علمنی التّواضع. فقال له: إذا رأیت من هو أكبر منك فقل: سبقنی إلى العمل الصّالح فهو خیر منی. و إذا رأیت أصغر منك فقل: سبقته إلى الذّنوب فهو خیر منی. و قال أبو العتاهیه (الشّاعر): إذا أردت شریف القوم کلّهم / فانظر إلى ملک فی زیّ مسکین.»

۵۱۹. عَيْنُ الْخَطَا حَسَبَ مَا جَاءَ فِي النَّصِّ:

- ① إذا کُنّا صاحبی نعمة فیمکن أن یخسد الآخرونَ علینا!
- ② إن کُنتم متکبرینَ فلا یخسد الناسَ علیکم لِنعمتکم!
- ③ من یکنُ صاحب مقام رفیع و یتواضع فهو أفضل الناس!
- ④ الذی یقدر أن ینصف عن قوّة یكون أحسنَ الرّجال!

(درک مطلب)

۵۲۰. عَيْنُ الصَّحِيحِ:

- ① عند الحكماء الکبیر یوجب حسدَ الناسَ علینا!
- ② کلّ صاحب نعمة یتواضع حتی لا یخسد الناسَ علیه!
- ③ الذّنوب تُسبّب أن ینظرَ الناسَ إلینا بحقارة!
- ④ طلبَ بکرٌ من الرّجل أن یقولَ کلامینَ حتی یتعلّمَ التّواضع!

(درک مطلب)

۵۲۱. عَيْنُ مَا نَسْتَنْتِجُ مِنْ قَوْلِ بَكْرٍ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ:

- ① التّواضع یجعل الإنسانَ أفضلَ من الآخِرینَ!
- ② لِیتواضعُ کلُّ منّا لِذی هو أصغرُ منّا!
- ③ علینا أن نقولَ فیمن هو أكبرُ منّا: هو یكون أحسنَ منّا!
- ④ من یعلّمک التّواضعَ فی الحیاة فهو متواضعٌ حقّا!

(درک مطلب)

٥٢٢. عَيْنَ الصَّحِيحِ حَسَبَ مَا قَالَه أَبُو الْعَتَاهِيَةِ:

- ١ المَلِكُ الَّذِي يَعِيشُ دُونَ تَرْبِيْنٍ فَهُوَ صَاحِبُ شَرَفٍ فِي قَوْمِهِ!
- ٢ إِذَا لَيْسَ إِنْسَانٌ زَيٌّْ فَقِيْرٌ فَهُوَ مُتَوَاضِعٌ جَدًّا!
- ٣ مَنْ حُرِّمَ مِنْ نِعْمَةٍ فَهُوَ مُتَوَاضِعٌ عَادَةً بَيْنَ النَّاسِ!
- ٤ عَلَى كُلِّ الْمُلُوكِ أَنْ يَلْبَسُوا زِيَّ الْمَسْكِينِ!

(درک مطلب)

■ عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي التَّشْكِيلِ: (٥٢٣ و ٥٢٤)

٥٢٣. «كُلُّ ذِي نِعْمَةٍ مَحْسُودٌ عَلَيْهِ إِلَّا الْمُتَوَاضِعُ ... أَفْضَلُ الرِّجَالِ مَنْ تَوَاضَعَ عَنْ رِفْعَةٍ!»

- ١ نِعْمَةٌ - مَحْسُودٌ - الْمُتَوَاضِعُ - مِنْ
- ٢ كُلٌّ - نِعْمَةٌ - أَفْضَلٌ - تَوَاضَعَ
- ٣ كُلٌّ - مَحْسُودٌ - الْمُتَوَاضِعُ - الرِّجَالِ
- ٤ نِعْمَةٌ - الْمُتَوَاضِعُ - الرِّجَالِ - رِفْعَةٌ

(اعراب‌گذاری)

٥٢٤. «قال: إذا رأيت أصغر منك فقل: سبقته إلى الذنوب فهو خير مني!»

- ١ رأيت - أصغر - الذنوب - خير
- ٢ رأيت - أصغر - الذنوب - خير
- ٣ رأيت - أصغر - سبقته - خير
- ٤ رأيت - أصغر - سبقته - خير

(اعراب‌گذاری)

■ عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي الإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ: (٥٢٥ - ٥٢٧)

٥٢٥. «عَفَا»:

- ١ فعل - للغائب - متعدّد - مبنى للمعلوم / فعل و فاعله الاسم الظاهر والجملة خبر و مرفوع محلاً
- ٢ للغائب - مجرد ثلاثي - لازم - معتلّ اللّام / فعل، فاعله الضمير البارز و الجملة نعت و مرفوع محلاً
- ٣ فعل ماض - متعدّد - مبنى للمعلوم - مبنى على السكون / فعل و فاعله الضمير البارز و الجملة فعلية
- ٤ فعل ماض - مجرد ثلاثي - معتلّ ناقص - مبنى على الفتح / فعل و فاعله ضمير «هو» المستتر والجملة فعلية

(تحليل صرفي و نحوي)

٥٢٦. «عَلِمَ»:

- ١ فعل أمر - للمخاطب - مزيد ثلاثي بزيادة حرف واحد - مبنى على السكون / فاعله ضمير «أنت» المستتر والجملة فعلية
- ٢ فعل ماض - للغائب - من باب التفعيل - متعدّد - مبنى على الفتح / فاعله ضمير «هو» المستتر والجملة فعلية
- ٣ فعل - مزيد ثلاثي بزيادة حرفين - متعدّد - مبنى للمعلوم / فاعله ضمير «أنت» المستتر والجملة خبر و مرفوع محلاً
- ٤ للمخاطب - من باب التثقل - صحيح - مبنى على السكون / فاعله الضمير المستتر و الجملة مفعول به و منصوب محلاً

(تحليل صرفي و نحوي)

٥٢٧. «أَكْبَرُ»:

- ١ مفرد - مشتقّ (اسم التفضيل) - معرفة (علم) - صحيح الآخر / مبتدأ و مرفوع بالإعراب الأصليّ
- ٢ نكرة - معرب - ممنوع من الصرف - صحيح الآخر / صلة للموصول و لا محلّ له من الإعراب
- ٣ اسم - مشتقّ (اسم التفضيل) - نكرة - ممنوع من الصرف / خبر مفرد و مرفوع بعلامة أصليّة للإعراب
- ٤ اسم - مذكّر - معرفة (علم) - معرب / خبر مفرد للمبتدأ و مرفوع بعلامة فرعية للإعراب

(تحليل صرفي و نحوي)

٥٢٨. عَيْنَ الْاسْمِ الْمَنْسُوبِ فِي الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةِ:

- ١ قام الرجل القاضى أمام المجرم و دافع عن حقّ المظلوم بالإخلاص!
- ٢ إنّ هذا الطّيبى له عينان جميلتان تدهشان كلّ من ينظر إليه!
- ٣ أذى واجباتك التى فرضها الله عليك حتىّ تحصلى على رضوانه!
- ٤ ما أحضرت وظائفى الدراسيّة التى كلّفنا المعلّم!

(قواعد اسم)

٥٢٩. عین المضارع المنصوب بعلمة فرعية للإعراب:

- ١) لن يسرف المؤمنون فى الأكل و الشرب!
  - ٢) هذان التلميذان فى حياتهما الثمينة ليحاكيا العرفاء المتقين!
  - ٣) إتهما لا يطلبان الدنيا فى معصية الله ليحدا العزة من عندها
  - ٤) اللهم أسألك أن تدخلنى الجنة برحمتك الواسعة!
- (انواع اعراب)

٥٣٠. عین الفعل المعتل الناقص مزيداً بزيادة حرف واحد:

- ١) لم يُشف من الصداع فقلت له إسترح قليلاً
  - ٢) «هو الله يهدى من يشاء إلى صراط مستقيم»
  - ٣) إنها تغدّى من المواد الغذائية المختلفة!
  - ٤) ما خاب من إستشار و ما ندم من إستخار!
- (معتلات)

٥٣١. عین الصحيح فى البناء للمجهول:

- ١) أشهر العلماء وَقَفُوا حياتهم فى سبيل تخفيف آلام الإنسان: أشهر العلماء وَقَفُوا فى سبيل تخفيف آلام الإنسان!
  - ٢) العلم يحرس العلماء حراسة فإنهم باقون ما بقى الدهر: العلماء يحرس حراسة فإنهم باقون ما بقى الدهر!
  - ٣) اليوم السياسيون يبذلون الجهود لمحاربة الأفكار السيئة: اليوم تُبذل الجهود لمحاربة الأفكار السيئة!
  - ٤) لبست ثوبا قطنيا حينما رجعت إلى بيتي: لبست ثوب قطنى حينما رجعت إلى بيتي!
- (انواع جملات)

٥٣٢. عین تمييز النسبة:

- ١) يزداد المسلمون قوة حينما يتحدون!
  - ٢) و من يعمل مثقال ذرة خيراً يره!
  - ٣) «أتى رايت أحد عشر كوكباً ... رأيتهم لى ساجدين»
  - ٤) بعد مدة شرب الأب كوباً شايأ و قال سبب حزنه!
- (منصوبات)

٥٣٣. عین المنادى:

- ١) نور اليقين يُزيل ظلمة الوهم إزالة!
  - ٢) ولدى لا يغتم أوقات العطلة!
  - ٣) شفاء القلوب هو ما نزله ربنا الكريم!
  - ٤) نور السماوات أفرغ علينا رحمة!
- (منصوبات)

٥٣٤. «يصل المرء الى مقصده ...». عین للفراغ ما يبيّن نوع وقوع الفعل:

- ١) عندما يحاسب نفسه قبل أن تحاسب!
  - ٢) حينما لا يظلم نفسه ظلاماً يبقى أثره!
  - ٣) عندما يستغفر من ذنوبه استغفاراً قبل نزول البلاء!
  - ٤) حينما يريد أن يزداد ثواباً فى الحياة الدنيا حقاً!
- (منصوبات)

٥٣٥. عین الخطأ حول بلاغة الجمل:

- ١) العقل زينة الانسان و الصدق أمانة اللسان! من المحسنات اللفظية من علم البديع (الستجع)
  - ٢) إنما العلم كبحر زاخر! تشبيه مؤكّد (من علم البيان)
  - ٣) يحسن النيات تنال المطالب! اسلوب التأكيد بالتقديم (من علم المعانى)
  - ٤) القرآن سراج ظاهره أنيق و باطنه عميق! يوجد فى هذه العبارة (التشبيه، الطباق)
- (بلاغت)

۵۳۶. کدام مورد از موجبات پیشرفت هندسه و ریاضی در میان مصریان باستان نبوده است؟

- ۱) ضرورت اندازه‌گیری میزان بالا آمدن آب
- ۲) طغیان‌های رود نیل که موجب از بین رفتن نشانه‌گذاری‌های زمین‌های کشاورزی می‌شد.
- ۳) ضرورت داشتن تقویم
- ۴) محاسبات مربوط به برپایی اهرام

(مصر هدیه‌ی نیل)

۵۳۷. در مورد عبارات زیر کدام گزینه صحیح است؟ (به ترتیب)

«پادشاهی که عده‌ای از فلاسفه یونانی را که به ایران آمده بودند به گرمی پذیرفت./ پادشاهی که پیش‌تر از سایر شاهان ساسانی به موسیقی علاقه داشت./ موسیقی دانان و آوازه‌خوانان دربار ساسانی.»

- ۱) اردشیر - انوشیروان - هنیانگر
- ۲) انوشیروان - خسرو پرویز - خنیانگر
- ۳) انوشیروان - اردشیر - باربد
- ۴) اردشیر - خسرو پرویز - هنیانگر

(ساسانیان)

۵۳۸. هر کدام از عبارات زیر، مربوط به چه کسی است؟ (به ترتیب)

«از نخستین نویسندگانی که اهمیت تصویر در آموزش را دریافت - ارائه‌ی تفسیری تازه از موضوع نور و ظلمت - فرماندهی نظامی شورش‌کننده علیه هرمز ساسانی»

- ۱) مزدک - مانی - قباد
- ۲) مانی - مزدک - قباد
- ۳) مزدک - مانی - بهرام چوبین
- ۴) مانی - مزدک - بهرام چوبین

(ساسانیان)

۵۳۹. به ترتیب کدامیک از خلفای اموی اقدام به «تکوین رفتار گذشته‌ی خاندان اموی»، «برقراری

اقتدار و حاکمیت دوباره» و «به‌کارگیری شیوه‌ای متفاوت با دیگر خلفای اموی» کردند؟

- ۱) معاویه‌ی دوم - عمرین عبدالعزیز - عبدالملک مروان
- ۲) عمرین عبدالعزیز - عبدالملک مروان - معاویه دوم
- ۳) عمرین عبدالعزیز - معاویه دوم - عبدالملک مروان
- ۴) معاویه‌ی دوم - عبدالملک مروان - عمرین عبدالعزیز

(خلافت امویان)

۵۴۰. چرا شوالیه‌ها اعتبار خود را از دست دادند و در پیروزی بورژواها علاوه بر تحول اقتصادی کدام

عامل نیز موثر بود؟

- ۱) جنگ در مقابل فتودال‌ها - معرفی خود به‌عنوان افراد دارای علم و ادب
- ۲) جنگ با فتودال‌ها - اقتباس بورژواها از شیوه‌های شهرنشینی روم باستان
- ۳) شکست در جنگ‌های صلیبی - حمایت پادشاهان از آن‌ها
- ۴) شکست در جنگ‌های صلیبی - ایجاد وحدت اداری و برقراری نظم و امنیت

(رنسانس در اروپا)

۵۴۱. کدامیک از عبارات‌های زیر با توجه به پراتنز مقابل آن نادرست است؟

الف) حنفا (پیروان آیین ابراهیمی)، نجران (مهم‌ترین مرکز مسیحیت در شبه‌جزیره‌ی عربستان)

ب) لات (خدای زهره)، عزّی (خدای سرنوشت و مرگ)، یاسر و سمیه (از جمله اولین ایمان

آوردگان به اسلام)

پ) حبر (روحانیون مسیحی)، بیت‌المقدس (محل تدریس تورات و احکام شرعی مسیحیان)

ت) حلف الفضول (پیمان دفاع از مظلومان و ضعیفان)، ابوطالب (مرد کریم‌النفس قریش)

- ۱) پ - الف
- ۲) ب - پ
- ۳) ب - ت
- ۴) الف - ت

(طلوع اسلام)

۵۴۲. اهداف غزوه‌های تبوک و حنین چه بود؟ (به ترتیب)

۱) فرو نشانیدن تحرکات نظامی سپاه روم در مرزهای شمالی - از میان بردن آخرین

سنگرهای فتنه در شبه جزیره

۲) فرو نشانیدن تحرکات سپاه ایران در مرزهای شرقی - مبارزه با یهودیان مخالف اسلام

در شبه جزیره

۳) فرو نشانیدن تحرکات سپاه روم در مرزهای شمالی - مبارزه با یهودیان مخالف اسلام در

شبه جزیره

۴) فرو نشانیدن تحرکات سپاه ایران در مرزهای شرقی - از میان بردن آخرین سنگرهای

فتنه در شبه جزیره

(اسلام در مدینه)

۵۴۳. در زمان روم باستان، دو مورد از اندیشه‌های ایرانیان که در اروپا رسوخ کرد، کدام موارد هستند؟

- ۱) پرستش اهورامزدا - اندیشه‌های مانی
- ۲) پرستش میترا - اندیشه‌های زردتشت
- ۳) پرستش میترا - اندیشه‌های مانی
- ۴) پرستش اهورامزدا - اندیشه‌های زردتشت

(یونان و روم)

۵۴۴. در هنگام شروع جنگ‌های صلیبی، شام در دست چه کسانی بود و در هنگام پایان یافتن جنگ اول صلیبی چه کسانی در مرزهای شام حکومت می‌کردند؟

- ۱) فاطمیان - آل‌زنگی
- ۲) سلجوقیان - آل‌زنگی
- ۳) فاطمیان - فاطمیان
- ۴) سلجوقیان - فاطمیان

(جنگ‌های صلیبی)

۵۴۵. کدام گزینه با توجه به تصویر روبه‌رو، صحیح است؟
۱) در دوره‌ی قرون وسطا، مشهورترین قشر جامعه بودند.

۲) علاوه بر اداره‌ی ملک، به قضاوت هم می‌پرداختند.

۳) فرماندهان دسته‌های جنگ‌جو بودند.

۴) از امنیت زندگی در قلعه‌ها و حمایت فئودال‌ها برخوردار بودند.

(اروپا در قرون وسطا)

تاریخ ایران و جهان (۲)

۵

آزمون

۵۴۶. مؤسس سلسله‌ی گورکانیان چه کسی بود و در زمان زمامداری کدام پادشاه صفوی به قدرت رسید؟

- ۱) ظهیرالدین بابر - شاه اسماعیل
- ۲) اکبرشاه - شاه تهماسب
- ۳) ظهیرالدین بابر - شاه تهماسب
- ۴) اکبرشاه - شاه اسماعیل

(آخرین امپراتوری‌های مسلمان)

۵۴۷. هریک از عبارات زیر مربوط به کدام کشور است؟ (به ترتیب)

«پادشاه خود را به گیوتین می‌سپارد.» - «فراز و فرود قدرت» - «فردی که رویاهایش را به واقعیت تبدیل می‌کند.»

- ۱) انگلستان - اسپانیا - فرانسه
- ۲) اسپانیا - فرانسه - انگلستان
- ۳) انگلستان - اسپانیا - روسیه
- ۴) اسپانیا - فرانسه - پروس

(تحولات سیاسی اروپا در قرون جدید)

۵۴۸. پس از مرگ شاه اسماعیل اول چه کسی به سلطنت رسید و کدام مورد از اقدامات وی نمی‌باشد؟

- ۱) شاه تهماسب - پایان دادن به خودسری سران قزل‌باش
- ۲) شاه عباس - شکست از یکان
- ۳) شاه تهماسب - نوسازی سازمان سپاه صفوی
- ۴) شاه عباس - ممانعت از موفقیت سپاه عثمانی در هجوم به ایران

(ایران در عصر صفویه)

۵۴۹. مذاکره درباره‌ی آینده‌ی جهان در کدام کنفرانس صورت گرفت، این کنفرانس در چه زمانی تشکیل شده و از نتایج آن چه بود؟

- ۱) کنفرانس ورسای، چند ماه قبل از پایان جنگ، ایجاد دو بلوک متخاصم شرق و غرب
- ۲) کنفرانس یالتا، چند ماه قبل از پایان جنگ، ایجاد دو بلوک متخاصم شرق و غرب
- ۳) کنفرانس ورسای، چند ماه بعد از پایان جنگ، محکومیت فرماندهان آلمانی
- ۴) کنفرانس یالتا، چند ماه بعد از پایان جنگ، محکومیت فرماندهان آلمانی

(عصر جنگ سرد)

۵۵۰. انگیزه‌ی دولت قاجار از تلاش برای ایجاد رابطه با چندین کشور اروپایی و آمریکا و نتیجه‌ی این اقدامات چه بود؟

- ۱) کاستن از فشارهای سیاسی، نظامی و اقتصادی روسیه و انگلستان - قادر به ایجاد رابطه‌ی سیاسی جدی با آنها نشد.
- ۲) کاستن از فشارهای سیاسی، نظامی و اقتصادی روسیه و انگلستان - توانست متحدانی را در بین این کشورها به دست آورد.
- ۳) دستیابی هرچه بیشتر به آموزش‌ها و تجهیزات نظامی - قادر به ایجاد رابطه‌ی سیاسی جدی با آنها نشد.
- ۴) دستیابی هرچه بیشتر به آموزش‌ها و تجهیزات نظامی - توانست متحدانی را در بین این کشورها به دست آورد.

(روابط خارجی ایران در دوره‌ی قاجار)

۵۵۱. هریک از رویدادهای زیر، مربوط به کدام کشور در فاصله‌ی میان دو جنگ جهانی است؟ «استقلال این کشور به رهبری فیصل اول»، «شهادت عمر مختار در راه آزادی این کشور»، «رها شدن از قید استعمار انگلستان در زمان ملک فؤاد اول»، «فرار امپراتور آن سرزمین در اثر تجاوز لشکریان موسولینی» و «حاکمیت ملک عبدالله تحت سلطه‌ی انگلستان»

- ۱) مصر / عراق / لیبی / اتیوپی / حبشه
- ۲) عراق / لیبی / مصر / اتیوپی / اردن
- ۳) عراق / حبشه / اردن / مصر / لیبی
- ۴) مصر / حبشه / اردن / لیبی / عراق

(جهان در میان دو جنگ)

۵۵۲. «ممکن ساختن تمرکز قدرت سیاسی در کشور»، «اهمیت ندادن به مجلس قانون‌گذاری» و «کاسته شدن از رونق دامداری کشور» به ترتیب در راستای کدام‌یک از اصلاحات و اقدامات رضاشاه صورت گرفت؟

- ۱) بازگشت به حکومت استبدادی - تجدید امتیاز نفت - اسکان عشایر
- ۲) ایجاد ارتش منظم - بازگشت به حکومت استبدادی - اسکان عشایر
- ۳) بازگشت به حکومت استبدادی - بازگشت به حکومت استبدادی - احداث خط‌آهن سراسری
- ۴) ایجاد ارتش منظم - تجدید امتیاز نفت - احداث خط‌آهن سراسری

(ایران در دوران سلطنت رضاشاه)

۵۵۳. هر کدام از این تعاریف زیر مربوط به چه گروهی است؟ «مهم‌ترین اقدام آن‌ها در زمینه‌ی مبارزه‌ی مسلحانه ترور حسنعلی منصور بود. - از همان ابتدا با الهام از افکار مارکسیستی به مبارزه‌ی مسلحانه روی آوردند. - از نظر فکری به مرور زمان، دچار اشتباه و انحراف شدند. - گروه مسلحی که قصد ایجاد حکومت اسلامی را داشتند.»

- ۱) هیئت‌های مؤتلفه‌ی اسلامی - حزب ملل اسلامی - فدایی خلق - مجاهدین خلق
- ۲) هیئت‌های مؤتلفه‌ی اسلامی - فدایی خلق - مجاهدین خلق - حزب ملل اسلامی
- ۳) مجاهدین خلق - هیئت‌های مؤتلفه‌ی اسلامی - فدایی خلق - مجاهدین خلق
- ۴) مجاهدین خلق - هیئت‌های مؤتلفه‌ی اسلامی - فدایی خلق - حزب ملل اسلامی

(تداوم مبارزه علیه رژیم پهلوی)

۵۵۴. تصویر روبه‌رو معرف چه شخصیتی است و کدام مورد در ارتباط با وی درست بیان شده است؟

- ۱) سید ضیاءالدین طباطبایی - امتیاز ایجاد راه‌آهن در سراسر کشور را به انگلیسی‌ها واگذار کرد.
- ۲) وثوق‌الدوله - از سیاستمداران وابسته به انگلستان بود.
- ۳) سید ضیاءالدین طباطبایی - مدیر روزنامه‌ی رعد و مدافع قرارداد ۱۹۱۹ م. بود.
- ۴) وثوق‌الدوله - با نخست‌وزیری وی زمینه‌ی مساعد برای اهداف انگلستان در ایران فراهم شد.

(دخات‌های روسیه و انگلستان در ایران)

۵۵۵. چه چیزی موجب طراحی عملیات نظامی توسط آمریکا علیه ایران در اردیبهشت ۱۳۵۹ ه.ش. شد؟

- ۱) ایجاد فتنه و آشوب در مناطقی چون کردستان، خوزستان و ترکمن‌صحرا
- ۲) شرایط نامناسب به دلیل تسخیر سفارت آمریکا در تهران و دستگیری و بازداشت مأموران آمریکایی
- ۳) راه‌اندازی اولین تظاهرات روز قدس و اعلام مبارزه با رژیم صهیونیستی
- ۴) شکست کودتای نظامی رژیم پهلوی و در اختیار گرفتن رادیو و تلویزیون

(ایران در دوران جمهوری اسلامی)

۵۵۶. با وجود قرار گرفتن ایران در منطقه‌ی خشک و بیابانی، کدام مورد در تعدیل دما و افزایش بارش نقش مهمی دارد؟

- ۱ کوه‌ها
- ۲ دریا‌های شمال و جنوب ایران
- ۳ نفوذ توده‌ی هوای مرطوب موسمی
- ۴ گسترش کشور در عرض‌های مختلف جغرافیایی

(نگاهی به جغرافیای طبیعی ایران)

۵۵۷. کدام گزینه پاسخ سؤال‌های زیر است؟

الف) رود ... با ۱۳۰۰ کیلومتر طول که از کشورهای فرانسه، آلمان و هلند عبور می‌کند و از ... سرچشمه می‌گیرد، یکی از طولانی‌ترین و مهم‌ترین رودهای اروپا است.
ب) بزرگ‌ترین دریاچه‌ی جهان چه نام دارد و از چه نظر اهمیت فراوان دارد؟
پ) خلیج فارس به چه علت محیط‌زیست ویژه‌ای را تشکیل می‌دهد؟
ت) روز ملی خلیج فارس ... است.

(آلودگی دریاها)

- ۱ راین، سوئیس / خزر، ماهی‌خواری / عمق کم و شوری آب / ۱۰ اردیبهشت
- ۲ ولگا، روسیه / خلیج فارس، مروراید و ماهی / عمق زیاد و ارتباط با آب‌های آزاد / ۱۸ مهر
- ۳ راین، سوئیس / خلیج فارس، مروراید و ماهی / گرمی هوا و عمق زیاد / ۱۵ اسفند
- ۴ ولگا، روسیه / خزر، ماهی‌خواری / عمق کم و فعالیت‌های توریستی / ۱۸ مهر

۵۵۸. چه امری سبب شد که بخشی از جنگل‌های استوایی به مزارع استعماری تبدیل شود و بیش‌ترین درصد وسعت اراضی در ایران مربوط به کدام نوع از اراضی است؟

(اهمیت و نقش جنگل‌ها)

- ۱ سود زیاد ناشی از صدور قهوه و کائوچو - مراتع
- ۲ سوزاندن یا قطع درختان و تبدیل آن‌ها به زمین کشاورزی - کشاورزی
- ۳ سود زیاد ناشی از صدور قهوه و کائوچو - کشاورزی
- ۴ سوزاندن یا قطع درختان و تبدیل آن‌ها به زمین کشاورزی - مراتع

۵۵۹. کدام ویژگی در ارتباط با تصویر زیر صحیح نیست؟

(نگاه به جغرافیای انسانی)

- ۱ خانه‌های روستایی در همه‌جا مشاهده می‌شوند.
- ۲ فاصله‌ی روستاها از هم بسیار زیاد است.
- ۳ مرز روستاها به‌خوبی از یکدیگر مشخص نیست.
- ۴ امکان کشاورزی در همه‌جا فراهم شده است.

۵۶۰. آن‌چه که سطح آگاهی مردم از امکانات اوقات فراغت و گسترش فرهنگ سیر و سفر را به دنبال داشته است، کدام مورد است؟

(گردشگری)

- ۱ پیدایش مؤسسات و دفاتر گردشگری
- ۲ توسعه‌ی ارتباطات و افزایش سطح فرهنگ مردم
- ۳ توسعه‌ی شهرنشینی و بهبود شرایط کار
- ۴ ظهور و توسعه‌ی وسایل حمل‌ونقل موتوری

۵۶۱. پراکندگی چشمه‌های آب معدنی ایران مربوط به کدام‌یک از موارد زیر است و قلعه‌ی فلک‌الافلاک در کجا قرار دارد؟

(ایرانگردی)

- ۱ مناطق کوهستانی - فارس
- ۲ مناطق فعال زمین‌شناسی - خرم‌آباد
- ۳ کانون‌ها و قطب‌های گردشگری - خرم‌آباد
- ۴ سواحل شمالی و جنوبی کشور - فارس

۵۶۲. باران اسیدی، مقاومت درختان را بیش‌تر در برابر چه مسأله‌ای کاهش می‌دهد؟

(آلودگی هوا)

- ۱) گرما   ۲) رطوبت   ۳) خشکی   ۴) سرما

۵۶۳. تعداد جمعیت در سرزمینی به مساحت ۵,۰۰۰ کیلومتر مربع، ۲۵۰,۰۰۰ نفر می‌باشد. تراکم

جمعیت در این سرزمین چند نفر در کیلومتر مربع است؟

(پراکندگی و رشد جمعیت)

- ۱) ۲۵   ۲) ۵۰۰   ۳) ۵۰   ۴) ۲۵۰

۵۶۴. دانشمندان علت خشکسالی را چه می‌دانند و کدام مورد از علل پیش‌بینی آتش‌فشان

نمی‌باشد؟

۱) قطع درختان و نابودی پوشش گیاهی - تغییر دمای سطح زمین و هوای اطراف آن

۲) تغییرات وضع آب و هوای هر منطقه - ذوب یخ و برف در دریاچه‌های دهانه‌ای

آتش‌فشان‌ها

۳) قطع درختان و نابودی پوشش گیاهی - مطالعه و بررسی مداوم عکس‌های ماهواره‌ای

(انسان و مخاطرات طبیعی)

۴) تغییرات وضع آب و هوای هر منطقه - پدید آمدن لکه‌های خورشیدی

۵۶۵. در سال ... براساس مصوبه‌ی شورای عالی حفاظت محیط‌زیست پارک ... که ... قرار دارد،

به‌عنوان پارک ملی اعلام شد.

۱) ۱۳۶۱ هـ. ش - گلستان - بین گنبد کاووس و بجنورد

۲) ۱۳۶۰ هـ. ش - سی‌سنگان - بین گنبد کاووس و بجنورد

۳) ۱۳۶۰ هـ. ش - گلستان - در شرق شهرستان نوشهر

۴) ۱۳۶۱ هـ. ش - سی‌سنگان - در شرق شهرستان نوشهر

(ایرانگردی)

جغرافیای (۲)

۵

آزمون

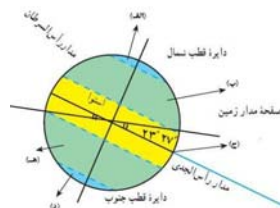
۵۶۶. کدام نواحی از کره‌ی زمین به‌ترتیب ناحیه‌ی معتدل، گرم و سرد شناخته می‌شوند؟

۱) ج - ب - الف

۲) ج - ب - هـ

۳) هـ - ج - ب

۴) هـ - ج - د

(ناحیه چیست؟)

۵۶۷. تصویر مقابل مربوط به چه موردی در بیابان‌ها است؟

۱) مطالعات و تحقیقات نجومی

۲) آزمایش‌های اتمی

۳) آموزش‌های نظامی

۴) احداث و تجهیزات آب‌رسانی

(زندگی در نواحی گرم و خشک، گرم و مرطوب)

۵۶۸. سواحل صخره‌ای تحت تأثیر کدام عامل به سواحل پست تبدیل می‌شوند؟

- ۱) تغییرات سطح آب دریاها
- ۲) حمل و رسوب‌گذاری
- ۳) امواج فرسایشی دریا
- ۴) تأثیر انحلالی آب دریا بر سنگ‌های آهکی

(زندگی در نواحی ساحلی)

۵۶۹. عبارات زیر را کدام گزینه تکمیل می‌کند؟

- مهم‌ترین عامل توسعه‌ی حومه‌نشینی، ... است.
- مگالاپلیس‌ها به شکل ... یا ... هستند.

- علت اصلی رشد سریع شهرنشینی در کشورهای در حال توسعه ... است.

- ۱) آلودگی هوا - خطی - میدان‌گاهی - رشد جمعیت روستاها
- ۲) بهبود وسایل حمل و نقل - خطی - کریدوری - مهاجرت زیاد از روستا به شهر
- ۳) آلودگی هوا - میدان‌گاهی - کریدوری - رشد جمعیت روستاها
- ۴) بهبود وسایل حمل و نقل - خطی - میدان‌گاهی - مهاجرت زیاد از روستا به شهر

(سکوتگاه‌های شهری و روستایی)

۵۷۰. کدام گزینه نادرست می‌باشد؟

- ۱) ایجاد موج‌شکن از عمل‌کردهای مثبت انسان در سواحل است.
- ۲) در سواحل پرشیب، آب و هوای مناسب باعث ایجاد شرایط مناسب برای زراعت شده است.
- ۳) نگهداری از تپه‌های ماسه‌ای ساحلی در هنگام طوفان در کاهش تلفات مؤثر هستند.
- ۴) بهترین راه برای مبارزه با آلودگی نفتی سواحل، جلوگیری از وقوع آن است.

(زندگی در نواحی ساحلی)

۵۷۱. کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) کشت برنج غرقابی در مناطق مرطوب آسیا شامل نواحی موسمی هند و بنگلادش، جنوب‌شرقی چین، ژاپن و اندونزی رواج دارد.
- ۲) در کشت تخصصی تک‌محصولی، محصول صرفاً جنبه‌ی تجاری دارد و برای بازار فروش تولید می‌شود. این نوع سیستم کشاورزی، به کارگر زیادی نیاز ندارد.
- ۳) گله‌داری شبانی در بیابان‌ها، استپ‌ها و ساوان‌ها در قاره‌ی آفریقا، کشورهای عربستان، ایران و بخش‌هایی از خاورمیانه و آسیای مرکزی رواج دارد.
- ۴) از خصوصیات عمده‌ی دامداری تجاری، تولید محصول و نگهداری دام در محدوده‌ی یک مزرعه است و معمولاً کشاورزان، خود غذای دام‌هایشان را فراهم می‌کنند.

(نواحی اقتصادی)

۵۷۲. کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) سرزمین بعد افقی و چهره‌ی طبیعی یک کشور است.
- ۲) مهم‌ترین مرزی که دو قلمرو یا سرزمین را از هم جدا می‌کند، مرز بین دو کشور است.
- ۳) هر کشور به مقدار پایین‌ترین حد جزر در آب‌های آزاد اطرافش، حق حاکمیت دارد.
- ۴) مرز بین اسپانیا و فرانسه از خط‌الرأس کوه‌ها پدید آمده است.

(نواحی سیاسی)

۵۷۳. با ... ، تعداد شهرهای پیشرفته و مدرن در نواحی قطب شمال افزایش می‌یابد و ... از هزار نفر از دانشمندان و پژوهشگران حتی زمستان را در قطب‌ها می‌گذرانند.

- ۱) افزایش تعداد پژوهشگران و دانشمندان - کم‌تر
- ۲) افزایش تعداد پژوهشگران و دانشمندان - بیش‌تر
- ۳) افزایش جمعیت بشر روی خشکی‌های محدود - کم‌تر
- ۴) افزایش جمعیت بشر روی خشکی‌های محدود - بیش‌تر

(زندگی در نواحی قطبی)

۵۷۴. مثال مشخص برای تضاد بین محله‌های ثروتمندنشین و فقیرنشین چیست و شهر مردگان در کدام منطقه قرار دارد؟

- ۱) بمبئی - سئول
- ۲) قاهره - سائوپائولو
- ۳) سئول - بمبئی
- ۴) سائوپائولو - قاهره

(سکوتگاه‌های شهری و روستایی)

۵۷۵. کدام گزینه در مورد خلیج‌فارس نادرست است؟

- ۱) میزان شوری آب خلیج‌فارس از اقیانوس هند بیش‌تر است.
- ۲) خلیج‌فارس از نظر زمین‌شناسی یک فلات قاره است.
- ۳) در امان بودن سواحل سنگی از آلودگی‌ها، معلول شیب زیاد این سواحل است.
- ۴) در سواحل ایرانی خلیج‌فارس، شیب زمین بیش‌تر است.

(نواحی سیاسی)

۵۷۶. پیامد کنش ... انسان قطعی است و ... یک کنش انسانی محسوب می‌شود.

- ۱ ارادی - ضربان قلب
۲ طبیعی و غیرارادی - ضربان قلب
۳ طبیعی و غیرارادی - ادراک و تفکر
۴ ارادی - ادراک و تفکر

(کنش انسانی)

۵۷۷. هریک از عبارات زیر، به ترتیب با کدام ویژگی کنش انسانی مرتبط است؟

- ناتوانی کودکان در حرف زدن
- تصمیم به انجام کاری با وجود آگاهی به غلط بودن آن کار
- چگونگی برخورد یک فرد با دوست خود
- بلند شدن دانش‌آموزان در هنگام ورود معلم به کلاس

۱ آگاهانه بودن - ارادی بودن - هدفدار بودن - تناسب داشتن با موقعیت‌های مکانی و اجتماعی

۲ آگاهانه بودن - هدفدار بودن - تناسب داشتن با موقعیت‌های مکانی و اجتماعی - معنادار بودن

۳ ارادی بودن - هدفدار بودن - معنادار بودن - معنادار بودن

۴ آگاهانه بودن - ارادی بودن - تناسب داشتن با موقعیت‌های مکانی و اجتماعی - معنادار بودن

(کنش انسانی)

۵۷۸. به ترتیب، در چه صورتی نمادها منجر به تحول جهان اجتماعی می‌شوند و کدام عبارت در

رابطه با لایه‌های عمیق جهان اجتماعی صحیح است؟

۱ زمانی که تغییر آن‌ها به تغییر در لایه‌های عمیق اجتماعی منجر شود. - تأثیرات همه‌جانبه و فراگیر، نسبت به دیگر اجزا دارند.

۲ نمادها که از سطحی‌ترین پدیده‌های اجتماعی‌اند، در هیچ حالتی منجر به تحول جهان اجتماعی نمی‌شوند. - تأثیرات همه‌جانبه و فراگیر، نسبت به دیگر اجزا دارند.

۳ زمانی که تغییر آن‌ها به تغییر در لایه‌های عمیق اجتماعی منجر شود. - بیش‌تر در معرض تغییرند و تغییرات همه‌جانبه و فراگیر نسبت به دیگر اجزا دارند.

۴ نمادها که از سطحی‌ترین پدیده‌های اجتماعی‌اند، در هیچ حالتی منجر به تحول جهان اجتماعی نمی‌شوند. - تغییرات همه‌جانبه و فراگیر نسبت به دیگر اجزا دارند.

(اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی)

۵۷۹. موضوع فلسفه ...، موضوع علوم انسانی ... و موضوع علوم طبیعی ... است.

- ۱ اصل وجود - کنش انسانی و پیامدهای آن - موجودات طبیعی
۲ قوانین موجودات طبیعی - کنش انسانی و پیامدهای آن - قوانین کلی موجودات
۳ اصل وجود - قوانین کلی حاکم بر انسان و هستی - قوانین موجودات طبیعی
۴ قوانین کلی حاکم بر انسان و هستی - قوانین کلی موجودات - پدیده‌های طبیعی

(علوم انسانی)

۵۸۰. اثری مانند «سیاست مدنی» از فارابی، نمونه‌ای برای کدام مورد است؟

- ۱ عقل در معنای وسیع و عام
۲ شناخت اجتماعی عقلی
۳ عقل تجربی و ابزار
۴ عقل جمعی یا عرفی

(شناخت اجتماعی عقلی)

۵۸۱. اگر ... نباشد، هیچ هنجاری شکل نمی‌گیرد، پدیده‌های اجتماعی در ... شکل می‌گیرند.

- ۱ کنش اجتماعی - تناسب با دیگر پدیده‌های اجتماعی
۲ جامعه‌پذیری - تناسب با دیگر پدیده‌های اجتماعی
۳ جامعه‌پذیری - کنترل نظام‌های اجتماعی
۴ کنش اجتماعی - کنترل نظام‌های اجتماعی

(کنش اجتماعی)

۵۸۲. «ماکس وبر» چه تعریفی از عقلانیت ذاتی ارائه می‌دهد؟

- ۱) سطحی از عقلانیت که ارزش خود را از ذات عقل می‌گیرد.
- ۲) سطحی از عقلانیت که به امور این جهان، مفهوم عقلی می‌بخشد.
- ۳) سطحی از عقلانیت که توانایی گذر از ارزش‌ها و آرمان‌ها را دارد.
- ۴) سطحی از عقلانیت که درباره‌ی ارزش‌ها، آرمان‌ها و اهداف زندگی به تأمل می‌پردازد.

(پیامدهای جهان اجتماعی)

۵۸۳. روش شناخت حسی، شهودی و عقلی به ترتیب کدام است و در بیان آسیب‌های روش حسی -

تجربی نمی‌توان گفت:

- ۱) حواس پنجگانه، سلوک و تزکیه، تفکر و استدلال - مانع از داوری ارزشی نسبت به پدیده‌های اجتماعی در جامعه می‌شود.
- ۲) ریاضت، مشاهده و احساس، تفکر و استدلال - مانع از مقابله‌ی جامعه‌شناسی با ارزش‌های حاکم بر جامعه می‌شود.
- ۳) حس و تجربه، ریاضت و تزکیه، تفکر و استدلال - مانع از تلقی جامعه‌شناسی به عنوان علم ابزاری می‌شود.
- ۴) حواس آدمی، تزکیه و تصفیه، تفکر - حس و تجربه را تنها راه شناخت پدیده‌های اجتماعی می‌داند.

(انواع شناخت علمی و شناخت اجتماعی تجربی)

۵۸۴. با توجه به فواید علوم انسانی و طبیعی، کدام گزینه صحیح است؟

- ۱) علوم طبیعی راه استفاده از علوم انسانی را نشان می‌دهند.
- ۲) استفاده‌ی نادرست از علوم انسانی منجر به فساد و تباهی می‌شود.
- ۳) توسعه‌ی یک‌جانبه‌ی علوم طبیعی منجر به پیشرفت روزافزون زندگی انسان می‌شود.
- ۴) ناتوانی انسان در تدبیر صحیح زندگی خود، ناشی از بی‌توجهی به علوم انسانی است.

(اهمیت علوم انسانی)

۵۸۵. چه چیزی باعث شد دیلتای، متفکر آلمانی، به تفاوت موضوعات علوم انسانی و علوم طبیعی پی

ببرد؟

- ۱) پررنگ شدن نقش عقل و وحی در شناخت پدیده‌های اجتماعی
- ۲) عدم موفقیت جامعه‌شناسی پوزیتیویستی در کنترل پدیده‌های اجتماعی
- ۳) توجه به ویژگی‌های کنش‌های انسانی و معنادار بودن آن‌ها
- ۴) اعتقاد به الگوبرداری کنش‌های انسانی از علوم طبیعی

(تاریخچه‌ی جامعه‌شناسی)

جامعه‌شناسی (۲)

۵

آزمون

۵۸۶. عبارات زیر را از حیث صحیح یا غلط بودن مشخص کنید.

- جهان اجتماعی و نظام اجتماعی در واقعیت از یک‌دیگر جدا هستند و به همین دلیل شناخت تفاوت‌های آن‌ها نیازمند دقت چندانی نیست.
- مصداق مجموعه‌ی اجزا و عناصر ورزشگاه را در جامعه می‌توان نظام اجتماعی نامید.
- همه‌ی نهادهای اجتماعی در یک ساختار کلانی که مربوط به جامعه است، قرار دارند.
- به خرده‌نظام‌های نظام اجتماعی کل در صورتی که یکی از نیازهای اساسی آن را برطرف کند می‌توان نهاد اجتماعی گفت.

- ۱) غ - ص - ص - ص
- ۲) غ - غ - ص - ص
- ۳) ص - غ - غ - غ
- ۴) ص - ص - غ - غ

(نظام اجتماعی)

۵۸۷. کدام گزینه به ترتیب در رابطه با ویژگی‌های هویتی «پزشک وقت‌شناس - متولد ماه مهر -

فرزند دوم خانواده» درست است؟

- ۱) انتسابی متغیر اجتماعی - اکتسابی ثابت اجتماعی - اکتسابی اجتماعی ثابت
- ۲) اکتسابی متغیر اجتماعی - انتسابی ثابت فردی - انتسابی اجتماعی ثابت
- ۳) انتسابی ثابت فردی - اکتسابی متغیر اجتماعی - اکتسابی فردی ثابت
- ۴) اکتسابی ثابت فردی - انتسابی متغیر فردی - انتسابی فردی ثابت

(هویت)

۵۸۸. اگر در نظر بگیریم که هویت اجتماعی جهان متجدد با هویت اخلاقی معنوی ناسازگار است، آن‌گاه می‌توان نتیجه گرفت که هویت الهی انسان نمی‌تواند با ...

- ۱) هویت اخلاقی انسان این جهان سازگاری داشته باشد.
- ۲) هویت اخلاقی انسان و هویت جمعی دنیوی این جهان سازگاری نداشته باشد.
- ۳) هویت جمعی دنیوی این جهان سازگاری داشته باشد.
- ۴) هویت این جهان سازگاری نداشته باشد.

(هویت فردی و اجتماعی)

۵۸۹. هر یک از این عبارات به ترتیب با کدام موضوع، مرتبط است؟

«یک آسیب عمیق فرهنگی که مانع از داد و ستد فرهنگی می‌شود.» «گاه در محدوده‌ی هنجارها و شیوه‌های زندگی یک فرهنگ است و گاه در سطح عقاید، ارزش‌ها و آرمان‌های اجتماعی آن است.» «جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر، هویت خود را از یاد می‌برند، به این معنای از خودبستگی گرفتار می‌شوند.»

- ۱) تزلزل فرهنگی - ارتباطات فرهنگی - معنای دوم از خودبستگی
- ۲) خودباختگی فرهنگی - تحولات فرهنگی - معنای دوم از خودبستگی
- ۳) تزلزل فرهنگی - تحولات فرهنگی - معنای اول از خودبستگی
- ۴) خودباختگی فرهنگی - ارتباطات فرهنگی - معنای اول از خودبستگی

(از خودبستگی فرهنگی)

۵۹۰. کدام گزینه در مورد فرهنگ صحیح نمی‌باشد؟

- ۱) اگر فرهنگ نتواند پرسش‌های آدمیان را پاسخ دهد دچار ناامیدی می‌شود.
- ۲) یک فرهنگ در صورت مواجه شدن با بن‌بست‌های درونی گرفتار مرگ طبیعی می‌شود.
- ۳) فرهنگی که نتواند نیازهای جسمانی آدمیان را سازمان دهد با بحران‌های زیست‌محیطی و اقتصادی مواجه می‌شود.
- ۴) فرهنگی که با به‌کارگیری تمام ظرفیت‌های خود با هویت معنوی افراد سازگار می‌باشد، دچار کهنوت می‌شود.

(تحولات هویتی فرهنگ)

۵۹۱. هر یک از موارد زیر، دیدگاه چه کسانی است؟

الف) انسان در گزینش ارزش‌های سیاسی هیچ معیار علمی ندارد و سیاستمداران تنها بر اساس گرایش‌های شخصی و اجتماعی خود، برخی از این ارزش‌ها را انتخاب می‌کنند.
ب) با استفاده از شناخت عقلانی و شناخت وحیانی، به تفسیر علمی نسبت به هریک از ارزش‌های سیاسی می‌پردازند.

- ۱) الف) کسانی که شناخت علمی را به دانش تجربی و حسی منحصر نمی‌کنند، ب) کسانی که جهان‌بینی دنیوی دارند.
- ۲) الف) کسانی که جهان‌بینی دنیوی دارند، ب) کسانی که جغرافیای هستی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند.
- ۳) الف) کسانی که معرفت علمی را به دانش حسی و تجربی محدود می‌کنند، ب) کسانی که جهان‌بینی دنیوی دارند.
- ۴) الف) کسانی که جغرافیای هستی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند، ب) کسانی که شناخت علمی را به دانش تجربی و حسی منحصر نمی‌کنند.

(نظام سیاسی)

۵۹۲. کدام گزینه به ترتیب درباره‌ی تفاوت حضور مردم در یک حکومت لیبرال دموکراسی با حضور مردم در جمهوری اسلامی درست است؟

- ۱) حاکمیت اکثریت مردم بر اساس خواست و اراده‌ی آن‌ها - حضور مؤثر مردم بر مبنای ارزش‌ها و عقاید اجتماعی اسلام
- ۲) اباحت و حاکمیت اکثریت مردم بر اساس فضیلت دینی - فعالیت مردم و حضور آن‌ها بر اساس آرمان‌های دینی
- ۳) با خواست و اراده‌ی اکثریت مردم سازمان می‌یابد. - آزادی و خواست انسان‌ها مرجع و ملاک نهایی برای آرمان‌های اجتماعی است.
- ۴) آزادی و خواست انسان‌ها بر مبنای اراده‌ی الهی - به رسمیت شناختن حضور مؤثر مردم و مباح دانستن همه‌ی امور برای آن‌ها

(انواع نظام سیاسی)

۵۹۳. باطل بر اساس ... شکل گرفته است و حق از نظر ... صحیح است و مطابق ... است.

- ① خرافات - عقلی - احساس انسان
② ظلم - علمی - عقل انسان
③ خرافات - علمی - فطرت انسان
④ ظلم - عقلی - عقل انسان

(فرهنگ ۲)

۵۹۴. آیات «ظهر الفساد فی البر و البحر...» و «و لو أن أهل القرى ءامنوا و...» به ترتیب به تعامل

کدام بخش‌های هویتی اشاره می‌کنند؟

- ① طبیعت و جامعه - طبیعت و فرهنگ
② نفس و بدن - نفس و جامعه
③ طبیعت و جامعه - طبیعت و فرهنگ
④ نفس و بدن - نفس و جامعه

(هویت فردی و اجتماعی)

۵۹۵. عوامل ایجاد «توسعه‌ی فرهنگی» و «تعارض فرهنگی» به ترتیب کدام‌اند؟

- ① تغییرات هویتی اجتماعی در اثر تغییر در مبادی هویت‌ساز فرهنگ - تغییرات هویت اجتماعی در درون یک جهان اجتماعی واحد
② تغییرات هویتی فرهنگی مغایر با عقاید و ارزش‌های جامعه - تغییرات هویتی فرهنگی سازگار با عقاید و ارزش‌های جامعه
③ شکل‌گیری هویت جمعی افراد خارج از چارچوب عقاید و ارزش‌های کلان جامعه - نوآوری‌های افراد حاضر در یک فرهنگ و اقتباس از فرهنگ‌های دیگر
④ تغییرات هویت اجتماعی مطابق با هویت فرهنگی جامعه - ورود رفتارها و هنجارهای مغایر با عقاید و ارزش‌های اجتماعی یک جامعه به فرهنگ آن جامعه

(تغییرات هویتی و تحولات اجتماعی)

منطق

۵

آزمون

۵۹۶. از آن‌جا که وجود ما آمیخته‌ای از روح و جسم است و جسم ما کارکرد طبیعی خود را دارد؛

پس تفکر ...

- ① که جنبه‌ی روحانی دارد از همان قوانین طبیعی تبعیت می‌کند.
② که جنبه‌ی روحانی دارد بر اساس قوانین خاص فعالیت می‌کند.
③ که مهم‌ترین فعالیت روح است، امری ارادی است.
④ که مهم‌ترین فعالیت روح است، ضوابطی دارد که می‌توان در آن تصرف نمود.

(انسان و تفکر)

۵۹۷. در تعریف منطقی به‌طور ... از مفاهیم ... شروع می‌کنیم و به مفاهیم ... می‌رسیم و

درب‌نگرفتن همه‌ی انواع معرفت بیانگر نبودن ویژگی ... است.

- ① طبیعی - جزئی‌تر - کلی‌تر - مانع بودن
② حتمی - کلی‌تر - جزئی‌تر - جامع بودن
③ فطری - جزئی‌تر - کلی‌تر - مانع بودن
④ طبیعی - کلی‌تر - جزئی‌تر - جامع بودن

(چگونه تعریف می‌کنیم؟)

۵۹۸. در صورتی که معرفت اخص از معرفت باشد، نسبت میان «معرف و معرفت» و هم‌چنین نسبت میان

«قیاس و استقرا» و «علت و معلول» به ترتیب عبارت است از:

- ① عموم و خصوص مطلق - تباین - عموم و خصوص من وجه
② عموم و خصوص مطلق - عموم و خصوص من وجه - تباین
③ عموم و خصوص من وجه - تباین - عموم و خصوص مطلق
④ عموم و خصوص من وجه - عموم و خصوص مطلق - تباین

(تعریف و دنیای مفاهیم)

۵۹۹. با توجه به تفاوت‌های ذاتی و عرضی، کدام دسته از مفاهیم به ترتیب تقدم آن‌ها در ذهن مرتب

شده است؟

- ① حیوان - آهو - چهارپا - خال‌دار
② حیوه - فلز - مایع - نقره‌ای
③ مثلث - مقدار - سه‌ضلعی - قائم‌الزاویه
④ مقدار - فرد - عدد - هفت

(تعریف و دنیای مفاهیم)

۶۰۰. در مورد مفاهیم «جوهر و واحد» نمی‌توان گفت ...

- ① قابل تعریف نیستند.
② مفاهیمی بدیهی هستند.
③ شرح الاسم یا شرح لفظ می‌شوند.
④ دارای تعریف حقیقی هستند.

(اقسام ذاتی و عرضی - اقسام تعریف)

۶۰۱. عالی‌ترین فعالیت ذهن بشر ... است که یک توانایی ... می‌باشد و اجزای تشکیل‌دهنده‌ی آن ... هستند.

- ۱) تعریف - طبیعی - تصورات
۲) تعریف - طبیعی - قضایا
۳) استدلال - فطری - قضایا
۴) استدلال - فطری - تصورات
۶۰۲. در تحلیل مفاهیم ذاتی، «سطح و مزه» جنس‌الاجناس یا جنس عالی به‌ترتیب ... و ... بوده و جنس قریب و بعید گربه به‌ترتیب ... و ... است.

- ۱) کمیت و کیفیت - جسم و حیوان
۲) مقدار و جوهر - حیوان و جوهر
۳) کمیت و کیفیت - حیوان و جسم
۴) جوهر و جوهر - حیوان و گوشت‌خوار
۶۰۳. این‌که «وظیفه‌ی منطق، بازنمایی اقتران صحیح از اقتران غلط است.» پاسخی به کدام ایراد مخالفین منطق است؟

- ۱) چرا با کاربرد منطق نمی‌توان به معلومات جدیدی دست یافت؟
۲) قیاس منطقی کمکی به دست‌یابی انسان به معلومات و کشف مجهولات نمی‌کند.
۳) با پیدایش منطق‌های جدید، دوره‌ی منطق قدیم به سر آمده است.
۴) با وجود علم منطق، اختلاف میان فلاسفه و دانشمندان از کجاست؟
۶۰۴. برای اثبات ضرب: «بعضی ب الف است؛ هیچ ب ج نیست؛ پس بعضی الف ج نیست» از راه برهان خلف کدام مورد را نمی‌توان پذیرفت؟

- ۱) استدلال را باید از نقیض نتیجه آغاز کرد.
۲) استدلال را با قضیه‌ی «بعضی الف ج است.» آغاز می‌کنیم.
۳) در استدلال به تناقض می‌رسیم.
۴) استدلال را با قضیه‌ی «هر الف ج است.» آغاز می‌کنیم.
۶۰۵. کدام عبارت درباره‌ی صنعت جدل نادرست است؟

- ۱) در زندگی علمی و عملی ما مورد استفاده قرار می‌گیرد.
۲) هدف به یقین رساندن مخاطب است که شکست خود را بپذیرد.
۳) هر دو طرف مجادله سعی دارند برنده‌ی این مبارزه‌ی علمی باشند.
۴) فرد پیروز کسی است که مخاطب خود را به بن‌بست بکشانند.

(محتوای استدلال «ماده»)

فلسفه‌ی سال سوم

۵

آزمون

۶۰۶. تمامی قوانین علمی بیانگر ... است و دست‌یافتن به مبانی و اصولی درباره‌ی ماهیت و حقیقت انسان و جامعه مربوط به ... می‌شود.

- ۱) رابطه‌ی علیت - فلسفه‌ی سیاست
۲) تبیین عقلانی - فلسفه‌ی جامعه‌شناسی
۳) رابطه‌ی علیت - فلسفه‌ی جامعه‌شناسی
۴) تبیین عقلانی - فلسفه‌ی علم حقوق
۶۰۷. سوفیست‌ها با استدلال «ناسازگاری سخن جهان‌شناسان نمایان‌گر ناتوانی انسان در شناخت است» نتیجه می‌گرفتند که ... و نتیجه‌ی عملی آن ... بود و شعار معروف‌ترین سوفسطایی یونان باستان عبارت بود از ...

(فلسفه‌ی چپست ۱ و ۲)

۱) جست‌وجوی حقیقت بی‌حاصل است - اعتقاد به تفکیک ناپذیری حق و باطل - انسان معیار همه‌چیز است.

۲) جست‌وجوی حقیقت بی‌حاصل است - اعتقاد به تفکیک ناپذیری حق و باطل - هیچ چیز را نمی‌توان شناخت.

۳) جهان‌شناسان نتوانستند تفسیر درستی از جهان ارائه دهند - ترویج علوم سیاست و فن سخن‌وری - حقیقت قابل تعلیم نیست.

۴) جهان‌شناسان نتوانستند تفسیر درستی از جهان ارائه دهند - ترویج علوم سیاست و فن سخن‌وری - هیچ چیز را نمی‌توان شناخت.

(آغاز فلسفه)

۶۰۸. مهم‌ترین بخش فلسفه کدام است؟ موضوع آن چیست و ما چه موقع، قدم در عرصه‌ی آن می‌نهیم؟

- ۱) ماوراءالطبیعه - چیستی - هرگاه به اصل هستی و هست بودن اشیاء توجه کنیم.
  - ۲) مابعدالطبیعه - چیستی - هرگاه به اشیاء از آن جهت توجه کنیم که چه چیزی هستند.
  - ۳) ماوراءالطبیعه - هستی - هرگاه به اشیاء از آن جهت توجه کنیم که چه چیزی هستند.
  - ۴) مابعدالطبیعه - هستی - هرگاه به اصل هستی و هست بودن اشیاء توجه کنیم.
- (فلسفه چیست ۳)

۶۰۹. کتاب «درباره‌ی طبیعت» و عبارات «انسان معیار همه چیز است» و «انکار شناسایی»، به ترتیب از ... و ... است.

- ۱) پروتاگوراس - گرگیاس - گرگیاس
  - ۲) گرگیاس - پروتاگوراس - پروتاگوراس
  - ۳) گرگیاس - پروتاگوراس - گرگیاس
  - ۴) پروتاگوراس - پروتاگوراس - گرگیاس
- (آغاز فلسفه)

۶۱۰. سقراط مأموریت معنوی زندگی خویش را چه می‌دانست و با چه فریادی فرد را بر کرسی تواضع می‌نشاند؟

- ۱) گفت و گو با مدعیان علم و دانایی و نشان دادن بی‌بهره بودن آن‌ها از دانش - خود را بشناس
  - ۲) گفت و گو با مدعیان علم و دانایی و نشان دادن بی‌بهره بودن آن‌ها از دانش - جهان را بشناس
  - ۳) گرفتن دست مخاطب و بردن او در فراز و نشیب راه دانایی - خود را بشناس
  - ۴) گرفتن دست مخاطب و بردن او در فراز و نشیب راه دانایی - جهان را بشناس
- (شهید راه حکمت)

۶۱۱. درس آگاه شدن از گوهر تابناک انسانیت سقراط، ... او بود که ...

- ۱) نمی‌دانم - نهفته در درون هر انسانی است.
  - ۲) نمی‌دانم - موجب دست‌یابی به دانش درست و مطمئن می‌شود.
  - ۳) خود را بشناس - در تاریخ اندیشه‌ی بشر طنین‌انداز شده است.
  - ۴) خود را بشناس - تعریف ثابتی از اشیاء ارائه می‌نماید.
- (شهید راه حکمت)

۶۱۲. افلاطون با استفاده از تمثیل غار به دنبال بیان چه نکته‌ای است؟

- ۱) انتقال از تاریکی به روشنایی
  - ۲) تأثیر تربیت در طبیعت آدمی
  - ۳) مشاهده‌ی خورشید پاک و تنها
  - ۴) رهایی از درد طاقت‌فرسای نادانی
- (گوهرهای امبیل و جاودانه)

۶۱۳. در مقایسه‌ی نظریات شناخت‌شناسی سوفسطائیان و افلاطون کدام عبارت درست نیست؟

- ۱) در نظر سوفسطائیان هیچ معیار ثابتی در شناخت وجود ندارد.
  - ۲) از نظر سوفسطائیان شناخت حقیقی همان ادراک حسی است.
  - ۳) از نظر افلاطون ادراک حسی فاقد اعتبار است و هیچ ارزشی در شناخت ندارد.
  - ۴) از نظر افلاطون عقل ابزار شناخت و مُثُل یا موجودات ماوراءطبیعی متعلق شناخت حقیقی‌اند.
- (گوهرهای امبیل و جاودانه)

۶۱۴. به اعتقاد ارسطو، آنچه بودنی است ... و آنچه شدنی است، ... است و «صعود شعله‌ی آتش» و «سقوط سنگ»، برخاسته از علت ... است و میل طبیعی در درون هر چیزی که آن را به‌سوی بالاترین صورت و فعلیت سوق می‌دهد، همان علت ... خوانده می‌شود.

- ۱) صورت - ماده - فاعلی درونی - غایی
  - ۲) صورت - ماده - طبیعت جسم - فاعلی
  - ۳) ماده - صورت - فاعلی درونی - فاعلی
  - ۴) ماده - صورت - طبیعت جسم - غایی
- (علت‌های چهارگانه)

۶۱۵. با توجه به نظریه‌ی علل اربعه، می‌توان گفت صورت شیء ...

- ۱) قابل انفکاک از ماده‌ی آن است.
  - ۲) در حال تغییر و عوض شدن نیست.
  - ۳) مطلق و غیرقابل تغییر است.
  - ۴) فعلیت یک شیء بالقوه است.
- (علت‌های چهارگانه)

۶۱۶. به ترتیب از طریق وجود کدام ویژگی‌های تجربه‌پذیری می‌توان «به جنبه‌ی آزمون‌پذیری جامعه‌ی عمل پوشاند.» و «اطمینان حاصل کرد که نظریه‌ی ارائه شده دقیق است و می‌توان به آن پایبند بود.»؟

- ۱) کنترل - تعریف عملیاتی
۲) تعریف عملیاتی - تکرار پذیری
۳) تکرار پذیری - تعریف عملیاتی
۴) کنترل - تکرار پذیری

(کلیات)

۶۱۷. در نظریه‌ی روانی - اجتماعی اریکسون ... و کودکان زیر یک‌سال در صورت ... به طور موفقیت‌آمیزی به مرحله‌ی بعد وارد می‌شوند.

- ۱) بدون گذر موفقیت‌آمیز از بحران یک مرحله، امکان سازگاری با مرحله‌ی بعد وجود ندارد - کسب اعتماد نسبت به اطرافیان خود
۲) بدون گذر موفقیت‌آمیز از بحران یک مرحله، امکان سازگاری با مرحله‌ی بعد وجود دارد - انجام رفتارهای پیچیده‌ی حسی و حرکتی
۳) بدون گذر موفقیت‌آمیز از بحران یک مرحله، امکان سازگاری با مرحله‌ی بعد وجود ندارد - انجام رفتارهای پیچیده‌ی حسی و حرکتی
۴) بدون گذر موفقیت‌آمیز از بحران یک مرحله، امکان سازگاری با مرحله‌ی بعد وجود دارد - کسب اعتماد نسبت به اطرافیان خود

(رشد)

۶۱۸. در کدام گزینه ویژگی‌های تفکر فرضیه‌سازی به درستی بیان نشده است؟

- ۱) تعریف زندگی به گونه‌ای متفاوت - ساختن فرضیه‌های جدید
۲) ساختن فرضیه‌های جدید مطابق باورهای خود- رد فرضیه‌های مخالف عقاید خود بدون آزمون آن

(رشد)

- ۳) نتیجه‌گیری منطقی از قضیه‌های خلاف واقعیت- تصور فرضی رویدادها
۴) محدود نشدن امکانات فکری- نگاه به محیط تفکر انتقادی

۶۱۹. کدام گزینه در ارتباط با «کودکان ۲ تا ۶ ساله» صحیح نیست؟

- ۱) کودکان در این دوره از نمادها استفاده می‌کنند تا محیط را بشناسند.
۲) مهارت‌های حرکتی درشت نظیر صعود کردن و پریدن بهبود پیدا می‌کند.
۳) خزانه‌ی لغات و دستور زبان از رشد فوق‌العاده‌ای برخوردار است.
۴) تفاوت‌های جنسی و نقش جنسیتی برای کودکان مطرح می‌شود.

(رشد)

۶۲۰. در مباحثه‌ی دو برادر، اولی می‌گوید: «حاجی به کسی می‌گویند که پیر شده باشد.» و دومی می‌گوید: «حاجی کسی است که نماز بسیار می‌خواند.» به ترتیب هر یک دارای کدام استدلال می‌باشند؟

- ۱) استقرایی - قیاسی
۲) قیاسی - استقرایی
۳) استقرایی - استقرایی
۴) قیاسی - قیاسی

(رشد)

۶۲۱. در ارتباط با نواحی بروکا و ورنیکه کدام گزینه صحیح نیست؟

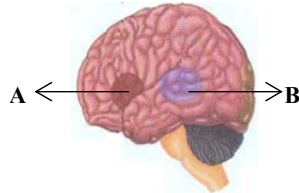
- ① آسیب در هر یک بر عملکرد دیگری بی‌اثر است.
- ② هر دو در نیم‌کره‌ی راست مغز قرار دارند.
- ③ ناحیه‌ی مربوط به فهم زبان در لوب گیجگاهی قرار دارد.
- ④ ناحیه‌ی مربوط به تکلم در لوب پیشانی قرار دارد.

(فرایندهای شناختی)

۶۲۲. استاد ادبیاتی که جمله‌ی «جناس‌های هم‌ریشه اشتقاق نیز خواهند داشت.» را می‌تواند بیان

کند اما مفهوم آن را درک نمی‌کند، احتمالاً در کدام قسمت شکل زیر دچار مشکل شده است و

در چه ناحیه‌ای از مغز واقع است؟

- ① A - لوب پیشانی چپ
- ② B - لوب گیجگاهی چپ
- ③ B - لوب پیشانی چپ
- ④ A - لوب گیجگاهی چپ

(فرایندهای شناختی)

۶۲۳. کدام یک از گزینه‌های زیر در رابطه با مفهوم «درمان بینشی» صحیح است؟

① هدف شناخت درمانی تدریجی، فراهم کردن یک جوّ حمایتی عاطفی و هیجانی برای مراجع است.

② درمان مراجع - محوری بیش‌ترین کاربرد را برای درمان افسردگی دارد.

③ درمان بینشی همواره به‌صورت فردی صورت می‌پذیرد.

④ درمان مبتنی بر بینش، در واقع نوعی صحبت‌درمانی است.

(سلامت روانی و اختلال روانی)

۶۲۴. هر کدام از افراد زیر به‌ترتیب دارای کدام ویژگی شخصیتی هستند؟

الف) سارا برای کسب رتبه‌ی خوب در دانشگاه، به‌طور مداوم و با برنامه‌ریزی منظم درس می‌خواند.

ب) امید تلاش می‌کند در کم‌ترین زمان ممکن، همه‌ی کارهای سختی را که به او واگذار شده است، به انجام رساند.

ج) ورشکستگی اقتصادی شرکت، محسن را به‌سوی پیدا کردن راه‌کارهای جدید سوق داد.

- ① سخت‌رویی - الگوی رفتاری الف - کنترل شخصی
- ② کنترل شخصی - الگوی رفتاری الف - سخت‌رویی
- ③ کنترل شخصی - سخت‌رویی - الگوی رفتاری الف
- ④ الگوی رفتاری الف - کنترل شخصی - سخت‌رویی

(سلامت روانی و اختلال روانی)

۶۲۵. روان‌شناسی سلامت بر نقش روان‌شناسی در ... و ... بیماری و درمان آن، متمرکز است.

① افزایش و حفظ سلامت - پیشگیری از

② عوامل ریسک رفتاری - پیشگیری از

③ افزایش و حفظ سلامت - مقابله با

④ عوامل ریسک رفتاری - مقابله با

(سلامت روانی و اختلال روانی)

پایخ نامہ

گزینه ۳ .۴۴۶

$$\begin{aligned} & (3a+1)^2 = (2a+4)^2 + 5^2 \\ & \Rightarrow 9a^2 + 6a + 1 = 4a^2 + 16a + 16 + 25 \\ & \Rightarrow 5a^2 - 10a - 40 = 0 \Rightarrow a^2 - 2a - 8 = 0 \\ & \Rightarrow (a-4)(a+2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} \text{ق ق } a=4 \\ \text{غ ق } a=-2 \end{cases} \\ & \Rightarrow \sin \hat{B} = \frac{2a+4}{3a+1} = \frac{12}{13} \end{aligned}$$

(صفحه‌ی ۱۴۵ تا ۱۴۷ کتاب درسی)

گزینه ۳ .۴۴۷

$$\begin{aligned} \frac{x^2-9}{15x} \times \frac{10x^2}{x^2-3x} &= \frac{(x-3)(x+3)}{15x} \times \frac{10x^2}{x(x-3)} \\ &= \frac{(x+3) \times 2}{3} = \frac{2x+6}{3} \end{aligned}$$

(صفحه‌ی ۱۶۳ تا ۱۶۶ کتاب درسی)

گزینه ۱ .۴۴۸

$$\begin{aligned} 4x^2 - 3x - x + 1 &= 0 \Rightarrow 4x^2 - 4x + 1 = 0 \\ & \Rightarrow (2x-1)^2 = 0 \Rightarrow 2x-1 = 0 \Rightarrow x = \frac{1}{2} \end{aligned}$$

یک ریشه‌ی مضاعف دارد.

(صفحه‌ی ۱۸۴ تا ۱۸۸ کتاب درسی)

گزینه ۴ .۴۴۹

$$\begin{aligned} x^2 + 4 = 3x \Rightarrow x^2 - 3x + 4 = 0 \xrightarrow{\Delta < 0} \\ \text{معادله جواب ندارد.} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} x^2 + 5x = 3x - 4 \Rightarrow x^2 + 2x + 4 = 0 \xrightarrow{\Delta < 0} \\ \text{معادله یک جواب ندارد.} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} x^2 + 6x = -9 \Rightarrow x^2 + 6x + 9 = 0 \xrightarrow{\Delta = 0} \\ \text{معادله دو جواب دارد.} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} x^2 + 3x = -2x^2 + 3 \Rightarrow 3x^2 + 3x - 3 = 0 \xrightarrow{\Delta > 0} \\ \text{معادله جواب دارد.} \end{aligned}$$

(صفحه‌ی ۱۸۵ تا ۱۸۷ کتاب درسی)

گزینه ۳ .۴۵۰

$$\begin{aligned} \frac{1}{2} < \frac{3x+4}{2} \leq 5 \xrightarrow{\times 2} 1 < 3x+4 \leq 10 \\ \xrightarrow{-4} -3 < 3x \leq 6 \xrightarrow{\div 3} -1 < x \leq 2 \end{aligned}$$

(صفحه‌ی ۱۹۲ تا ۲۰۰ کتاب درسی)

ریاضی (۱)

پاسخ‌نامه
تشریحی
آزمون ۵

گزینه ۴ .۴۴۱

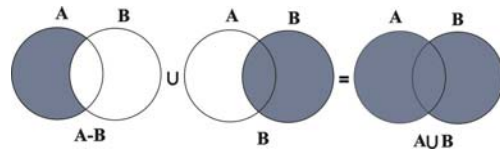
اگر عدد مورد نظر را x فرض کنیم، نماد ریاضی عبارت مورد نظر به صورت زیر است.

$$x^2 - \frac{1}{x} = \frac{2}{3}x$$

(صفحه‌ی ۲۱ تا ۲۳ کتاب درسی)

گزینه ۴ .۴۴۲

به عنوان نمونه:

(صفحه‌ی ۳۸ تا ۴۴ کتاب درسی)

گزینه ۴ .۴۴۳

$$\begin{aligned} \frac{\sqrt{12}}{\sqrt{18}} &= \frac{2\sqrt{3}}{3\sqrt{2}} \times \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{2}} = \frac{2\sqrt{6}}{6} = \frac{\sqrt{6}}{3} \\ &= \frac{(\sqrt{6} - \sqrt{6})}{2 \cdot 3 - 3} = \frac{0}{3} = 0 \end{aligned}$$

(صفحه‌ی ۶۳ تا ۷۰ کتاب درسی)

گزینه ۴ .۴۴۴

$$\begin{aligned} 4a^4 - 64 &= 4(a^4 - 16) = 4(a^2 - 4)(a^2 + 4) \\ &= 4(a-2)(a+2)(a^2 + 4) \end{aligned}$$

(صفحه‌ی ۸۷ تا ۹۵ کتاب درسی)

گزینه ۲ .۴۴۵

$$\begin{cases} y = x + 3 \\ 2y = x + 7 \end{cases} \Rightarrow 2(x+3) = x+7$$

$$\Rightarrow 2x + 6 = x + 7 \Rightarrow x = 1$$

$$\xrightarrow{x=1} y = 1 + 3 = 4$$

$\Rightarrow$ نقطه‌ی برخورد دو خط) $B(1, 4)$

$$\xrightarrow{y=2x+1, x=2} y = 2 \times 2 + 1 = 5 \Rightarrow A(2, 5)$$

$$\Rightarrow AB = \sqrt{(2-1)^2 + (5-4)^2} = \sqrt{1+1} = \sqrt{2}$$

(صفحه‌های ۱۰۵ تا ۱۰۸ و ۱۳۲ تا ۱۳۸ کتاب درسی)

پاسخ‌نامه
تشریحی
آزمون ۵ آمار و مدل‌سازی

گزینه ۲ ۴۵۶

$$\begin{aligned} 0/4 + a + 0/15 + 0/2 &= 1 \Rightarrow \text{مجموع فراوانی نسبی} \\ 0/05 + 0/09 &= 1 \Rightarrow a = 0/11 \\ \frac{\text{تعداد داده‌های دسته‌ی سوم}}{\text{مجموع تعداد داده‌ها}} &= \frac{11}{300} \Rightarrow \text{تعداد داده‌های دسته‌ی سوم} \\ = \frac{11}{100} &\Rightarrow \text{تعداد داده‌های دسته‌ی سوم} = 33 \\ \Rightarrow \text{مساحت مستطیل دسته‌ی سوم} &= 33 \times 4 = 132 \\ (\text{صفحه‌های ۵۳ تا ۵۷ و ۸۲ تا ۸۶ کتاب درسی}) \end{aligned}$$

گزینه ۲ ۴۵۷

$$\begin{aligned} 25\% = 50\% - 75\% &= \text{درصد فراوانی نسبی دسته‌ی سوم} \\ \frac{f_3}{n} \times 100 = 25 \quad \frac{f_3 = 5}{n} \times 100 &= 25 \\ \Rightarrow n = \frac{500}{25} = 20 & \\ (\text{صفحه‌ی ۵۳ تا ۵۹ کتاب درسی}) \end{aligned}$$

گزینه ۱ ۴۵۸

$$\begin{aligned} 2 &= \text{فراوانی مطلق عدد ۲۳} \\ \frac{\text{فراوانی مطلق}}{N} \times 100 &= \text{درصد فراوانی نسبی} \\ \text{درصد} = \frac{2}{20} \times 100 = 10 &= \text{درصد فراوانی نسبی عدد ۲۳} \\ (\text{صفحه‌ی ۹۶ تا ۱۰۳ کتاب درسی}) \end{aligned}$$

گزینه ۳ ۴۵۹

با توجه به این‌که مد داده‌ها یعنی داده‌ای که بیش‌ترین فراوانی را دارد، پس باید فراوانی مطلق هر داده را بیابیم:

داده‌ها	۳	۵	۶	۹
فراوانی تجمعی	۲	۴	۷	۸
فراوانی مطلق	۲	۴-۲=۲	۷-۴=۳	۸-۷=۱

چون داده‌ی ۶ سه بار تکرار شده، پس مد داده‌ها برابر ۶ است.
(صفحه‌های ۵۷، ۱۱۴ و ۱۱۵ کتاب درسی)

گزینه ۴ ۴۶۰

داده‌های $-\frac{1}{4}x_1 + 5$ و $-\frac{1}{4}x_2 + 5$ و $-\frac{1}{4}x_3 + 5$ را
منهای ۵ کرده و سپس در -2 ضرب می‌کنیم تا داده‌های
 x_1, x_2, x_3 به دست آید. بنابراین واریانس داده‌های جدید
 $(-2)^2$ برابر واریانس داده‌های اولیه است. یعنی:

$$\sigma'^2 = (-2)^2 \times 3 = 12$$

(صفحه‌ی ۱۴۸ تا ۱۵۶ کتاب درسی)

گزینه ۱ ۴۵۱

$$\begin{aligned} V &= \pi r^2 h = \pi (r + E_r)^2 \times (h + E_h) \\ &= \pi (9 + 6E_r + E_r^2)(8 + E_h) \\ &= \pi (72 + 9E_h + 48E_r + 6E_rE_h + 8E_r^2 + E_r^2E_h) \\ &= 72\pi + 48\pi E_r + 9\pi E_h \end{aligned}$$

سانتی‌متر مکعب

از خطای $6E_rE_h$ ، $8E_r^2$ و $E_r^2E_h$ به دلیل کوچک بودن
صرف‌نظر می‌کنیم.
(صفحه‌ی ۷ تا ۱۳ کتاب درسی)

گزینه ۱ ۴۵۲

تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه‌ی «۲»: تعداد اعضای جامعه‌ی آماری را اندازه‌ی جامعه
می‌گویند.
گزینه‌ی «۳»: نتایج حاصل از بررسی نمونه را داده می‌گویند.
گزینه‌ی «۴»: در تهیه‌ی پرسش‌نامه‌ی کتبی نباید از سوالات
هدایت‌کننده استفاده کنیم.
(صفحه‌های ۱۵ تا ۲۳ و ۲۷ تا ۲۹ کتاب درسی)

گزینه ۳ ۴۵۳

تعداد تصادفات متغیر کمی گسسته است.
گروه خون افراد قابل اندازه‌گیری نیست و متغیر کیفی اسمی
است.
میزان آلودگی هوا متغیر کمی پیوسته است.
(صفحه‌ی ۳۴ تا ۳۹ کتاب درسی)

گزینه ۳ ۴۵۴

وضعیت تأهل و رنگ اتومبیل‌های موجود در یک نمایشگاه
متغیرهای کیفی اسمی می‌باشند که هم قابل اندازه‌گیری نیستند
و هم ترتیب خاصی بین آن‌ها وجود ندارد.
(صفحه‌ی ۳۴ تا ۳۹ کتاب درسی)

گزینه ۴ ۴۵۵

نماینده‌ی دسته‌ی سوم $x_3 = 20$
طول دسته‌ها $C =$
 $x_6 = x_3 + 3C = 20 + 3 \times 4 = 32$
اگر نماینده دسته را داشته باشیم $\frac{C}{4}$ را به آن اضافه کنیم کران
بالا و $\frac{C}{4}$ را از آن کم کنیم کران پایین آن دسته به دست می‌آید،
در نتیجه داریم:

$$32 + \frac{C}{4} = 32 + \frac{4}{4} = 32 + 1 = 33$$

(صفحه‌ی ۴۴ تا ۵۱ کتاب درسی)

گزینه ۱ .۴۶۶

اگر در معادله‌ی درجه‌ی دوم $ax^2 + bx + c = 0$ ، $c = 0$ ، باشد یک ریشه برابر با صفر خواهد بود:

$$1 + 2x^2 - 5x + (\sqrt{2} + \sqrt{3})m = 0$$

$$2x^2 - 5x + (\sqrt{2} + \sqrt{3})m + 1 = 0$$

$$ax^2 + bx + c = 0 \begin{cases} a = 2 \\ b = -5 \\ c = (\sqrt{2} + \sqrt{3})m + 1 \end{cases}$$

$$c = 0 \Rightarrow (\sqrt{2} + \sqrt{3})m + 1 = 0$$

$$\Rightarrow m = \frac{-1}{\sqrt{2} + \sqrt{3}} \times \frac{\sqrt{2} - \sqrt{3}}{\sqrt{2} - \sqrt{3}} = \frac{-(\sqrt{2} - \sqrt{3})}{2 - 3}$$

$$= \frac{-(\sqrt{2} - \sqrt{3})}{-1} = \sqrt{2} - \sqrt{3}$$

(صفحه‌ی ۵۰ تا ۵۷ کتاب درسی)

گزینه ۳ .۴۶۷

چون سهمی رو به پایین است، بنابراین ضریب x^2 منفی است. (گزینه‌ی «۱» نادرست است.)
گزینه‌ی «۴» نیز حذف می‌شود، چون مقدار تابع این گزینه در $x = 0$ برابر -3 است، در حالی که با توجه به شکل، مقدار تابع در $x = 0$ برابر 6 است.
حال ماکزیمم دو تابع در گزینه‌های «۲» و «۳» را به دست می‌آوریم.

$$\begin{cases} y = -\frac{x^2}{2} - \frac{x}{2} + 6 \Rightarrow x_{\max} = \frac{\frac{1}{2}}{-\frac{1}{2} \times 2} = -\frac{1}{2} \\ \Rightarrow y_{\max} = \frac{49}{8} \\ y = -2x^2 - 4x + 6 \Rightarrow x_{\max} = \frac{+4}{-2 \times 2} = -1 \\ \Rightarrow y_{\max} = 8 \end{cases}$$

بنابراین گزینه‌ی «۳» درست است.

(صفحه‌ی ۸۲ تا ۹۵ کتاب درسی)

گزینه ۲ .۴۶۸

تعداد ارقام فرد، ۵ تاست، یعنی اعضای مجموعه‌ی $\{1, 3, 5, 7, 9\}$ بنابراین داریم:

$$5 \times 5 \times 5 \times 5 = 5^4 = (5^2)^2 = 25^2$$

(صفحه‌ی ۹۷ تا ۱۰۴ کتاب درسی)

گزینه ۳ .۴۶۱

$$f(4) = \frac{4}{2-4} = \frac{4}{-2} = -2 \Rightarrow |f(4)| = |-2| = 2$$

$$g(5) = \sqrt{5-1} + 5 = 2 + 5 = 7$$

$$\Rightarrow |f(4)| - 2g(5) = 2 - 2(7) = 2 - 14 = -12$$

(صفحه‌ی ۲۱ تا ۲۵ کتاب درسی)

گزینه ۱ .۴۶۲

رأس سهمی $y = a(x-h)^2 + k$ نقطه‌ی (h, k) است، بنابراین رأس سهمی داده شده $(-2, -1)$ است. چون $a = -3$ است، دهانه‌ی سهمی رو به پایین است، پس نمودار سهمی از ناحیه‌های اول و دوم محورهای مختصات نمی‌گذرد.

(صفحه‌ی ۳۵ تا ۳۹ کتاب درسی)

گزینه ۴ .۴۶۳

مقدار x به توان ۳ رسیده و سپس با عدد ۳ جمع شده است، بنابراین ضابطه‌ی تابع به صورت زیر است:

$$y = x^3 + 3$$

(صفحه‌ی ۱۵ تا ۱۸ کتاب درسی)

گزینه ۴ .۴۶۴

طرفین معادله را به توان ۲ می‌رسانیم.

$$(\sqrt{4x^2 - 1})^2 = (2(x+1))^2$$

$$\Rightarrow 4x^2 - 1 = 4(x+1)^2 \Rightarrow 4x^2 - 1 = 4(x^2 + 2x + 1)$$

$$\Rightarrow 4x^2 - 1 - 4x^2 - 8x = 4$$

$$\Rightarrow -8x = 4 + 1 \Rightarrow -8x = 5 \Rightarrow x = -\frac{5}{8}$$

چون جواب به دست آمده در معادله صدق می‌کند، بنابراین قابل قبول است و معادله یک جواب حقیقی دارد.

(صفحه‌ی ۷۱ تا ۷۴ کتاب درسی)

گزینه ۳ .۴۶۵

حاصل ضرب ریشه‌ها $P = \frac{c}{a} = \frac{2}{3m} = -\frac{1}{3} \Rightarrow m = -2$

$$\Rightarrow -6x^2 + 3x + 2 = 0$$

$$\Delta = 9 - 4 \times (-6) \times (2) = 9 + 48 = 57$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x_1 = \frac{-3 + \sqrt{57}}{-12} \\ x_2 = \frac{-3 - \sqrt{57}}{-12} \end{cases} \Rightarrow |x_2 - x_1| = \left| \frac{-2\sqrt{57}}{-12} \right| = \frac{\sqrt{57}}{6}$$

(صفحه‌ی ۶۷ تا ۷۰ کتاب درسی)

۴۶۹

گزینه ۳

$$\begin{array}{|c|c|c|c|} \hline 9 & 9 & 9 & 5 \\ \hline \end{array} \Rightarrow 9 \times 9 \times 9 \times 5 = 3645$$

حرف   اعداد

(صفحه‌ی ۹۷ تا ۱۰۴ کتاب درسی)

۴۷۰

گزینه ۴

در کلمه‌ی ایرانا ۳ حرف الف وجود دارد.

الف: کلیه‌ی کلمات ۳ حرفی که تکرار نداشته باشند را پیدا

$$\text{می‌کنیم: (ای ر ن)} \quad 4 \times 3 \times 2 = 24$$

ب: کلیه‌ی کلمات ۳ حرفی که ۲ تا الف داشته باشند

$$\binom{3}{1} \times \frac{3!}{2!} = 3 \times 3 = 9$$

ج: یک حالت هم هر سه حرف الف باشد.

$$24 + 9 + 1 = 34$$

الف	الف	۳ حرف دیگر
الف	۳ حرف دیگر	الف
۳ حرف دیگر	الف	الف

(صفحه‌های ۹۷ تا ۱۰۴ و ۱۱۶ تا ۱۱۹ کتاب درسی)

پاسخ‌نامه آزمون اقتصاد ۵

۴۷۱

گزینه ۲

$x =$ قیمت هر واحد کالای A در سال ۱۳۹۳ (الف)

$$= 632,000 = (350 \times x) + (600 \times 750)$$

ثابت در سال ۱۳۹۴

$$\Rightarrow (350 \times x) + 450,000 = 632,000$$

$$\Rightarrow 350 \times x = 182,000 \Rightarrow x = 520 \text{ تومان}$$

(ب) تولید کل در سال ۱۳۹۳ = $(500 \times 520) + (400 \times 750)$

$$= 260,000 + 300,000 = 560,000 \text{ تومان}$$

تولید کل به قیمت جاری در سال ۱۳۹۴

$$= (350 \times 700) + (600 \times 900)$$

$$= 245,000 + 540,000 = 785,000 \text{ تومان}$$

تولید کل به قیمت - تولید کل به قیمت = افزایش تولید کل ناشی از (د)

$$\text{ثابت در سال ۱۳۹۴} \quad \text{جاری در سال ۱۳۹۴} \quad \text{افزایش قیمت در سال ۱۳۹۴}$$

$$= 785,000 - 632,000 = 153,000 \text{ تومان}$$

(صفحه‌ی ۳۱ و ۳۲ کتاب درسی)

۴۷۲

گزینه ۱

درآمد ملی دربرگیرنده‌ی مجموع درآمدهایی است که در طول یکسال نصیب اعضای جامعه می‌شود. این درآمدها عبارت‌اند از: درآمد حقوق‌بگیران (دستمزدها)، درآمد صاحبان سرمایه (قیمت خدمات سرمایه، ردیف «۲»)، درآمد صاحبان املاک و مستغلات (اجاره، ردیف «۳»)، درآمد صاحبان مشاغل آزاد و سودی که نصیب شرکت‌ها و مؤسسه‌ها می‌شود.

درآمد صاحبان املاک و مستغلات =

$$\frac{1}{4} \times (\text{درآمد صاحبان سرمایه}) = \frac{1}{4} \times 986,728,000 =$$

$$246,682,000 \text{ ریال}$$

$$= \frac{3}{5} \times (\text{سود شرکت‌ها و مؤسسه‌ها}) =$$

$$\frac{3}{5} \times 995,788,000 = 597,472,800 \text{ ریال}$$

$$\text{ریال} = 382,284,000 + 986,728,000 + 246,682,000 = \text{درآمد ملی}$$

$$\text{ریال} = 3,209,054,800 = 995,788,000 + 597,472,800 + 2,111,794,000$$

$$\text{درآمد سرانه} = \frac{\text{درآمد ملی}}{\text{جمعیت کشور}} = \frac{3,209,054,800}{70,000,000} = 45,988 \text{ ریال}$$

معنا و مفهوم «شاخص‌های سرانه» عبارت از سهم متوسط هر فرد جامعه در میزان تولید یا درآمد آن جامعه است.

(صفحه‌ی ۲۶ کتاب درسی)

۴۷۳

گزینه ۱

با توجه به نمودار عرضه و تقاضای کالا، نقطه‌ی O، نقطه‌ی تعادل است و قیمت متناظر با آن (۸۰۰ ریال) قیمت تعادلی و مقدار متناظر با آن (۵۰ کیلو) مقدار تعادلی است. در قیمت‌های ۱۰۰۰، ۱۲۰۰ و ۱۴۰۰ ریال (بالای سطح قیمت تعادلی) در بازار با مزاد عرضه روبه‌رو می‌شویم. در این حالت چون گروهی از تولیدکنندگان موفق نمی‌شوند کالایشان را بفروشند، حاضر خواهند بود آن را با قیمتی پایین‌تر به فروش برسانند. به‌عنوان مثال، در قیمت ۱۴۰۰ ریال برای از بین رفتن مزاد عرضه و رسیدن به تعادل، قیمت باید ۶۰۰ ریال $(1400 - 800 = 600)$ کاهش یابد.

در قیمت‌های ۲۰۰، ۴۰۰ (ناحیه‌ی EF) و ۶۰۰ ریال (پایین سطح قیمت تعادلی) در بازار با مزاد تقاضا (کمبود عرضه) روبه‌رو می‌شویم. در این حالت چون گروهی از مصرف‌کنندگان موفق به خرید کالای موردنیاز خود نخواهند شد، حاضرند مبلغ بالاتری بپردازند و این امر سبب افزایش قیمت کالا می‌شود.

(صفحه‌ی ۴۷ تا ۴۹ کتاب درسی)

الف) بنگاه‌های اقتصادی، سهم عوامل تولید را متناسب با قیمت آن‌ها به صورت مزد، سود و اجاره به خانوارها می‌پردازند. (ب) محاسبه‌ی تولید کل به قیمت پایه (ثابت) اثر تغییرات قیمت در محاسبه‌ی تولید کل را از بین می‌برد و تغییرات موجود فقط نشان‌دهنده‌ی تغییر میزان تولید کالاها و خدمات خواهد بود. (ج) ارزش تولید کل جامعه عبارت از مجموع ارزش افزوده‌ی بخش‌های مختلف اقتصاد است. این روش محاسبه‌ی تولید کل جامعه، روش تولید یا روش ارزش افزوده نامیده می‌شود. (د) نحوه‌ی تصمیم‌گیری و اقدام تولیدکنندگان و نیز واکنش آن‌ها نسبت به تغییرات وضعیت اقتصادی با عنوان «رفتار اقتصادی» شناخته می‌شود.

(صفحه‌های ۲۷، ۲۹ تا ۳۲ و ۳۳ کتاب درسی)

الف) میزان هزینه‌ی استهلاک سالانه‌ی ساختمان

$$= \frac{\text{قیمت ساختمان}}{\text{عمر مفید ساختمان}} = \frac{۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰}{۱۰} = ۸۰,۰۰۰,۰۰۰ \text{ ریال}$$

میزان هزینه‌ی استهلاک سالانه‌ی ماشین‌آلات

$$= \frac{\text{قیمت ماشین‌آلات}}{\text{عمر مفید ماشین‌آلات}} = \frac{۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰}{۲۰} = ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ \text{ ریال}$$

میزان هزینه‌ی استهلاک سالانه‌ی بنگاه

$$= ۸۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۹۰,۰۰۰,۰۰۰ \text{ ریال}$$

درآمد خالص سالانه‌ی بنگاه (ب)

هزینه‌ی سالانه‌ی بنگاه - درآمد ناخالص سالانه‌ی بنگاه

درآمد خالص سالانه‌ی بنگاه

$$\left\{ \begin{aligned} &= ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ - ۹۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ \text{ ریال} \\ &\text{(ج) قسمتی از تولید که صرف جای‌گزینی سرمایه‌های فرسوده} \\ &\text{می‌شود} = \text{هزینه‌ی استهلاک سالانه‌ی بنگاه} = ۹۰,۰۰۰,۰۰۰ \text{ ریال} \end{aligned} \right.$$

(صفحه‌های ۲۴ و ۸۳ کتاب درسی)

الف)

شاخص دهک‌ها

$$= \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول} + \text{سهم دهک دوم} + \text{سهم دهک سوم} + \text{سهم دهک چهارم}} = \frac{۱۶/۵}{۷ + ۷/۵ + ۸ + ۸/۵} = \frac{۱۶/۵}{۳۱} = ۰/۵۳ \Rightarrow \text{شاخص دهک‌ها}$$

(ب) درصد ۱۰۰ = مجموع سهم دهک‌ها

$$۷ + ۷/۵ + ۸ + ۸/۵ + ۹/۵ + ۱۰ + ۱۱ + ۱۶/۵ +$$

درصد ۱۰۰ = سهم دهک نهم + سهم دهک ششم

$$\Rightarrow \text{درصد ۲۲} = \text{سهم دهک نهم} + \text{سهم دهک ششم}$$

درصد ۳ = سهم دهک ششم - سهم دهک نهم

$$\Rightarrow \text{درصد } ۱۲/۵ = \text{سهم دهک نهم} \Rightarrow ۲۵ = (\text{سهم دهک نهم}) \times ۲$$

درصد ۳ = سهم دهک ششم - سهم دهک نهم

$$\Rightarrow \text{درصد ۳} = \text{سهم دهک ششم} - ۱۲/۵$$

$$\Rightarrow \text{درصد } ۹/۵ = \text{سهم دهک ششم}$$

شاخص دهک‌ها در کشور A

$$= \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \frac{۱۶/۵}{۷} = ۲/۳۵ \text{ (ج)}$$

شاخص دهک‌ها در کشور B

$$= \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \frac{۲۱}{۷} = ۳ = \text{توزیع درآمد در کشوری}$$

عادلانتر است که میزان شاخص دهک‌های آن کم‌تر باشد، در نتیجه وضعیت توزیع درآمد در کشور A عادلانه‌تر است.

(صفحه‌های ۹۷ و ۹۸ کتاب درسی)

الف) هرگاه جامعه‌ای با برخورداری از عوامل تولید بیش‌تر مثل سرمایه‌گذاری بیش‌تر یا به‌کارگیری روش‌های بهتر و فناوری مناسب‌تر، ظرفیت تولید خود را افزایش دهد و بدین ترتیب، از امکانات و منابع خویش به شکل بهتری استفاده کند، می‌گوییم در مسیر «رشد» گام برداشته است. اما دستیابی به «توسعه»، علاوه بر این موارد، مستلزم دستیابی به یک‌سری شاخص‌های دیگر نیز هست.

(ب) درصد نرخ بی‌سوادی بزرگسالان و امید به زندگی در بدو تولد به‌ترتیب در ۵۰ کشور در حال توسعه (با پایین‌ترین سطح درآمد سرانه) بیش از ۳۵ درصد و کم‌تر از ۵۰ سال است. نرخ مرگ‌ومیر نوزادان (در هر ۱۰۰۰ نفر) در ۲۲ کشور توسعه‌یافته کم‌تر از ۶ نفر است.

(ج) بهترین ملاک برای تعیین سطح رفاه اجتماعی یک جامعه، آگاهی یافتن از «وضعیت فقر و توزیع درآمد» در آن جامعه است.

(د) از جمله مشکلات اساسی بر سر راه توسعه‌ی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در بسیاری از کشورهای در حال توسعه، «توزیع نامتعادل درآمدها» است.

(ه) به اعتقاد طرفداران مداخله‌ی دولت در اقتصاد، دولت با اعمال مدیریت بر جریان توسعه‌ی کشور و تجهیز منابع و امکانات می‌تواند شتاب حرکت به سمت توسعه را تا حد امکان افزایش دهد.

(و) هریک از موارد صورت سؤال به‌ترتیب مربوط به دهه‌ی دوم عمر انقلاب اسلامی، دوران حکومت صفویه، دهه‌ی اول عمر انقلاب اسلامی و دوران پهلوی است.

(صفحه‌های ۸۹، ۹۴، ۹۶، ۹۷، ۱۰۲ تا ۱۰۷ کتاب درسی)

سپرده‌ی مدت‌دار = حسابی که پول مشتری برای مدتی تقریباً طولانی در آن نگهداری می‌شود و مشتری تا زمان سررسید، حق برداشت از آن را ندارد. = ۴,۰۰۰ میلیارد ریال

سپرده‌ی دیداری = حسابی که موجودی آن به محض این‌که مشتری مطالبه کند، باید به او یا هرکس دیگری که او بخواهد، پرداخت شود. = ۱۰,۰۰۰ میلیارد ریال

سپرده‌ی پس‌انداز = حسابی که پول مشتری برای مدتی نامعین در آن نگهداری می‌شود اما مشتری می‌تواند با مراجعه به بانک، موجودی این حساب را در هر زمان که بخواهد، دریافت کند. = ۵,۰۰۰ میلیارد ریال

= ارزش اسکناس‌ها و مسکوکات موجود در دست مردم

$$\frac{1}{4} \times 10,000 = 2,500 \text{ میلیارد ریال}$$

ارزش سپرده‌ی دیداری + ارزش اسکناس‌ها و مسکوکات = حجم پول

$$\text{میلیارد ریال} = 5,000 + 10,000 = 15,000$$

سپرده‌ی پس‌انداز + سپرده‌ی مدت‌دار = سپرده‌ی غیردیداری

$$\text{میلیارد ریال} = 4,000 + 5,000 = 9,000$$

سپرده‌ی غیردیداری + حجم پول = نقدینگی

$$\text{میلیارد ریال} = 15,000 + 9,000 = 24,000$$

به پول‌هایی که مردم به دلایل مختلف به بانک می‌سپارند،

«سپرده» گفته می‌شود. سپرده در واقع بدهی بانک به مشتریان

است. سپرده‌ها بر دو نوع‌اند: ۱- سپرده‌ی دیداری، ۲- سپرده‌ی

غیردیداری

سپرده‌ی غیردیداری + سپرده‌ی دیداری = بدهی بانک به مشتریان

$$\text{میلیارد ریال} = 10,000 + 9,000 = 19,000$$

(صفحه‌های ۱۱۵، ۱۱۶ و ۱۲۰ کتاب درسی)

الف) بانک‌های «تخصصی» به منظور کسب سود، «اوراق مشارکتی» را که دولت یا مؤسسات اعتباری منتشر کرده است، خریداری می‌کنند. آن‌گاه این اوراق را به مبلغی بیش از مبلغ خرید به سپرده‌گذاران خود می‌فروشند. این فعالیت بانک را «عملیات مالی» می‌گویند.

ب) بانک‌های اسلامی درآمد خود را از طریق سرمایه‌گذاری مستقیم در طرح‌های تولیدی و عمرانی کسب می‌کنند.

ج) خرید دین: طبق این قرارداد، بانک‌ها می‌توانند «اسناد و اوراق تجاری» متعلق به واحدهای تولیدی، بازرگانی و خدماتی را «تنزیل» کنند.

د) در شرایطی که حجم پول موجود برای انجام معاملات کافی باشد، اگر بانک‌ها وام اعطا نمایند، حجم پول در گردش جامعه افزایش می‌یابد و زمینه‌ی بروز تورم فراهم می‌شود.

ه) بانک مرکزی با ایجاد «سیستم خاص کنترل» سیاست‌های خود را از طریق سیاست‌های پولی متناسب با «شرایط اقتصادی کشور» اعمال می‌کند و بانک‌ها را در جهت ارائه‌ی خدمت و هماهنگی با اقتصاد به فعالیت وامی‌دارد. این بانک مسئولیت «کنترل شبکه‌ی بانکی و اداره‌ی سیاست پولی» را با هدف «حفظ ثبات پولی کشور» برعهده دارد.

و) منظور از اوراق بهادار، اوراقی است که برای تأمین منابع مالی صادر می‌شود؛ این اوراق به سه دسته‌ی کلی تقسیم می‌شود: ۱-

اوراق سهام ۲- اسناد خزانه ۳- اوراق مشارکت

(صفحه‌های ۱۳۰ تا ۱۳۳ و ۱۳۷ کتاب درسی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: در زمان حاضر، به دلیل پیشرفت دانش فنی بشر، وجود امنیت نسبی در سرزمین‌ها، راه‌های مناسب و مقررات مورد قبول بین‌المللی، هزینه‌های تجارت نه تنها در داخل مرزها بلکه در خارج از آن نیز کاهش یافته‌است.

گزینه‌ی «۳»: اگر کشور نیجریه به تولید نفت و کشور غنا به تولید کاکائو بپردازد، این دو کشور اصل مزیت نسبی را رعایت کرده‌اند.

گزینه‌ی «۴»: روابط اقتصادی بین کشورها در فضای بین‌الملل فقط به مبادله‌ی کالا و خدمات (تجارت بین‌الملل) محدود نمی‌شود بلکه به حرکت نیروی کار و سرمایه از نقطه‌ای از دنیا به نقطه‌ای دیگر که شرایط بهتری دارد نیز گسترش می‌یابد.

(صفحه‌های ۱۴۵ تا ۱۴۸ و ۱۵۱ تا ۱۵۳ کتاب درسی)

پاسخ‌نامه تشریحی آزمون ۵ تاریخ ادبیات ایران و جهان (۱)

۴۸۹. گزینه ۴

نویسنده‌ی سه اثر نادرست آمده است؛ «بایزید» اثر «راسین»، «جنگ و صلح» اثر «لئون تولستوی» و «سیمان اثر «گلاذکوف» است. (ترکیبی)

۴۹۰. گزینه ۳

چون وفات اخوینی در حدود سال ۳۷۱ هـ. ق. بوده است، تاریخ تألیف این کتاب را باید نیمه‌ی دوم قرن چهارم هجری بدانیم. (صفحه‌های ۴۶، ۶۳، ۶۵ و ۸۱ کتاب درسی)

پاسخ‌نامه تشریحی آزمون ۵ تاریخ ادبیات ایران و جهان (۲)

۴۹۱. گزینه ۱

دیوان حافظ شامل کم‌تر از پانصد غزل، چند قصیده و مقداری مثنوی و رباعی است.

(صفحه‌ی ۲۴ کتاب درسی)

۴۹۲. گزینه ۲

در این دوره هم مثل گذشته، غزل قالب عمده‌ی شعر بود و پس از آن، قصیده که اندکی بارونق‌تر به حیات خود ادامه می‌داد.

(صفحه‌ی ۶۵ کتاب درسی)

۴۹۳. گزینه ۳

در عهد نادری در خراسان نویسندگانی چون «میرزا مهدی‌خان استرآبادی»، منشی مخصوص نادرشاه، پیدا شدند و با نوشتن کتاب‌های پرتکلف و ثقیلی چون دره‌ی نادره و جهان‌گشای نادری، بر شیوه‌ی و صاف‌الحضره رفتند.

(صفحه‌ی ۵۷ کتاب درسی)

۴۹۴. گزینه ۴

در گزینه‌ی «۴» اشکالی وجود ندارد. تشریح گزینه‌های دیگر: گزینه‌ی «۱»: لقب نشاط اصفهانی «معمدالذوله» بود نه «اعتمادالذوله».

گزینه‌ی «۲»: وصال «نوازنده» نبود. گزینه‌ی «۳»: آن‌چه قدرت طبع شعری قآنی را نشان می‌دهد، قصاید اوست نه مسقط‌هایش.

(صفحه‌های ۸۳، ۸۵، ۸۶، ۸۸ و ۸۹ کتاب درسی)

۴۹۵. گزینه ۴

ادیب چکامه‌ای در مولود رسول گرامی اسلام دارد که نمودار سبک عمومی شعر اوست و از شهرت و اهمیت بیش‌تری برخوردار است. (صفحه‌ی ۹۹ و ۱۰۰ کتاب درسی)

۴۹۶. گزینه ۲

«امام حماسه‌ای دیگر» و «تصحیح دیوان سلمان ساوجی» از آثار مهرداد اوستا است. «شاعر در آسمان» و «شیوه‌های نو» از آثار مهدی حمیدی است. «دو مرغ بهشتی» و «مومیایی» از قطعات شهریار است. «پرنده‌ی منزوی» و «خروس و بوقلمون» از قطعات تمثیلی و طنزآلود نیماست.

(صفحه‌های ۱۳۷، ۱۳۹، ۱۴۹ و ۱۵۷ کتاب درسی)

۴۸۱. گزینه ۱

در روزگار ختّام، در نیشابور و شهرهای دیگر میان فرقه‌های معتصّب و زاهدمنش اشعری با شیعیان و معتزلیان اختلاف‌های بسیاری بود. حنفی‌ها و شافعی‌ها با هم در نزاع بودند و تقریباً هر نوع آزادی و آزاداندیشی از میان رخت برپسته بود. ختّام در چنین محیطی در همه چیز شک می‌کند و اندیشه‌ها و تأملات فلسفی خود را در قالب اشعاری کوتاه به نام رباعی می‌ریزد.

(صفحه‌ی ۱۳۰ تا ۱۳۲ کتاب درسی)

۴۸۲. گزینه ۱

دانش‌نامه‌ی علایی در مورد فلسفه و طبیعیات است. (صفحه‌های ۸۰، ۸۶، ۸۷ و ۸۹ کتاب درسی)

۴۸۳. گزینه ۳

گرشاسپ‌نامه: اسدی توسی و امق و عذرا: عنصری
تفسیر طبری: محمد بن جریر طبری
الاینه: ابومنصور موفق هروی
نکته‌ی مهم درسی:

کتاب تفسیر طبری با ترجمه‌ی تفسیر طبری اشتباه نشود. ترجمه‌ی تفسیر طبری، به فارسی است در حالی که تفسیر طبری، عربی است. (ترکیبی)

۴۸۴. گزینه ۱

ایرانیان چند صد سال پیش از میلاد یعنی، در دوره‌ی پادشاهی مادها، علامت‌های میخی بابلی را اقتباس کردند و مانند فنیقی‌ها از آن الفبایی مستقل ترتیب دادند.

(صفحه‌ی ۷ تا ۱۰ کتاب درسی)

۴۸۵. گزینه ۴

عنصری برخلاف فرخی به جای آوردن به تغزل، بیش‌تر به وصف می‌پردازد یا قصاید خود را بی‌مقدمه آغاز می‌کند.

(ترکیبی)

۴۸۶. گزینه ۳

در داستان «زیباترین غریق جهان»، «جسد» نماد فرهنگ فراموش‌شده‌ی جامعه است.

(صفحه‌ی ۱۹۹ و ۲۰۰ کتاب درسی)

۴۸۷. گزینه ۲

فرهنگ‌دوستی یا انسان‌گرایی (اومانیزم) که یکی از جریان‌های سرنوشت‌ساز قرن چهاردهم میلادی است، نتیجه‌ی افول قدرت مطلقه‌ی مسیحیت در اندیشه و عمل و رویارویی کلام، فلسفه، هنر و ادبیات با آن بود. (صفحه‌ی ۱۷۸ کتاب درسی)

۴۸۸. گزینه ۳

مهم‌ترین دفترهای شعر استفان مالارمه «بعدازظهر یک فون» و «تنظم و نثر» است. «سایه» و «نامه‌ی دزدیده‌شده» از آثار ادگار آلن پو هستند. «اشراق» و «فصلی در دوزخ» از آثار «ژان آرتور رمبو» و «اشباح» و «خانه‌ی عروسک» از نمایش‌نامه‌های «هنریک ایبسن» هستند. (صفحه‌ی ۲۲۵ و ۲۲۶ کتاب درسی)

۴۹۷

گزینه ۲

«دوبلینی‌ها و یولیسیز» از آثار جیمز جویس، «وداع با اسلحه و برف‌های کلیمانجارو» از آثار همینگوی، «مسخ و محاکمه» از آثار کافکا و «بازی با مهره‌های شیشه‌ای و دمیان» از آثار هرمان هسه است. (صفحه‌های ۱۷۸ تا ۱۸۱ کتاب درسی)

۴۹۸

گزینه ۳

مشهورترین کتاب جبران خلیل جبران «پیامبر» است که به اکثر زبان‌های زنده‌ی جهان برگردانده شده است. کتاب «العبرات» از آثار منفلوطی است.

(صفحه‌های ۱۹۸ و ۱۹۹ کتاب درسی)

۴۹۹

گزینه ۴

«جلالیه» نام مجموعه غزلیات محتشم کاشانی است که زمینه‌ی اصلی آن عشق است. (تذکره‌ی)

۵۰۰

گزینه ۲

عبارات سؤال، به‌ترتیب افراد گزینه‌ی «۲» را معرفی می‌کنند. (صفحه‌های ۱۸۳، ۱۹۲، ۱۹۸ و ۲۰۰ کتاب درسی)

پاسخ‌نامه آزمون تشریحی ۵ آرایه‌های ادبی

۵۰۱

گزینه ۱

تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه‌ی «۲»: منوچهری و قالی شاعران برگزیده‌ی عرصه‌ی سمسط‌سرای‌ی هستند.
گزینه‌ی «۳»: قالب چهارپاره پس از مشروطیت در ایران رواج یافت.
گزینه‌ی «۴»: با افزودن واژه یا واژه‌هایی به پایان مصراع‌های قطعه، رباعی و غزل می‌توان مستزاد سرود.

(صفحه‌های ۲۶، ۳۱، ۴۲ و ۴۳ کتاب درسی)

۵۰۲

گزینه ۳

بیت «ب»: «بازو» در معنی مجازی قدرت آمده، پس علاقه‌ی مجاز در این بیت، آلیه است.
بیت «ه»: «خون» مجاز از کشتن است با علاقه‌ی لازمیه.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه‌ی «۱»: بیت «ج»: «نگین» در معنای خاتم یا انگشتری آمده است.
بیت «د»: «سر» در معنای تصمیم و اراده آمده است.
گزینه‌ی «۲»: بیت «الف»: «گل زرد» استعاره از خورشید است. استعاره، مجازی است که علاقه‌ی آن شباهت است.
بیت «و»: «خانه» در معنای اهل خانه آمده است.

(صفحه‌ی ۷۶ و ۸۱ کتاب درسی)

۵۰۳

گزینه ۳

بیت گزینه‌ی «۳» نه کنایه دارد و نه استعاره.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه‌ی «۱»: «بر باد دادن»: کنایه از نابودکردن / «ماه»: استعاره‌ی مصرحه از معشوق
گزینه‌ی «۲»: «گره بر باد زدن»: کنایه از انجام کار بیهوده / «خطاب قرار دادن حباب» و «سرکشی حباب»: استعاره‌ی مکنیه و تشخیص
گزینه‌ی «۴»: «گریبان گرفتن توسط اجل»: کنایه از مردن / «دامن مهر» و «دست دل»: استعاره‌ی مکنیه و تشخیص

(صفحه‌های ۶۵، ۷۱ و ۸۷ کتاب درسی)

۵۰۴

گزینه ۲

کید: لف ۱ / سحر: لف ۲ / ضحاک: نشر ۱ / سامری: نشر ۲
تلمیح: اشاره به داستان ضحاک و داستان سامری دارد.
جناس تام: ضحاک (خندان) و ضحاک (نام پادشاه ستمگر ایرانی که در شاهنامه آمده‌است).

ایهام تناسب: «ضحاک» اول (۱) خندان ۲. نام پادشاه که قابل قبول نیست و با «ضحاک» مصراع دوم تناسب دارد.

(تذکره‌ی)

۵۰۵

گزینه ۲

«بوی ریا» حس آمیزی است، این بیت «جناس» ندارد.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه‌ی «۱»: «آن» به «گنج» زر برمی‌گردد و «این» به «کنج قناعت» که لف و نشر مرتب است. / شاهان و گدایان: تضاد
گزینه‌ی «۳»: حافظ، اغراق آمیز از اشک خود سخن می‌گوید. آیه‌ی «جنات تجری تحت‌الانهار» تضمین شده است.
گزینه‌ی «۴»: این که سخن روشن است، حس آمیزی دارد. / روان اول (روح) و روان دوم (جاری) جناس تام دارند.

(تذکره‌ی)

۵۰۶

گزینه ۲

همچو چنگ هستم: تشبیه / «چنگ» ایهام تناسب دارد: معنای مورد نظر از آن، نوعی ساز است اما در معنای «پنجه» با «سر» تناسب دارد. / جناس بین «سر»، «در» و «هر» / مراعات‌نظیر بین واژه‌های «چنگ»، «ضرب»، «بزن» و «بنواز»

(تذکره‌ی)

۵۰۷

گزینه ۳

بیت «ث»: «تیغ زبان» و «مرآت ضمیر» اضافی تشبیهی هستند. بیت «پ»: به معجزه‌ای که هنگام ولادت پیامبر (ص) اتفاق افتاد، تلمیح دارد.
بیت «ت»: به «شرع»، «عقل»، «جهل» و «فتنه» ویژگی‌های انسانی نسبت داده شده است.

بیت «ب»: تو چراغ خانه‌ی شرع هستی: تشبیه اسنادی
بیت «الف»: برای سنگ به سینه بستن پیامبر دلیلی ادبی آورده شده است.

(تذکره‌ی)

۵۰۸

گزینه ۳

آب بودن و تشنه بودن: تناقض / اغراق در نومییدی شاعر و واکنش سنگ نسبت به آن / جگر سنگ: استعاره‌ی مکنیه و تشخیص / آب حیوانم: تشبیه

(تذکره‌ی)

۵۰۹

گزینه ۲

«عاشق» و «عشق» در بیت گزینه‌ی «۲» اشتقاق دارند اما این بیت تضاد ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه‌ی «۱»: «شمشاد»، «سرو»، «نارون» و «صنوبر»: مراعات‌نظیر / «بلا» و «بالا»: جناس ناقص افزایشی

گزینه‌ی «۳»: «سر»: مجاز از اندیشه / «زبان خامه»: تشخیص
گزینه‌ی «۴»: «رونق شکستن»: کنایه از بی‌اعتبار کردن / «دیدن بو»: حس آمیزی

(تذکره‌ی)

۵۱۰

گزینه ۱

بیت «د»: سخن گفتن کلک با زمانه و سخن گفتن حکم قضا: استعاره‌ی مکنیه و تشخیص
بیت «الف»: واژه‌های دو مصراع دویه دو سجع متوازن دارند؛ بنابراین بیت موازنه دارد.
بیت «ج»: «دست بردن» کنایه است از پیشی گرفتن.
بیت «ه»: «شکاف، عشق‌باف و صاف» سجع مطرف دارند.
بیت «ب»: «مرغ جان» اضافه‌ی تشبیهی است.

(ترکیبی)

پاسخ‌نامه تشریحی

آزمون

عربی (۲) و (۳)

۵۱۱

گزینه ۳

«لاتقدر»: نمی‌توانیم / «أن نردّ السلام»: که پاسخ سلام را بدهیم / «ببرودة»: به سردی / «حينما»: زمانی که / «يسلم»: سلام می‌کند / «أبونا»: پدرمان
(عربی ۲ و ۳، ترکیبی)

۵۱۲

گزینه ۴

«متسلق الجبال»: کوهنورد / «يخفق»: می‌تپد / «الكفاح الطويل»: مبارزه‌ی مستمر / «القمم العالية»: قله‌های مرتفع / «بعيدة»: دور
(عربی ۲ و ۳، ترکیبی)

۵۱۳

گزینه ۳

«العقل قوة إدراكية»: عقل قوه‌ای ادراکی است / «ترتبط بقوة الله»: با قدرت خداوند ارتباط دارد / «هو لذلك جعله...»: و به همین جهت آن را ... قرار داد / «حجته عليه»: حجت خود بر او
(عربی ۲ و ۳، ترکیبی)

۵۱۴

گزینه ۳

«لن ينصرنا»: ما را یاری نخواهد داد / «الطغاة»: (جمع الطاغی) گردن‌کشان، طغیان‌گران / «لأننا»: زیرا ما / «أعرضنا»: روی گرداندیم / «كتب علينا»: بر ما واجب شد / «القتال»: جنگ
(عربی ۲ و ۳، ترکیبی)

۵۱۵

گزینه ۱

«أن لا يَصْحَبَ» یعنی «که هم‌نشینی نکند». بنابراین، ترجمه‌ی صحیح عبارت در گزینه‌ی «۱» این‌گونه است: «لازم است که خردمند، با احمق، هم‌نشینی نکند تا این‌که از هم‌نشینی (با) او، پشیمان نشود».

(عربی ۲ و ۳، ترکیبی)

۵۱۶

گزینه ۲

ترجمه‌ی عبارت صورت سؤال: «برای فهمیدن بهرس و برای ایراد گرفتن (مچ‌گیری) نپرس!»
ترجمه‌ی عبارت گزینه‌ی «۲»: «بهترین سؤال برای فهمیدن (مسائل) پیچیده پرسیده می‌شود»

(عربی ۲، صفحه‌ی ۱۳۸ کتاب درسی)

۵۱۷

گزینه ۱

پادشاه واقعی: «الملك الحقيقي» / همان کسی است: «هو الذي» / وقتی: «إذا» / غریبه‌ای او را ببیند: «رأه غریب» / با خود می‌گوید: «يقول في نفسه» / آیا: «هل» / نیازمندتر: «أحوج»
توضیح نکته‌ی درسی:

فعل اول پس از «إذا» به‌صورت مضارع التزامی و فعل دوم پس از آن به‌صورت مضارع اخباری ترجمه می‌شود. (عربی ۲ و ۳، ترکیبی)

۵۱۸

گزینه ۲

قسم اول: «القسم الأول» / افعالی هستند که دلالت می‌کنند: «أفعال تدل» / بر نزدیکی وقوع خبر: «على قرب وقوع الخبر»
تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «أفعال» و «ثلاث» نادرست‌اند و درست آن‌ها «الأفعال» و «ثلاثة» است.

گزینه‌ی «۳»: «قسم» و «يدل» نادرست‌اند و درست آن‌ها «القسم» و «تدل» است.

گزینه‌ی «۴»: «الثالث الأقسام» و «وقوع الإسم» نادرست‌اند و درست آن‌ها «القسم الثالث» و «وقوع الخبر» است.

(عربی ۲، صفحه‌ی ۱۱۰ تا ۱۱۲ کتاب درسی)

ترجمه‌ی متن درک‌مطلب:

«حکیمان گفتند: هر صاحب نعمتی مورد حسادت قرار می‌گیرد، به‌جز متواضع و عبدالملک گفت: برترین مردان، کسی است که از بلندی (مقام)، فروتنی کرد و با وجود توانایی، گذشت کرد و با وجود توان داشتن، انصاف را رعایت کرد. و مردی به بکر بن عبدالله گفت: تواضع را به من یاد بده. پس بکر به او گفت: اگر کسی را دیدی که از تو بزرگ‌تر (برتر) است، پس بگو: او به سوی عمل صالح از من سبقت گرفت، پس او از من، بهتر است. و اگر کوچک‌تر (پایین‌تر) از خودت را دیدی، پس بگو: (من) به سوی گناه‌ها از او سبقت گرفتم، پس او از من، بهتر است. و ابوالعاهیه (شاعر) گفت: «هنگامی که شریف همه‌ی قوم را بخواهی / پس به شاهی بنگر که در لباس فقیر (است).»

۵۱۹

گزینه ۲

در این گزینه آمده است: «اگر شما متکبر باشید، پس مردم به‌خاطر نعمت‌تان به شما حسد نمی‌ورزند» که مطابق متن، این مفهوم، غلط است. زیرا که در متن آمده است: «هر صاحب نعمتی مورد حسد واقع می‌شود، به‌جز فرد فروتن و متواضع»
تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «هنگامی که ما صاحبان نعمتی باشیم، پس ممکن است که دیگران نسبت به ما، حسد بورزند» که مطابق متن، این معنی، درست است.

گزینه‌ی «۳»: «هرکس دارای مقامی بلند باشد و تواضع کند، پس او، برترین مردم است» که مطابق متن، این معنی، درست است.

گزینه‌ی «۴»: «کسی که از روی قدرت، انصاف را رعایت می‌کند، او بهترین مردم است» که مطابق متن، این معنی، درست است.

(عربی ۲ و ۳، ترکیبی)

۵۲۰

گزینه ۴

در این گزینه آمده است: «بگر از آن مرد خواست که او دو عبارت را (در برابر بزرگ‌تر از خودش و کوچک‌تر از خودش) بگوید تا تواضع را یاد بگیرد» که مطابق متن، این معنی، درست است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «از نظر حکیمان، تکبر موجب حسودی مردم نسبت به ما می‌شود»، که مطابق متن، این معنی، غلط است. (زیرا که تکبر به تنهایی و بدون نعمت، موجب حسادت دیگران نسبت به ما، نمی‌شود).

گزینه‌ی «۲»: «هر صاحب نعمتی تواضع می‌کند تا مردم نسبت به او خسد نوزندند»، که مطابق متن، این معنی، غلط است.

گزینه‌ی «۳»: «گناهان باعث می‌شوند که مردم، با دیده‌ی تحقیر به ما نگاه کنند»، که مطابق متن، این معنی، غلط است، زیرا که چنین نکته‌ای در متن، نیامده است.

(عربی ۲ و ۳، ترکیبی)

۵۲۱

گزینه ۳

در این گزینه آمده است: «ما باید در برابر کسی که بزرگ‌تر (برتر) از ماست، بگوییم: او از ما، بهتر است» که مطابق متن، این معنی، درست است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «فروتنی، انسان را برتر از دیگران می‌سازد»، مطابق متن، نادرست است، زیرا که این معنی به این صورت، در متن، نیامده است.

گزینه‌ی «۲»: «هریک از ما باید برای کسی که کوچک‌تر (پایین‌تر) از ماست، فروتنی کند»، که مطابق متن، این معنی، نادرست است.

گزینه‌ی «۴»: «هرکس فروتنی را در زندگی به تو بیاموزد، پس او، حقیقتاً متواضع است»، مطابق متن، نادرست است.

(عربی ۲ و ۳، ترکیبی)

۵۲۲

گزینه ۱

در صورت سؤال آمده است: «برطبق آنچه که ابوالعاهیه گفت، جمله‌ی درست را معین کن.»

در این گزینه آمده است: «پادشاهی که بدون تجمل زندگی می‌کند، پس او در میان قوم خویش، شریف و محترم است» که مطابق گفته‌ی ابوالعاهیه در شعرش، این معنی، درست است. زیرا که ترجمه‌ی بیت این شاعر در انتهای متن، این است: «اگر در میان همه‌ی افراد قوم، شریف آنان را بخواهی، پس به پادشاهی نگاه کن که در لباس یک فقیر، قرار دارد.»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۲»: «اگر انسانی لباس فقیری را بپوشد، پس او به راستی متواضع است»، که مطابق متن و بیت انتهای آن، این معنی، نادرست است.

گزینه‌ی «۳»: «هرکس از نعمتی محروم بشود، پس او معمولاً در میان مردم، متواضع است»، که مطابق متن و بیت انتهای آن، این معنی، نادرست است.

گزینه‌ی «۴»: «همه‌ی شاهان باید که لباس مسکین را بپوشند»، که مطابق متن و بیت انتهای آن، این معنی، نادرست است.

(عربی ۲ و ۳، ترکیبی)

۵۲۳

گزینه ۳

حرکت گذاری درست کلمات در عبارت مورد سؤال، این گونه است: «كُلُّ ذِي نِعْمَةٍ مَحْسُودٌ عَلَيْهِ إِلَّا الْمُتَوَاضِعُ... أَفْضَلُ الرِّجَالِ مَنْ تَوَاضَعَ عَنْ رِفْعَةٍ».

ترکیب: «كُلُّ»: مبتدا و مرفوع و مضاف (که نباید تنوین داشته باشد) / «نِعْمَةٍ»: مضاف‌إلیه و مجرور / «مَحْسُودٌ»: خبر مفرد و مرفوع / «المتواضع»: مستثنی و منصوب / «أَفْضَلُ»: مبتدا و مرفوع (چون اسم بر وزن أَفْعَل و غیرمنصرف است و نیز، چون مضاف است، نباید تنوین بگیرد) / «الرِّجَالِ»: مضاف‌إلیه و مجرور / «مَنْ»: اسم موصول عام (مشترک) مبنی بر سکون و خبر مفرد و محلاً مرفوع / «تَوَاضَعَ»: فعل ماضی مبنی بر فتحه، با فاعل آن که ضمیر مستتر «هُوَ» است، جمله‌ی صله‌ی موصول است که این جمله، محلی از اعراب ندارد / «رِفْعَةٍ»: اسم مجرور به حرف جرّ «عَنْ». (نکره)

(عربی ۲ و ۳، ترکیبی)

۵۲۴

گزینه ۲

حرکت گذاری درست کلمات در عبارت مورد سؤال، این گونه است: «قَالَ: إِذَا رَأَيْتَ أَصْغَرَ مِنْكَ فَقُلْ: سَبَقْتَهُ إِلَى الدُّنُوبِ فَهُوَ خَيْرٌ مِنِّي».

ترکیب: «قَالَ»: فعل ماضی مبنی بر فتحه / «رَأَيْتَ»: فعل ماضی للمخاطب / «أَصْغَرَ»: مفعول به و منصوب / «قُلْ»: فعل امر مبنی بر سکون / «سَبَقْتَهُ»: فعل ماضی للمتكلم وحده / «الدُّنُوبِ»: مجرور به حرف جرّ «إِلَى» / «خَيْرٌ»: خبر مفرد و مرفوع به علامت اصلی اعراب

(عربی ۲ و ۳، ترکیبی)

۵۲۵

گزینه ۴

اولین صیغه‌ی همه‌ی فعل‌های ماضی عربی که به صیغه‌ی «للغائب» است، مبنی بر فتحه است و چون کلمه‌ی «عَفَا» در اصل به صورت «عَفَوَ» بوده است، لذا مبنی بر فتحه‌ی مقدره می‌باشد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «فاعله الاسم الظاهر، الجملة خبر و مرفوع محلاً» نادرست است.

گزینه‌ی «۲»: «فاعله الضمير البارز، الجملة نعت و مرفوع محلاً» نادرست است.

گزینه‌ی «۳»: «مبنی علی السكون، فاعله الضمير البارز» نادرست است.

(عربی ۲ و ۳، ترکیبی)

۵۲۶

گزینه ۱

در اولین صیغه‌ی فعل ماضی از باب تفعیل، فقط یک حرف زاید وجود دارد و آن هم تکرار عین‌الفعل است: عَلِمَ ← عَلِمَ

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۲»: «فعل ماض - للغائب - مبنی علی الفتح - فاعله ضمير «هو» المستتر» نادرست است.

گزینه‌ی «۳»: «بزيادة حرفین - الجملة خبر و مرفوع محلاً» نادرست است.

گزینه‌ی «۴»: «من باب التثقل» نادرست است.

(عربی ۲ و ۳، ترکیبی)

۵۲۷. گزینه ۳

نکته‌ی مهم درسی:

بعد از اسم موصول، معمولاً جمله یا شبه‌جمله‌ای می‌آید که معنای آن اسم موصول را کامل می‌کند که «جمله‌ی صله» نام دارد و جمله‌ی صله، محلی از اعراب ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «معرفة (عَلَم)، مبتدأ» نادرست است.

گزینه‌ی «۲»: «صلة للموصول و لا محلّ له من الإعراب» نادرست است.

گزینه‌ی «۴»: «معرفة (عَلَم)، بعلامة فرعية للإعراب» نادرست است. (عربی ۲ و ۳، ترکیبی)

۵۲۸. گزینه ۴

«الدراسیة» اسم منسوب است، اسم منسوب معمولاً نقش صفت را در جمله ایفا می‌کند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: کلمه‌ی «قاضی» اسم منقوص است.

گزینه‌ی «۲»: کلمه‌ی «الظّبی» یک اسم صحیح الآخر است.

گزینه‌ی «۳»: کلمات «آلتی» و «باء ضمیر» هر دو مبنی هستند. (عربی ۲، صفحه‌ی ۱۵۰ و ۱۵۱ کتاب درسی)

۵۲۹. گزینه ۳

«یجدأ» فعل مضارع منصوب (در صیغه‌ی مثنای مذکر) با علامت فرعی اعراب (حذف نون) است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «یسرف» مضارع منصوب با علامت اصلی اعراب است.

گزینه‌ی «۲»: «یحاکبیا» مضارع مجزوم با علامت فرعی اعراب است.

گزینه‌ی «۴»: «تدخل» مضارع منصوب با علامت اصلی اعراب است. (عربی ۲، صفحه‌ی ۵۶ کتاب درسی)

۵۳۰. گزینه ۳

«تغذی» فعل معتل ناقص از باب تفعیل (دارای یک حرف زاید) است. در سایر گزینه‌ها «لم یشف» و «یهدی»، معتل ناقص از نوع ثلاثی مجرد، «إسترح» معتل اجوف و ثلاثی مزید و «إستشار -

إستخار» نیز معتل اجوف و ثلاثی مزید هستند.

(عربی ۳، صفحه‌ی ۵۸ تا ۶۰ کتاب درسی)

۵۳۱. گزینه ۳

«الجهود» مفعول به جمله‌ی معلوم است که در این جا به‌عنوان نایب فاعل مرفوع واقع شده است و فعل مجهول جمله نیز در تطابق با آن (جمع غیر انسان)، مونث آمده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «وقفت حیاتهم فی...» صحیح است، چرا که مفعول به جمله‌ی معلوم باید به عنوان نایب فاعل قرار بگیرد.

گزینه‌ی «۲»: «یحرس العلماء...» صحیح است.

گزینه‌ی «۴»: «لبس» صحیح است. (تطابق با نایب فاعل در جنس) (عربی ۲، صفحه‌ی ۷۳ تا ۷۵ کتاب درسی)

۵۳۲. گزینه ۱

فعل «یزداد» یکی از فعل‌های تمییز طلب می‌باشد و از نظر معنا ابهام دارد، در نتیجه کلمه‌ی «قوة» تمییز نسبت می‌باشد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

در گزینه‌ی «۲» کلمه‌ی «ذرة»، در گزینه‌ی «۳» کلمه‌ی «أحد عشر» و در گزینه‌ی «۴» کلمه‌ی «کوباً» به عنوان علامت‌های تمییز ذات می‌باشند که خودشان به تنهایی ابهام دارند و در ادامه، کلمات «خیراً - کوبياً - شایاً» رفع ابهام از یک کلمه‌ی ماقبل می‌کنند. (عربی ۳، صفحه‌ی ۱۰۰ تا ۱۰۲ کتاب درسی)

۵۳۳. گزینه ۴

«نور» مناداست، چرا که در ادامه‌ی آن فعل امر مخاطب «أفرغ» آمده است، کلمه‌ی اول در سایر گزینه‌ها، مبتدا هستند، نه منادا.

(عربی ۳، صفحه‌ی ۱۱ کتاب درسی)

۵۳۴. گزینه ۲

در جای خالی نیاز به عبارتی داریم که شامل مفعول مطلق نوعی (بیانی) باشد، در این گزینه، «ظلماً» مفعول مطلق نوعی است، چرا که پس از آن، جمله‌ی وصفیه‌ی «ببقی اثره» آمده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: در این گزینه مفعول مطلق وجود ندارد.

گزینه «۳»: «استغفاراً» مفعول مطلق تأکیدی است.

گزینه «۴»: «ثواباً» و «حقاً» به ترتیب تمییز و مفعول مطلق برای فعل محذوف هستند. (عربی ۳، صفحه‌ی ۶۸ و ۶۹ کتاب درسی)

۵۳۵. گزینه ۲

«العلم» مشبه، «ک» ادات تشبیه، «بحر» مشبه به، تشبیه‌ی که وجه شبه، که جار و مجرور یا تمییز است، نداشته باشد، «تشبیه مجمل» نام دارد و اگر ادات تشبیه نداشته باشد، «تشبیه موکّد» و اگر ادات تشبیه و وجه شبه نداشته باشد، «تشبیه بلیغ» است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «الانسان و اللسان» سجع از محسنات لفظی علم بدیع است.

گزینه‌ی «۳»: «بخسن» که جار و مجرور است و در اول جمله آمده: اسلوب تأکید از علم معانی که تقدیم یا مقدم شدن در آن صورت گرفته است.

گزینه‌ی «۴»: «القرآن» مشبه، «سراج» مشبه به و «ظاهر و باطن» طباق می‌باشند. (عربی ۳، ترکیبی)

پاسخ‌نامه
تشریحی
آزمون ۵ تاریخ ایران و جهان (۱)

۵۳۶. گزینه ۳

طغیان‌های رود نیل که موجب از بین رفتن نشانه‌گذاری‌های زمین‌های کشاورزی می‌شد، ضرورت اندازه‌گیری میزان بالا آمدن آب و نیز محاسبات مربوط به برپایی اهرام از جمله اموری بودند که موجب پیشرفت هندسه و ریاضی در میان مصریان می‌شدند. به علاوه مصریان هم‌چون مردم میان دو رود به تأثیر حرکت ستارگان در سرنوشت انسان اعتقاد داشتند و توجه به اموری از این قبیل و نیز ضرورت داشتن تقویم موجب پیشرفت نسبی نجوم در میان آن‌ها شده بود.

(صفحه‌ی ۲۷ کتاب درسی)

۵۳۷. گزینه ۲

علاقه‌ی زیاد به موسیقی: خسرو پرویز / موسیقی‌دان دربار ساسانی: خنیاگر (هنیاگر) / انوشیروان به گرمی از فلاسفه استقبالی کرد.

(صفحه‌ی ۸۷ و ۸۸ کتاب درسی)

۵۳۸. گزینه ۴

پس از خسرو اول، حکومت مرکزی دوباره دچار ضعف شد. شورش یکی از فرماندهان نظامی به نام بهرام چوبین علیه هرمز، جانشین خسرو، از جمله عوامل آشوب و ناامنی بود. مانی چندین کتاب نوشت که از آن میان، ارزنگ شهرت بیش‌تری دارد. او از نخستین نویسندگانی است که اهمیت تصویر در آموزش را دریافته بود. مزدک آیین تازه‌ای با خود نیاورد. او علاوه بر گرایش‌های اجتماعی و سیاسی، تفسیر تازه‌ای از موضوع نور و ظلمت ارائه کرد.

(صفحه‌ی ۸۴ و ۸۶ کتاب درسی)

۵۳۹. گزینه ۴

معاویه‌ی دوم به نکوهش رفتار گذشته‌ی خلفا پرداخت و پس از او عبدالملک مروان اقتدار حاکمیت را برقرار کرد و عمر بن عبدالعزیز شیوه‌ای متفاوت در پی گرفت.

(صفحه‌ی ۱۲۲ و ۱۲۴ کتاب درسی)

۵۴۰. گزینه ۳

شوالیه‌ها به دلیل شکست در جنگ‌های صلیبی، اعتبار خود را از دست داده بودند. در پیروزی بورژواها علاوه بر تحول اقتصادی و اجتماعی، حمایت پادشاهان از آن‌ها نیز مؤثر بود.

(صفحه‌ی ۲۱۸ و ۲۱۹ کتاب درسی)

۵۴۱. گزینه ۲

تشریح عبارات نادرست:

ب) لات (خدای خورشید و مادر خدایان)، عزی (خداوند زهره) و منات (خدای سرنوشت و مرگ)، یاسر و سمیه (نخستین شهدای مسلمان بودند) و نخستین ایمان آورندگان به اسلام سه کس بودند: خدیجه (س)، علی‌بن ابیطالب (ع) و زیدبن حارثه. پ) حبر (روحانیون یهودی)، بیت‌المدارس (محل تدریس تورات و احکام شرعی یهودیان).

(صفحه‌ی ۹۳ و ۹۵ کتاب درسی)

۵۴۲. گزینه ۱

غزوه‌ی حنین برای از بین بردن آخرین سنگرهای فتنه در داخل شبه‌جزیره بود و غزوه‌ی تبوک برای فرو نشانیدن تحرکات سپاه روم در مرزهای شمالی اتفاق افتاد.

(صفحه‌ی ۱۰۵ کتاب درسی)

۵۴۳. گزینه ۳

در دوران روم باستان، پرستش میترا و اندیشه‌های مانی در اروپا رسوخ کرد.

(صفحه‌ی ۶۹ کتاب درسی)

۵۴۴. گزینه ۲

در هنگام شروع جنگ‌های صلیبی، شام در دست سلجوقیان طرفدار خلافت عباسی بود. با پایان یافتن جنگ اول صلیبی آل زنگی که در مرزهای شام حکومت می‌کردند علیه صلیبی‌ها وارد عمل شدند.

(صفحه‌ی ۲۱۳ کتاب درسی)

۵۴۵. گزینه ۱

تصویر صورت سؤال (شوالیه‌ها هنگام جنگ سر تاپا زره‌پوش می‌شدند) مربوط به شوالیه‌ها است که در دوره‌ی قرون وسطا مشهورترین قشر جامعه بودند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۲»: رعیت کاملاً تابع ارباب بود و ارباب علاوه بر اداری ملک به قضاوت هم می‌پرداخت.

گزینه‌ی «۳»: فئودال‌ها در اصل فرماندهان دسته‌های جنگ‌جو بودند.

گزینه‌ی «۴»: سرف‌ها از امنیت زندگی در قلعه و حمایت شوالیه‌های جنگ‌جو برخوردار بودند.

(صفحه‌ی ۲۰۴ تا ۲۰۶ کتاب درسی)

پاسخ‌نامه
تشریحی
آزمون ۵ تاریخ ایران و جهان (۲)

۵۴۶. گزینه ۱

ظهیرالدین بابر سلسله‌ی گورکانیان هند را تأسیس کرد که همزمان با تشکیل دولت صفوی در ایران، یعنی پادشاهی شاه اسماعیل بود.

(صفحه‌ی ۳۵ کتاب درسی)

۵۴۷. گزینه ۳

هریک از عبارات به‌ترتیب، مربوط به انگلستان، اسپانیا و پتر کبیر در روسیه هستند.

(صفحه‌ی ۱۶ و ۱۷ کتاب درسی)

۵۴۸. گزینه ۳

پس از مرگ شاه اسماعیل اول، پسرش تهماسب که یازده سال بیش‌تر نداشت، به سلطنت رسید.

تشریح قسمت دوم گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: درست (از اقدامات شاه تهماسب)

گزینه‌ی «۲»: درست (از اقدامات شاه تهماسب)

گزینه‌ی «۳»: نادرست (اقدام شاه عباس)

گزینه‌ی «۴»: درست (از اقدامات شاه تهماسب)

(صفحه‌ی ۱۰۴ و ۱۰۵ کتاب درسی)

۵۵۸. گزینه ۱
چون صدور محصولات (قهوه و کائوچو) سود زیادی داشت، این امر سبب شد که بخشی از جنگل‌های استوایی از بین برود و به مزارع استوایی تبدیل شود. با توجه به نمودار درصد وسعت انواع اراضی در ایران در صفحه ۵۸ کتاب درسی، بیش‌ترین درصد وسعت اراضی مربوط به مراتع است. (صفحه‌های ۵۴ و ۵۸ کتاب درسی)

۵۵۹. گزینه ۲
تصویر صورت سؤال روستای پراکنده در گیلان را نشان می‌دهد، درحالی‌که ویژگی مذکور در گزینه‌ی «۲» مربوط به روستای متمرکز است. (صفحه‌های ۳۳ کتاب درسی)

۵۶۰. گزینه ۲
با پیشرفت روزافزون رسانه‌های گروهی مثل رادیو، تلویزیون، رایانه و اینترنت، کتاب و روزنامه، سطح آگاهی مردم از امکانات اوقات فراغت و شناسایی محیط‌های دور و نزدیک بیش‌تر شده و فرهنگ سیر و سفر گسترش یافته است. (صفحه‌های ۹۸ و ۹۹ کتاب درسی)

۵۶۱. گزینه ۲
با نگاهی به نقشه‌ی پراکندگی چشمه‌های آب معدنی می‌بینیم که اکثر این چشمه‌ها در مناطق فعال زمین‌شناسی متمرکز یافته‌اند. قلعه‌ی فلک‌الافلاک در خرم‌آباد واقع شده است. (صفحه‌های ۱۰۹ و ۱۱۱ کتاب درسی)

۵۶۲. گزینه ۴
باران اسیدی موجب نابودی درختان و کاهش مقاومت آن‌ها به‌خصوص در برابر سرما می‌شود. (صفحه‌های ۶۷ کتاب درسی)

۵۶۳. گزینه ۳
تراکم جمعیت، رابطه و نسبت بین انسان و زمین را بیان می‌کند و تعداد افراد ساکن در یک واحد سطح را به‌طور متوسط نشان می‌دهد، بنابراین:

$$\text{تراکم جمعیت} = \frac{\text{تعداد جمعیت}}{\text{مساحت}} = \frac{۲۵۰,۰۰۰}{۵,۰۰۰} = \text{نفر در کیلومتر مربع } ۵۰$$

(صفحه‌های ۱۱۵ کتاب درسی)

۵۶۴. گزینه ۴
دانشمندان علت خشکسالی را در تغییرات وضع آب‌وهوای هر منطقه می‌دانند. برخی پدیده‌ی آمدن لکه‌های خورشیدی را علت وقوع خشکسالی می‌دانند. (صفحه‌های ۹۲ و ۹۳ کتاب درسی)

۵۶۵. گزینه ۱
براساس مصوبه‌ی شورای عالی حفاظت محیط‌زیست در سال ۱۳۶۱ پارک ملی گلستان که بین گنبد کاووس و بجنورد قرار دارد، به‌عنوان پارک ملی اعلام شد. (صفحه‌های ۱۰۷ کتاب درسی)

۵۴۹. گزینه ۲
حدود سه ماه پیش از پایان جنگ، در کنفرانس یالتا سران دولت‌های متفق در یالتا گردهم آمدند تا درباره‌ی آینده‌ی جهان و به‌ویژه سرنوشت آلمان مذاکره کنند. این کنفرانس سرآغازی بر بروز اختلاف میان متفقین و شکل‌گیری بلوک‌های متخاصم شرق و غرب بود. (صفحه‌های ۹۱ کتاب درسی)

۵۵۰. گزینه ۱
حکومت قاجار به منظور کاستن از فشارهای سیاسی، نظامی و اقتصادی روسیه و انگلستان تلاش‌های محدودی را برای ایجاد رابطه با چندین کشور آغاز کرد، اما به دلایلی چون بعد مسافت و بی‌رغبتی این کشورها، ایران قادر به ایجاد رابطه‌ی سیاسی جدی با آن‌ها نشد. (صفحه‌های ۱۴۰ کتاب درسی)

۵۵۱. گزینه ۲
موارد گزینه‌ی «۲» مناسب عبارات صورت سؤال هستند. (صفحه‌های ۸۳ کتاب درسی)

۵۵۲. گزینه ۲
ممکن ساختن تمرکز قدرت سیاسی در کشور: ایجاد ارتش منظم اهمیت ندادن به مجلس قانون‌گذاری: بازگشت به حکومت استبدادی
کاسته شدن از رونق دامداری کشور: اسکان عشایر (صفحه‌های ۱۸۸ و ۱۸۹ کتاب درسی)

۵۵۳. گزینه ۱
موارد گزینه‌ی «۱» به‌ترتیب مناسب پاسخ‌گویی به سؤال‌اند. (صفحه‌های ۲۱۴ و ۲۱۵ کتاب درسی)

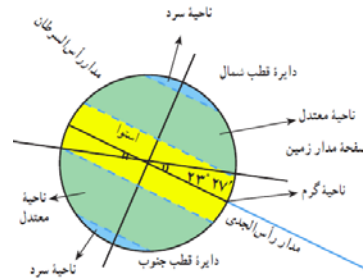
۵۵۴. گزینه ۳
تصویر داده شده سیدضیاءالدین طباطبایی را نشان می‌دهد. وی از سیاستمداران وابسته به انگلستان، مدیر روزنامه‌ی رعد و مدافع قرارداد ۱۹۱۹ بود. (صفحه‌های ۱۸۲ کتاب درسی)

۵۵۵. گزینه ۲
تسخیر سفارت آمریکا در تهران و دستگیری و بازداشت مأموران آمریکایی در ایران، دولت آمریکا را در شرایط نامناسبی قرار داد. از این رو در اردیبهشت ۱۳۵۹، آمریکا با طراحی یک عملیات پیچیده‌ی نظامی، اقدام به پیاده کردن نیروی نظامی در صحرای طبرستان کرد. (صفحه‌های ۲۳۳ کتاب درسی)

پاسخ‌نامه تشریحی آزمون ۵ جغرافیای (۱)

۵۵۶. گزینه ۱
کوهستان‌ها و جهت آن‌ها در تغییر دما و بارش در مناطق مختلف کشور اثر می‌گذارد و هر چند ایران در منطقه‌ی خشک و بیابانی جهان قرار گرفته است ولی کوه‌ها در تعدیل دما و افزایش بارش نقش مهمی دارند. (صفحه‌های ۲۶ کتاب درسی)

۵۵۷. گزینه ۱
الف) رود «راین» یکی از طولانی‌ترین رودهای اروپاست که با ۱۳۰۰ کیلومتر طول از کشور سوئیس سرچشمه می‌گیرد.
ب) دریای خزر، بزرگ‌ترین دریاچه‌ی جهان است و از نظر وجود انواع ماهی‌ها به ویژه ماهی‌های خاویاری اهمیت فراوانی دارد.
پ) خلیج فارس به علت عمق کم، شوری آب، گرمی هوا و ارتباط محدود با آب‌های آزاد جهان، محیط‌زیست ویژه‌ای را تشکیل می‌دهد.
ت) روز ملی خلیج فارس، ۱۰ اردیبهشت است. (صفحه‌های ۷۱، ۷۳ و ۷۴ کتاب درسی)

(صفحه‌ی ۴ کتاب درسی)

تصویر، یک آب‌شیرین‌کن خورشیدی را نشان می‌دهد که از موارد به‌کارگیری فناوری جدید در آب‌رسانی است.

(صفحه‌ی ۷۳ کتاب درسی)

سواحل صخره‌ای که ناهمواری‌های آن به داخل آب کشیده شده، به شدت تحت تأثیر امواج فرسایشی دریا بوده و سرانجام پس از گذشت زمان به سواحل پست و هموار تبدیل می‌شوند.

(صفحه‌ی ۲۸ کتاب درسی)

مهم‌ترین عامل توسعه‌ی حومه‌نشینی، بهبود وسایل حمل‌ونقل است.

مگالوپلیس‌ها به شکل خطی یا کریدوری هستند.

علت اصلی رشد سریع شهرنشینی در کشورهای در حال توسعه مهاجرت زیاد از روستا به شهر است. (صفحه‌ی ۱۲۰ و ۱۲۳ کتاب درسی)

در سواحل پست و کم‌شیب، آب و هوای مناسب و آب کافی شرایط مناسبی برای زراعت فراهم آورده است.

(صفحه‌های ۳۲، ۳۳ و ۳۷ کتاب درسی)

در کشت تخصصی تک‌محصولی، محصول صرفاً جنبه‌ی تجاری دارد و برای بازار فروش تولید می‌شود و نه مصرف محلی. این نوع سیستم کشاورزی به «کارگر زیاد» نیاز دارد؛ بنابراین، مالکان و مدیران مزارع از کارگران مهاجر و سیاه‌پوست با مزد ارزان برای کارهای کشاورزی استفاده می‌کنند.

(صفحه‌ی ۱۶۷ تا ۱۶۹ کتاب درسی)

هر کشوری که در مجاورت آب‌های آزاد قرار دارد، به اندازه‌ی برد یک گلوله‌ی توپ جنگی بر آب‌های ساحلی خود حق حاکمیت دارد. (صفحه‌های ۱۳۱، ۱۳۳ و ۱۳۶ کتاب درسی)

با افزایش تعداد پژوهشگران و دانشمندان، تعداد شهرهای پیشرفته و مدرن در نواحی قطب شمال افزایش می‌یابد و کم‌تر از هزار نفر از دانشمندان و پژوهشگران حتی زمستان را در قطب‌ها می‌گذرانند. (صفحه‌ی ۹۹ کتاب درسی)

در اغلب شهرهای جهان، بین محله‌های ثروت‌مندان و فقیرنشین تضاد و تفاوت زیادی وجود دارد. در این دو بخش کیفیت خانه‌ها و دسترسی به خدمات شهری بسیار متفاوت است. یک مثال خوب در این مورد شهر ساوت‌پاتولو است.

در قاهره پایتخت مصر که حدود ۱۲ میلیون نفر جمعیت دارد، ۲۵۰۰۰۰ نفر بدون اجازه‌ی دولت در حاشیه‌ی شرق و جنوب شهر در محل قبرستان وسیعی که به شهر مردگان معروف است، زندگی می‌کنند. (صفحه‌ی ۱۲۹ و ۱۳۰ کتاب درسی)

در سواحل ایرانی خلیج فارس شیب زمین کم است.

(صفحه‌ی ۱۵۵ و ۱۵۷ کتاب درسی)

پاسخ‌نامه تشریحی آزمون ۵ جامعه‌شناسی (۱)

کنش انسانی دارای دو نوع نتیجه یا پیامد است:

۱- پیامدهای ارادی

۲- پیامدهای غیرارادی

پیامدهای طبیعی و غیرارادی کنش انسانی قطعی است. بسیاری از فعالیت‌هایی که در بدن انسان انجام می‌شوند کنش انسانی نیستند، مانند ضربان قلب آدمی یا رشد سلول‌های بدن. کنش‌های انسانی انواع مختلف دارند، برخی مانند ادراک و تفکر درونی و بعضی مانند راه رفتن و نشستن بیرونی‌اند.

(صفحه‌ی ۳ و ۶ کتاب درسی)

بچه‌ها به علت عدم آگاهی از کلمات، نمی‌توانند حرف بزنند. تصمیم‌گیری نقش اراده را نشان می‌دهد. چگونگی برخورد آدمی با افراد مختلف از تناسب داشتن کنش انسانی با موقعیت‌های مختلف حکایت می‌کند. بلندشدن دانش‌آموزان در هنگام ورود معلم به کلاس، به معنای ادای احترام به او است.

(صفحه‌های ۳، ۴ و ۵ کتاب درسی)

نمادها برحسب شرایط در زمینه‌های مختلف قابل تغییرند و تغییر آن‌ها تا زمانی که به تغییر در لایه‌های عمیق اجتماعی منجر نشود، موجب تحول و تغییر جهان اجتماعی نمی‌شود. در لایه‌های عمیق جهان اجتماعی، اجزا و پدیده‌هایی قرار دارند که تأثیرات همه‌جانبه و فراگیر نسبت به دیگر اجزا دارند.

(صفحه‌ی ۵۳ و ۵۴ کتاب درسی)

پاسخنامه
تشریحی
آزمون ۵ جامعه‌شناسی (۲)

گزینه ۲ ۵۸۶

دو عبارت اول غلط و دو عبارت دوم صحیح است.

(صفحه‌های ۹، ۱۰، ۱۱ و ۱۳ کتاب درسی)

گزینه ۲ ۵۸۷

پزشک وقت‌شناس: اکتسابی متغیر اجتماعی
متولد ماه مهر: انتسابی ثابت فردی
فرزند دوم خانواده: انتسابی اجتماعی ثابت

(صفحه‌های ۳۴ و ۳۵ کتاب درسی)

گزینه ۳ ۵۸۸

اگر در نظر بگیریم که هویت اجتماعی جهان متجدد با هویت اخلاقی معنوی ناسازگار است، آن‌گاه می‌توان نتیجه گرفت که هویت الهی انسان نمی‌تواند با هویت جمعی دنیوی این جهان سازگاری داشته باشد.

(صفحه‌های ۴۴ و ۴۵ کتاب درسی)

گزینه ۴ ۵۸۹

«خودباختگی فرهنگی یک آسیب عمیق فرهنگی است که مانع از داد و ستد فرهنگی می‌شود.»

«ارتباطات فرهنگی گاه در محدوده‌ی هنجارها و شیوه‌های زندگی یک فرهنگ است و گاه در سطح عقاید، ارزش‌ها و آرمان‌های اجتماعی آن است.»

«جوامع خودباخته‌ای که در مواجهه با فرهنگ دیگر هویت خود را از یاد می‌برند، به معنای اول از خودبیگانگی گرفتار می‌شوند. در این معنا فرهنگ تاریخی خود را فراموش می‌کنند.»

(صفحه‌های ۶۲، ۶۵ و ۶۶ کتاب درسی)

گزینه ۴ ۵۹۰

فرهنگی که با به کارگیری تمام ظرفیت‌های خود با هویت جسمانی افراد اصطکاک پیدا می‌کند، دچار کهنوت می‌گردد.

(صفحه‌ی ۶۰ کتاب درسی)

گزینه ۲ ۵۹۱

الف) از نظر کسانی که جهان‌بینی دنیوی دارند و شناخت علمی را به دانش تجربی و حسی محدود می‌کنند، انسان در گزینش ارزش‌های سیاسی هیچ معیار علمی ندارد و سیاستمداران تنها بر اساس گرایش‌های شخصی و اجتماعی خود، برخی از این ارزش‌ها را انتخاب می‌کنند.

ب) کسانی که جغرافیای هستی را به جهان طبیعت محدود نمی‌دانند و شناخت علمی را به دانش تجربی و حسی منحصر نمی‌کنند، با استفاده از شناخت عقلانی و شناخت و حیانی، به تفسیر علمی نسبت به هریک از ارزش‌های سیاسی می‌پردازند.

(صفحه‌ی ۸۳ کتاب درسی)

گزینه ۱ ۵۹۲

لیبرال دموکراسی نوعی نظام سیاسی است که ادعا می‌کند با خواست و اراده‌ی اکثریت مردم سازمان می‌یابد.

در جمهوری اسلامی، حضور موثر مردم در نظام سیاسی به رسمیت شناخته می‌شود و فعالیت مردم بر مبنای عقاید و ارزش‌های اجتماعی اسلام سازمان می‌یابد.

(صفحه‌های ۸۷ و ۸۸ کتاب درسی)

گزینه ۱ ۵۷۹

موضوع فلسفه، اصل وجود است و قوانین کلی موجودات را شناسایی می‌کند.

موضوع علوم انسانی، کنش انسانی و پیامدهای آن است.

موضوع علوم طبیعی، موجودات طبیعی است.

(صفحه‌ی ۱۰ کتاب درسی)

گزینه ۲ ۵۸۰

کتاب «سیاست» از «ارسطو» و «سیاست مدنی» از «فارابی» نمونه‌هایی از شناخت اجتماعی عقلی‌اند.

(صفحه‌ی ۹۷ کتاب درسی)

گزینه ۱ ۵۸۱

اگر کنش اجتماعی نباشد، هیچ هنجاری شکل نمی‌گیرد و ارزش‌ها و آرمان‌های اجتماعی تحقق نمی‌یابد و از سوی دیگر پدیده‌های اجتماعی در تناسب با دیگر پدیده‌های اجتماعی شکل می‌گیرند.

(صفحه‌ی ۲۰ و ۲۱ کتاب درسی)

گزینه ۴ ۵۸۲

منظور «وبر» از عقلانیت ذاتی، سطحی از عقلانیت است که درباری ارزش‌ها، آرمان‌ها و اهداف زندگی به تأمل می‌پردازد.

(صفحه‌ی ۶۸ کتاب درسی)

گزینه ۳ ۵۸۳

روش شناخت حسی، حس و تجربه، روش شناخت شهودی، ریاضت و تزکیه و روش شناخت عقلی، تفکرو استدلال است - روش حسی - تجربی، علوم اجتماعی را به صورت یک علم ابزاری در ردیف علوم طبیعی قرار می‌دهد.

(صفحه‌ی ۸۵ تا ۹۴ کتاب درسی)

گزینه ۴ ۵۸۴

ناتوانی انسان در تدبیر صحیح زندگی خود، ناشی از بی‌توجهی به علوم انسانی است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: علوم انسانی به سبب این‌که راه استفاده از طبیعت و علوم طبیعی را نشان می‌دهند نسبت به علوم طبیعی از اهمیت بیش‌تری برخوردارند.

گزینه‌ی «۲»: علوم طبیعی بدون استفاده از علوم انسانی، ممکن است وسیله‌ی فساد و تباهی انسان و جهان شوند.

گزینه‌ی «۳»: توسعه‌ی یک‌جانبه‌ی علوم طبیعی، مفسد و خطرناکی به دنبال دارد.

(صفحه‌ی ۱۶ کتاب درسی)

گزینه ۳ ۵۸۵

دیلتای، متفکر آلمانی، با توجه به ویژگی‌های کنش‌های انسانی و معنادار بودن آن‌ها، به تفاوت موضوعات علوم انسانی و علوم طبیعی پی برد.

(صفحه‌ی ۳۲ کتاب درسی)

۵۹۳. گزینه ۳
بخش‌هایی از فرهنگ که از نظر علمی قابل دفاع نباشد و بر اساس خرافات شکل گرفته باشد، باطل و بخش‌هایی که از نظر علمی صحیح و مطابق فطرت انسان باشد، حق است.

(صفحه‌ی ۲۵ کتاب درسی)

۵۹۴. گزینه ۱
هر دو آیه به ارتباط طبیعت با جامعه و فرهنگ اشاره دارد.

(صفحه‌ی ۴۱ کتاب درسی)

۵۹۵. گزینه ۴
تغییرات هویت اجتماعی مطابق با هویت فرهنگی جامعه عامل ایجاد توسعه‌ی فرهنگی و ورود رفتارها و هنجارهای مغایر با عقاید و ارزش‌های اجتماعی به فرهنگ جامعه عامل ایجاد تعارض فرهنگی است.

(صفحه‌ی ۵۴ و ۵۵ کتاب درسی)

پاسخ‌نامه تشریحی آزمون منطق ۵

۵۹۶. گزینه ۲
تفکر به بعد روحانی انسان مربوط است و امری طبیعی و غیرارادی است که براساس قوانین خاص خود فعالیت می‌کند.

(صفحه‌ی ۱ تا ۳ کتاب درسی)

۵۹۷. گزینه ۴
در ترکیب مفاهیم و تصورات (در تعریف منطقی)، به‌طور «طبیعی» به‌گونه‌ای عمل می‌کنیم که از مفاهیم و کلمات عام و «کلی‌تر» شروع کنیم و به مفاهیم «جزئی‌تر» برسیم. معرف باید به‌گونه‌ای باشد که به‌طور کامل همه‌ی افراد و مصادیق مجهول ما را در بر بگیرد، نه این‌که فقط بعضی از مصادیق مجهول را شامل شود؛ یعنی باید جامع باشد.

(صفحه‌ی ۹ کتاب درسی)

۵۹۸. گزینه ۱
اگر «معرف» اخص از «معرف» باشد؛ یعنی دایره‌ای داخل دایره‌ی دیگر قرار دارد، همان رابطه‌ی «عموم و خصوص مطلق» است. «قیاس» سیر ذهن از کلی به جزئی و «استقرا» سیر ذهن از جزئی به کلی است، پس رابطه‌ی بین این دو مفهوم وجود ندارد. (تباین)

«علت» و «معلول» نیز رابطه‌ی «عموم و خصوص من وجه» دارند؛ زیرا برخی علت‌ها، معلول نیستند که مصادیق خداوند است و برخی معلول‌ها نیز علت امر دیگری نیستند و تنها معلول‌اند.

(صفحه‌ی ۱۴ و ۱۵ کتاب درسی)

۵۹۹. گزینه ۱
با توجه به ترتیب مفاهیم ذاتی، ذات و مفاهیم عرضی در مقام تصور در ذهن گزینه‌ی «۱» درست است، زیرا ابتدا حیوان که ذاتی است تصور می‌شود و بعد آهو که یک ذات است و سپس چهارپا بودن و خال‌دار بودن که امور عرضی‌اند. در گزینه‌های «۲» و «۳» ذات مقدم بر ذاتی است و در گزینه‌ی «۴» بعد از ذاتی، امر عرضی قرار گرفته است.

(صفحه‌ی ۱۸ کتاب درسی)

۶۰۰. گزینه ۴
کلمه‌ی چیز همان است که در منطق به آن جوهر می‌گویند. مفاهیمی هم‌چون چیز و واحد از آن جهت که بسیط هستند، یعنی دارای جزء نیستند، تعریف‌پذیر نبوده و بدیهی هستند و فقط می‌توان آن‌ها را شرح لفظ یا شرح اسم نمود که «تعریف حقیقی» محسوب نمی‌شود.

(صفحه‌ی ۲۴ و ۲۸ کتاب درسی)

۶۰۱. گزینه ۳
«استدلال کردن» و دلیل آوردن عالی‌ترین فعالیت ذهن بشر است، این توانایی مانند توانایی‌های «فطری» دیگر، مسیر تکاملی خود را می‌پیماید. هر استدلال ترکیبی از حداقل دو قضیه است؛ بنابراین، «قضایا»، اجزای تشکیل‌دهنده‌ی یک استدلال هستند.

(صفحه‌ی ۳۰ و ۳۱ کتاب درسی)

۶۰۲. گزینه ۲
خط و سطح و شکل و اعداد، انواع «کمیت» یا مقدار بوده و مزه‌ها و بوها و سایر محسوسات انواع «کیفیت»‌اند؛ بنابراین جنس عالی آن‌ها به‌ترتیب کمیت و کیفیت‌اند. گربه از انواع حیوان بوده، بنابراین «حیوان» جنس قریب آن و جسم و جسم نامی اجناس بعید آن و جوهر جنس عالی یا جنس‌الاجناس آن است.

(صفحه‌ی ۲۰ تا ۲۵ کتاب درسی)

۶۰۳. گزینه ۲
ایراد سوم مخالفین منطق ارسطویی: قیاس مهم‌ترین قاعده‌ی منطقی دانسته شده است و قوی‌ترین حالت قیاس هم شکل اول است ولی این شکل استدلال کمکی به ما نمی‌کند زیرا اگر مقدمات آن غلط یا مشکوک و مجهول باشند نمی‌توان نتیجه‌گیری کرد.

(صفحه‌ی ۷۵ کتاب درسی)

۶۰۴. گزینه ۲
در اثبات از طریق برهان خلف، استدلال را از نقیض نتیجه آغاز می‌کنیم و به تناقض می‌رسیم. نقیض قضیه‌ی «بعضی الف ج نیست» قضیه‌ی «هر الف ج است» می‌باشد.

(صفحه‌ی ۶۸ و ۶۹ کتاب درسی)

۶۰۵. گزینه ۲
جدل برای رسیدن به یقین نیست، بلکه برای «قانع کردن مخاطب» است.

(صفحه‌ی ۸۳ و ۸۴ کتاب درسی)

گزینه ۱

۶۰۶

«اصل علیت» نزد همه‌ی دانشمندان اصلی است پذیرفته شده که همه‌ی قوانین علمی بر پایه‌ی آن بنا شده است. در فلسفه‌ی علم سیاست با دست یافتن به مبانی و اصولی درباره‌ی ماهیت و حقیقت انسان و جامعه، کلیدی برای تبیین عقلانی این مسائل پیدا می‌شود.

(صفحه‌ی ۵ و ۱۱ کتاب درسی)

گزینه ۱

۶۰۷

سوفسطائیان به استناد این که سخنان جهان‌شناسان با یکدیگر تعارض دارد و آن‌ها نتوانسته‌اند تفسیر صحیحی از جهان به دست دهند، دنبال کردن شیوه‌ی آن‌ها را کاری بی‌بهره می‌دانستند و این شبهه را در اذهان تقویت کردند که چون با بسط مقال می‌توان هر ادعایی را ثابت کرد، پس اصولاً هیچ حقیقی در جهان وجود ندارد. «حق و باطل از هم تفکیک‌ناپذیر است» و این سلیقه‌ی افراد است که معین می‌کند چه چیزی حق است و چه چیزی باطل! شعار پروتاگوراس این بود که: «انسان معیار همه چیز است»

(صفحه‌ی ۲۳ و ۲۴ کتاب درسی)

گزینه ۴

۶۰۸

مهم‌ترین بخش فلسفه «فلسفه‌ی اولی» یا «مابعدالطبیعه» نام دارد. مابعدالطبیعه یا فلسفه‌ی اولی، در حقیقت، علم به احوال موجودات است از جهت وجودداشتن آن‌ها، صرفاً از آن جهت که وجود دارند. اگر زمانی به بودن اشیاء و اصل هستی آن‌ها، با قطع نظر از چه چیز بودن و اختلاف آن‌ها توجه کردیم و اگر زمانی خود «هستی» و «هست بودن اشیاء» ذهن ما را به خود جلب کرد، در آن هنگام ما قدم در عرصه‌ی مابعدالطبیعه نهاده‌ایم.

(صفحه‌ی ۱۶ و ۱۷ کتاب درسی)

گزینه ۳

۶۰۹

کتاب درباره‌ی طبیعت از «گرگیاس» است که افکار اصلی خود را در آن شرح می‌دهد.

شعار «انسان معیار همه چیز است» از «پروتاگوراس» می‌باشد. «گرگیاس» منکر شناسایی بود و می‌گفت «هیچ حقیقتی را نمی‌توان یافت.»

(صفحه‌ی ۲۴ و ۲۵ کتاب درسی)

گزینه ۱

۶۱۰

سقراط مأموریت معنوی زندگی خویش را در این می‌دید که با مدعیان علم و دانایی به گفت و گو بنشیند و به آن‌ها نشان دهد که از دانش بهره‌ای ندارند. سقراط با فریاد «خود را بشناس» پرده‌ی جهل مرکب را از مقابل چشم‌ها فرو می‌اندازد و فرد را بر کرسی تواضع می‌نشاند.

(صفحه‌ی ۴۰ و ۴۱ کتاب درسی)

گزینه ۱

۶۱۱

«می‌دانم» سقراط در واقع آوای خویش‌شناسی و درس آگاه شدن از گوهر تابناک انسانیت را که در درون هر انسانی نهفته است، در تاریخ اندیشه‌ی بشر طنین‌انداز کرده است.

(صفحه‌ی ۴۱ کتاب درسی)

گزینه ۲

۶۱۲

افلاطون سیر عقلانی به سوی معرفت حقیقی یا شناسایی مثل را به کمک تمثیل غار بیان می‌کند تا به آدمی نمایان سازد که تربیت در طبیعت آدمی چگونه تأثیر می‌کند.

(صفحه‌ی ۵۴ کتاب درسی)

گزینه ۳

۶۱۳

وقتی در فلسفه صحبت از بی‌اعتباری حواس می‌شود منظور این نیست که حواس هیچ ارزشی در شناخت ندارند بلکه نکته‌ی اصلی در این است که ادراک حسی یک شناخت جزئی است و به خودی خود و بدون ابزار عقل نمی‌تواند ما را به شناخت و معرفت حقیقی برساند.

(صفحه‌ی ۵۱ و ۵۲ کتاب درسی)

گزینه ۱

۶۱۴

در نظر ارسطو، آن‌چه شدنی است، «ماده» و آن‌چه بودنی است، «صورت» است. ارسطو و پیروانش یک نوع «علت فاعلی درونی» به‌عنوان مبدأ حرکت و سکون در خود اجسام در نظر می‌گیرند و آن‌را «طبیعت جسم» نام می‌نهند، مثل سقوط سنگ به پایین و بالا رفتن شعله‌ی آتش. طبیعت هر چیزی که ماده‌ی آن را به سوی صورت و فعلیت جدید سوق می‌دهد تا آن‌چیز را به آخرین مرتبه از کمال که برای آن مقدور است برساند، همان «علت غایی» است.

(صفحه‌ی ۶۴ تا ۶۸ کتاب درسی)

گزینه ۴

۶۱۵

علت صوری، همان فعلیتی است که یک شیء بالقوه در مراحل حرکت خود به‌دست می‌آورد.

(صفحه‌ی ۶۷ کتاب درسی)

پاسخ‌نامه تشریحی آزمون ۵ روان‌شناسی

گزینه ۳

۶۱۶

دانشمندان باید تعریف عملیاتی دقیقی از واژه‌ها ارائه دهند، به طوری که تا آن‌جا که ممکن است میزان ابهام این واژه‌ها را به حداقل رسانیده تا از این طریق بتوان به جنبه‌ی آزمون‌پذیر بودن جامه‌ی عمل پوشانید.

ویژگی تکرارپذیری: اگر در زمینه‌های گوناگون به نتایج مشابهی با آزمودنی‌های متفاوت برسیم، می‌توان اطمینان حاصل کرد که نظریه‌ی ارائه‌شده دقیق بوده و هم‌چنان می‌توان به آن پایبند بود.

(صفحه‌ی ۶ کتاب درسی)

۶۱۷.

گزینه ۴

به نظر اریکسون زمانی که بحران یک مرحله حل نشده باشد، احتمال کمی وجود دارد که فرد قادر به سازگاری با مرحله‌ی بعدی شود، اگرچه این امر ناممکن هم نیست. بحران اولین مرحله‌ی تولد تا یک‌سالگی، اعتماد در برابر بی‌اعتمادی است که اگر نوزاد بتواند در این مرحله نسبت به مراقبان خود که نیازهایش را ارضا می‌کنند، اعتماد لازم را کسب نماید، این بحران را با موفقیت پشت سر گذاشته است.

(صفحه‌ی ۳۹ کتاب درسی)

۶۱۸.

گزینه ۲

تفکر فرضیه‌سازی این امکان را به نوجوان می‌دهد که فرضیه‌های جدید را بیازماید حتی اگر مخالف عقاید و باورهای خودش باشند.

(صفحه‌ی ۵۸ کتاب درسی)

۶۱۹.

گزینه ۳

۲ تا ۶ سالگی مصادف با دوره‌ی پیش‌عملیاتی در نظریه‌ی پیاژه است که در این دوره کودکان از نمادها (تصور و زبان) استفاده می‌کنند تا محیط را بشناسند. کودکان در این بازه‌ی سنی، در دوره‌ی کودکی اول قرار دارند که در این دوره مهارت‌های حرکتی درشت نظیر دویدن، بالا رفتن (صعود کردن) و پریدن بهبود پیدا می‌کند. در این دوره تفاوت‌های جنسی و نقش جنسی (رفتار پسرانه یا دخترانه) برای کودکان مطرح می‌شود.

رشد فوق‌العاده‌ی خزانه‌ی لغات و دستور زبان کودکان در دوره‌ی کودکی دوم اتفاق می‌افتد.

(صفحه‌های ۳۸، ۴۵، ۴۸ و ۵۰ کتاب درسی)

۶۲۰.

گزینه ۳

کودکان دبستانی در مقایسه با نوجوانان بیش‌تر دارای استدلال استقرایی هستند؛ یعنی از دانش موجود خود که حاصل مشاهده‌ی واقعیات عینی و تجربیات شخصی آن‌هاست به نتیجه‌گیری‌های کلی - درباره‌ی اشیا، افراد و حوادث طبیعی - دست می‌زنند.

در دوره‌ی نوجوانی استدلال به صورت قیاسی (نتیجه‌گیری از کل به جز) می‌باشد.

(صفحه‌ی ۵۸ کتاب درسی)

۶۲۱.

گزینه ۲

دو مرکز اصلی زبان در نیم‌کره‌ی چپ مغز قرار دارند: ناحیه‌ی بروکا در لوب پیشانی چپ قرار دارد و به تکلم اختصاص دارد. ناحیه‌ی ورنیکه در لوب گیجگاهی چپ قرار دارد و به فهم زبان مربوط است. آسیب در ناحیه‌ی بروکا اگرچه سخن گفتن را دشوار می‌سازد، ولی فهم سخن دیگران را با دشواری روبه‌رو نمی‌سازد و آسیب در ناحیه‌ی ورنیکه حالت عکس دارد.

(صفحه‌ی ۱۰۹ کتاب درسی)

۶۲۲.

گزینه ۲

ناحیه‌ی ورنیکه در لوب گیجگاهی چپ قرار دارد و به فهم زبان مربوط می‌شود. آسیب در ناحیه‌ی ورنیکه، اگرچه فهم سخن دیگران را با دشواری روبه‌رو می‌سازد اما سخن گفتن را دشوار نمی‌سازد.

(صفحه‌ی ۱۰۹ کتاب درسی)

۶۲۳.

گزینه ۴

درمان مبتنی بر بینش، در واقع نوعی صحبت‌درمانی است. درمان بینشی را می‌توان برای یک فرد و یا یک گروه به کار برد.

شناخت‌درمانی بیش‌ترین کاربرد را برای درمان افسردگی دارد. هدف درمان مراجع - محوری، فراهم کردن یک جو حمایتی عاطفی و هیجانی برای مراجع است.

(صفحه‌ی ۱۴۳ کتاب درسی)

۶۲۴.

گزینه ۲

کسی که «کنترل شخصی» بر فشار روانی نداشته باشد، به حالت درماندگی می‌افتد که می‌تواند منجر به افسردگی شود ولیکن فردی که در مقابل فشار روانی احساس کنترل می‌کند فشار روانی را کم کرده و امکان استفاده از راهبردهای حل مشکل را برای خود فراهم می‌کند. این افراد کم‌تر به سراغ سبک‌های زندگی پرخطر می‌روند.

از ویژگی‌های «الگوی رفتاری الف»، تلاش برای برنامه‌ریزی هرچه بیش‌تر در حداقل زمان ممکن است.

کسی که دارای ویژگی سخت‌روی است، به‌جای کنار کشیدن، احساس التزام و به‌جای احساس ناتوانی، احساس کنترل می‌کند و مشکلات زندگی را چالش می‌داند، نه تهدید و در مراجعه با مشکلات، درصدد حل آن‌ها برمی‌آید.

(صفحه‌های ۱۲۴، ۱۲۵ و ۱۲۶ کتاب درسی)

۶۲۵.

گزینه ۱

روان‌شناسی سلامت بر نقش روان‌شناسی در «افزایش و حفظ سلامت» و «پیشگیری از» بیماری و درمان آن متمرکز است. روان‌شناسان سلامت در پی یافتن راه‌هایی هستند که بتوانند عوامل ریسک رفتاری را به حداقل برسانند.

(صفحه‌ی ۱۱۹ کتاب درسی)